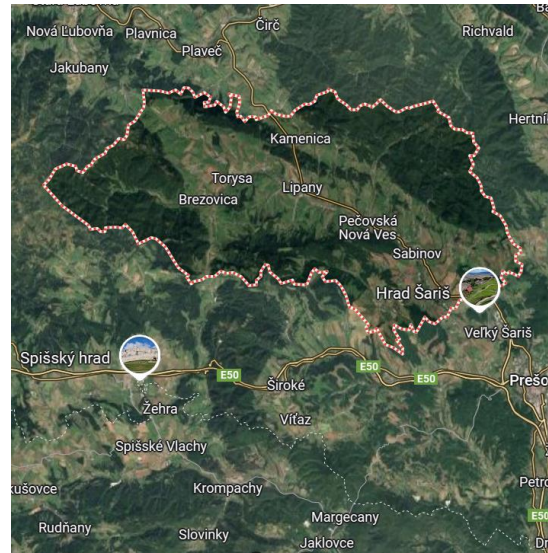
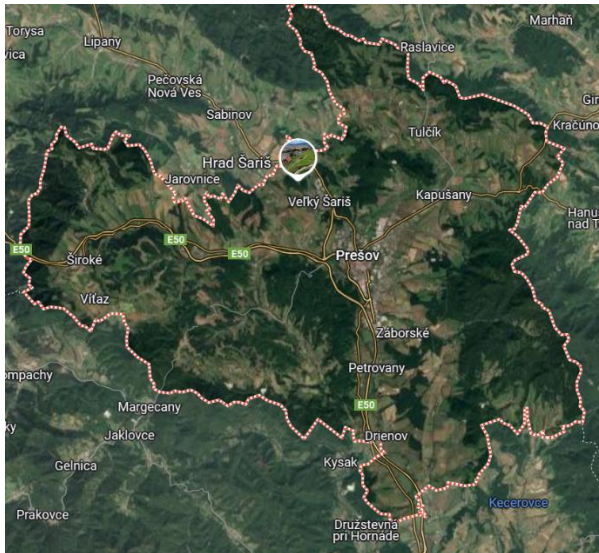

ANALÝZA SOCIÁLNO-EKONOMICKEJ SITUÁCIE A VYBRANÝCH PROBLÉMOV **OKRESOV PREŠOV A SABINOV** S NÁVRHMI NA ZLEPŠENIE V SOCIÁLNEJ A HOSPODÁRSKEJ OBLASTI

VÝJAZDOVÉ ROKOVANIE VLÁDY SR, JÚN 2025

Manažérske zhrnutie

Materiál poskytuje informácie o sociálno-ekonomickej situácii a vybraných problémoch v okresoch Prešov a Sabinov s cieľom prijať účinné opatrenia na riešenie problematických oblastí a akceleráciu rozvoja územia a po náležitom dialógu s predstaviteľmi regiónu predložiť návrhy na zlepšenie.

Kapitola 1 obsahuje komplexnú analýzu riešenej oblasti, ktorá tvorí východisko pre lepšie pochopenie charakteristiky regiónu a jeho špecifických potrieb.

Okresy Prešov a Sabinov zaznamenávajú pomerne pozitívny demografický trend a pomerne významne pozitívny prírastok obyvateľov, ktorý prevyšuje priemer Slovenska. V rámci Prešovského samosprávneho kraja okresy Prešov a Sabinov patria k nadpriemerne zaľudneným územiám. V okrese Sabinov od roku 2004 vzrástol počet obyvateľov o cca 12 %. V oboch okresoch, podobne ako v Prešovskom samosprávnom kraji, kontinuálne rastie podiel obyvateľov v poproduktívnom veku na úkor obyvateľov v produktívnom a predproduktívnom veku.

Porovnanie s PSK, priemerom SR a ostatnými okresmi v SR, radí okres Prešov a predovšetkým okres Sabinov medzi najmladšie okresy na Slovensku. Populačný potenciál okresov Prešov a Sabinov je nadpriemerný a pozitívny efekt demografického vývoja sa iba čiastočne koriguje z dôvodu dosahovaného negatívneho migračného salda v okrese Sabinov.

Stupeň urbanizácie PSK dosiahol úroveň 49 %, čo je mierne menej ako celoslovenský priemer 53,2 %.

Oba okresy dlhodobo zaznamenávajú významne pozitívnu cestu v znižovaní nezamestnanosti. Dynamika znižovania miery nezamestnanosti v oboch okresoch významne spomaľuje a dynamicky ju predbieha priemer Slovenska. Príčinou je dosiahnutie kriticky nízkej miery nezamestnanosti vzhľadom na vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva, čo dokumentuje aj pomerne vysoký podiel evidovaných nezamestnaných, ktorí nemali zamestnanie pred zaradením do evidencie nezamestnaných na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie.

Miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla v okrese Prešov v marci 2025 úroveň 3,76 %, čo bolo mierne viac než priemer Slovenska. Miera nezamestnanosti v okrese Sabinov dosiahla v marci 2025 úroveň 7,39 %, čo bola 7. najvyššia miera nezamestnanosti v SR a významne vyššia miera nezamestnanosti ako priemer nezamestnanosti v PSK. Príčinou tohto stavu je dosiahnutie kriticky nízkej miery nezamestnanosti vzhľadom na štruktúru obyvateľstva. Oba okresy sa pomerne úspešne vysporiadali so štruktúrnou nezamestnanosťou, avšak pre ďalšie znižovanie nezamestnanosti je potrebné siahnuť po najrizikovejších skupinách nezamestnaných. Štruktúra znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a jej porovnanie v prípade oboch okresov s celoslovenským priemerom ukazuje, že najrizikovejšími skupinami nezamestnaných osôb sú dlhodobo nezamestnané osoby a osoby bez práce viac ako 12 mesiacov.

Rozdiel medzi priemernou mzdou na Slovensku a v Prešovskom samosprávnom kraji sa pohybuje okolo 22 % v neprospech PSK, pričom negatívny rozdiel sa znižuje len veľmi mierne.

Okresy Prešov a Sabinov sú z hľadiska potenciálu pracovnej sily charakteristické, podobne ako celý Prešovský samosprávny kraj, relatívne silnou vrstvou vysokoškolsky a stredoškolsky vzdelaného obyvateľstva, pričom patria medzi okresy s veľmi významným podielom obyvateľstva s ukončeným stredným odborným vzdelaním s maturitou. Kapacity vzdelávacích inštitúcií sú v okrese Prešov na úrovni priemeru, a to v predškolskom vzdelávaní a základnom vzdelávaní, zatiaľ čo vo všeobecnom stredoškolskom vzdelávaní sú podpriemerné a v stredoškolskom odbornom vzdelávaní vysoko nadpriemerné. V okrese Sabinov sú vzdelávacie kapacity na všetkých úrovniach podpriemerné.

V PSK sú významne nedostatočné kapacity sociálnych služieb, predovšetkým kapacít nocľahární, nízkoprahových denných centier a zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa.

V oblasti ochrany fungovania prvkov kritickej infraštruktúry je potrebné venovať pozornosť prijatiu primeraných opatrení. Na území okresov Prešov a Sabinov je vysoká rozostavanosť obecných vodovodných sietí. Mnohé z nich sú riešené v rámci projektov financovaných EÚ. Podobne veľká časť obcí bez verejného vodovodu je navrhnutá na riešenie v rámci projektov. Skorá a úspešná realizácia týchto projektov výrazne prispeje k zlepšeniu zásobovanosti regiónu pitnou vodou z verejných vodovodov. Napriek vybudovaným protipovodňovým opatreniam, mnohé obce i mestá v oboch okresoch zápasia s nepriaznivými dôsledkami povodní, ktoré sa v dôsledku klimatických zmien objavujú čoraz častejšie a s čoraz väčšou silou. Vzhľadom na to je potrebné vykonávať analýzu povodňového rizika v jednotlivých obciach a zacieliť preventívne protipovodňové opatrenia najmä do tých najrizikovejších oblastí.

Vzhľadom na analýzy a štatistiky kapacít a potrieb poskytovania zdravotnej starostlivosti v porovnaní s ostatnými samosprávnymi krajmi, je v PSK priemerný počet denných miest a nadpriemerný počet postelí na obyvateľa. V PSK je potrebné riešiť nedostatočné kapacity pracovníkov v zdravotníctve predovšetkým formou podpory zvýšenia počtu zdravotníckych pracovníkov vo vybraných profesiách a nadväznej podpory zabezpečenia a modernizácie materiálno-technického zabezpečenia ústavných a ambulantných poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Je nevyhnutné maximalizovať efektívnosť čerpania zdrojov Programu Slovensko, a to aj s ohľadom na realokáciu zdrojov z oblastí, ktoré nevedia naštartovať robustné čerpanie, v prospech financovania priorít v oblasti nemocničnej a ambulantnej zdravotnej starostlivosti.

Obsah

MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE	2
OBSAH	4
1 VŠEOBECNÁ ČASŤ	5
1.1 Charakteristika územia.....	5
1.2 Obyvateľstvo a sídla	5
1.3 Vývoj nezamestnanosti	7
1.4 Hospodárska aktivita.....	9
1.5 Priemerná mzda	13
1.6 Vzdelávanie.....	14
1.7 Sociálne služby	16
1.8 Cestovný ruch a kultúrne dedičstvo	25
1.9 Fungovanie prvkov kritickej infraštruktúry	36
1.9.1 Voda	37
1.9.2 Potraviny.....	45
1.9.3 Zdravie.....	47
1.9.4 Energetika.....	48
1.9.5 Informačné a komunikačné technológie.....	50
1.9.6 Doprava	52
1.9.7 Verejný poriadok a vnútorná bezpečnosť	55
2 NÁVRHOVÁ ČASŤ	63

1 VŠEOBECNÁ ČASŤ

1.1 Charakteristika územia

Okres Prešov je jedným z najväčších a najľudnatejších okresov na Slovensku, jeho administratívnym a kultúrnym centrom je krajské mesto Prešov. Tento okres má rozvinutú infraštruktúru, pestré hospodárstvo a bohatý kultúrny život. Okrem mesta Prešov zahŕňa množstvo obcí a menších miest, ktoré vytvárajú zázemie pre priemysel, služby aj poľnohospodárstvo. Región je známy aj svojou históriou, pamiatkami a vzdelanostnou tradíciou.

Okres Sabinov leží severozápadne od okresu Prešov. Je menej urbanizovaný a hospodársky skromnejší, no vyniká svojou prírodou a vidieckym charakterom. Administratívnym centrom okresu je mesto Sabinov, známe svojou historickou atmosférou a zachovanou architektúrou. Okres má prevažne poľnohospodársky a lesnícky ráz, pričom v posledných rokoch sa rozvíja aj cestovný ruch, a to najmä vďaka blízkosti Levočských vrchov a pohoria Čergov. Miestne obce si zachovávajú tradičný spôsob života a bohaté folklórne dedičstvo, ktoré je dôležitou súčasťou regionálnej identity.

1.2 Obyvateľstvo a sídla

Prešovský samosprávny kraj („PSK“) je svojou rozlohou 8 974 km² územne najväčším samosprávnym krajom na Slovensku s podpriemernou hustotou obyvateľstva (90 osôb na km²). V porovnaní so slovenským priemerom 110,67 osôb na km² má Prešovský samosprávny kraj o 18 % menšiu hustotu obyvateľstva. Na základe územnosprávneho členenia pozostáva Prešovský samosprávny kraj z 13 okresov (Bardejov, Humenné, Kežmarok, Levoča, Medzilaborce, Poprad, Prešov, Sabinov, Snina, Stará Ľubovňa, Stropkov, Svidník, Vranov nad Topľou) a zo 665 obcí, z ktorých 23 má štatút mesta.

V Prešovskom samosprávnom kraji žilo k 1. 7. 2024 spolu 809 tis. obyvateľov, z ktorých 65 % je v produktívnom veku, 18 % v predproduktívnom veku a 16 % v poproduktívnom veku. Prešovský samosprávny kraj sa na počte obyvateľov SR podieľal 14,9 %. Hustota obyvateľov dosiahla v kraji hodnotu 90 obyvateľov na 1 km². Najhustejšie osídleným okresom je Prešov, nasledovaný Sabinovom, Vranovom nad Topľou, Popradom a Levočou a až s veľkým odstupom okresmi Stará Ľubovňa, Stropkov, Svidník, Snina a Medzilaborce. Stupeň urbanizácie PSK dosiahol úroveň len 49 %, čo je mierne menej ako celoslovenský priemer (53,2 %).

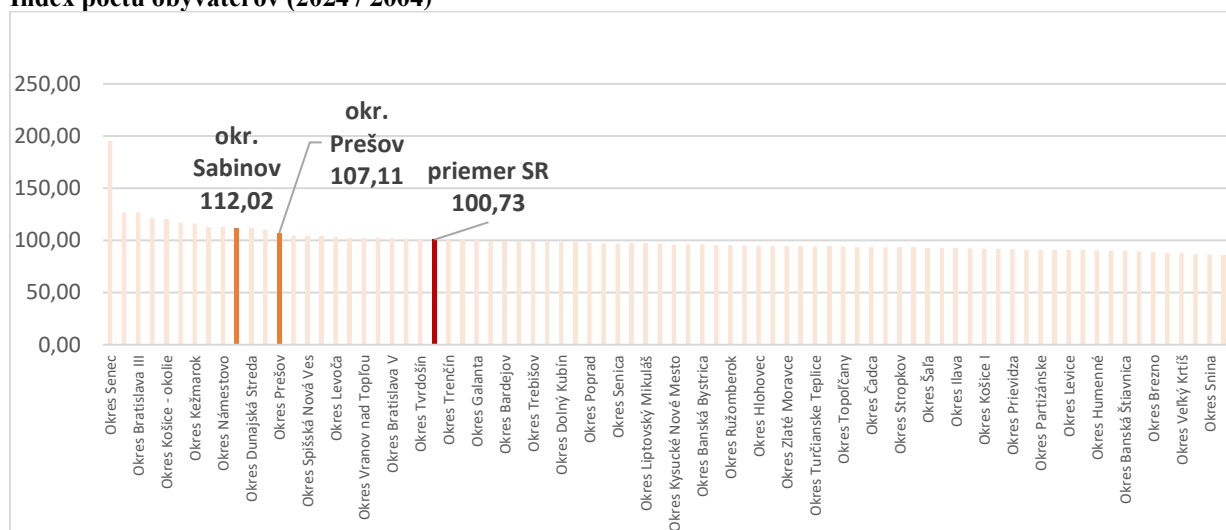
Z pohľadu vývoja počtu a štruktúry obyvateľstva Prešovského samosprávneho kraja v kontexte historického vývoja je zjavné, že v samosprávnom kraji mierne rastie počet obyvateľov, a to priemernou intenzitou 1,7 % ročne. V štruktúre obyvateľov kraja kontinuálne rastie podiel obyvateľov v poproduktívnom veku na úkor obyvateľov v produktívnom a predproduktívnom veku. Vo všeobecnosti je však možné povedať, že z hľadiska kľúčových demografických ukazovateľov je na tom spomedzi okresov kraja pomerne uspokojivo väčšina okresov v kraji. Starnutie populácie však zasahuje všetky okresy v kraji.

Okres Prešov je tvorený z 91 obcí, z ktorých 2 majú štatút mesta. V rámci Prešovského samosprávneho kraja ide o nadpriemerne zaľudnené územie s hustotou obyvateľstva 187 obyvateľov na km². Vzhľadom na vývoj počtu a štruktúry obyvateľstva okresu Prešov v kontexte historického vývoja, podobne ako v PSK aj v okrese Prešov rastie počet obyvateľov. Počet obyvateľov okresu od roku 2004 vzrástol o 7 %. V štruktúre obyvateľov okresu, podobne ako v Prešovskom samosprávnom kraji, kontinuálne rastie podiel obyvateľov v poproduktívnom veku na úkor obyvateľov v predproduktívnom a produktívnom veku.

Okres Sabinov je tvorený zo 43 obcí, z ktorých 2 majú štatút mesta. V rámci PSK ide o nadpriemerne zaľudnené územie s hustotou obyvateľstva 113 obyvateľov na km². Vzhľadom na vývoj počtu a štruktúry obyvateľstva okresu Sabinov v kontexte historického vývoja je negatívnym faktom, že v okrese od roku 2004 vzrástol počet obyvateľov o cca 12 %. V štruktúre obyvateľov okresu však klesá podiel obyvateľov v produktívnom veku a pomerne razantne rastie počet obyvateľov v poproduktívnom veku.

Pomerne pozitívny demografický trend v oboch okresoch potvrdzuje aj porovnanie okresov pomocou indexu počtu obyvateľov, ktorý porovnáva počet obyvateľov v rokoch 2004 a 2024. Okresy Prešov a Sabinov zaznamenávajú pomerne významne pozitívny prírastok obyvateľov, ktorý prevyšuje priemer Slovenska.

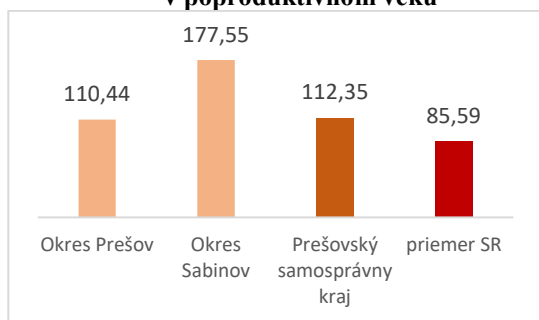
Index počtu obyvateľov (2024 / 2004)

Zdroj: https://datacube.statistics.sk/#/view/sk/vbd_dem/om7007rr/v_om7007rr_00_00_00_sk

Podľa indexu starnutia, v roku 2024 pripadalo v okrese Prešov na 100 obyvateľov v poproduktívnom veku 110 obyvateľov v predproduktívnom veku a iba 385 osôb v produktívnom veku. Odlišná situácia je v okrese Sabinov, kde pripadalo na 100 obyvateľov v poproduktívnom veku 178 obyvateľov v predproduktívnom veku a 486 obyvateľov v produktívnom veku.

Počet osôb v predproduktívnom veku na 100 osôb v poproduktívnom veku

Zdroj: https://datacube.statistics.sk/#/view/sk/vbd_dem/om7007rr/v_om7007rr_00_00_00_sk

Počet osôb v produktívnom veku na 100 osôb v poproduktívnom veku

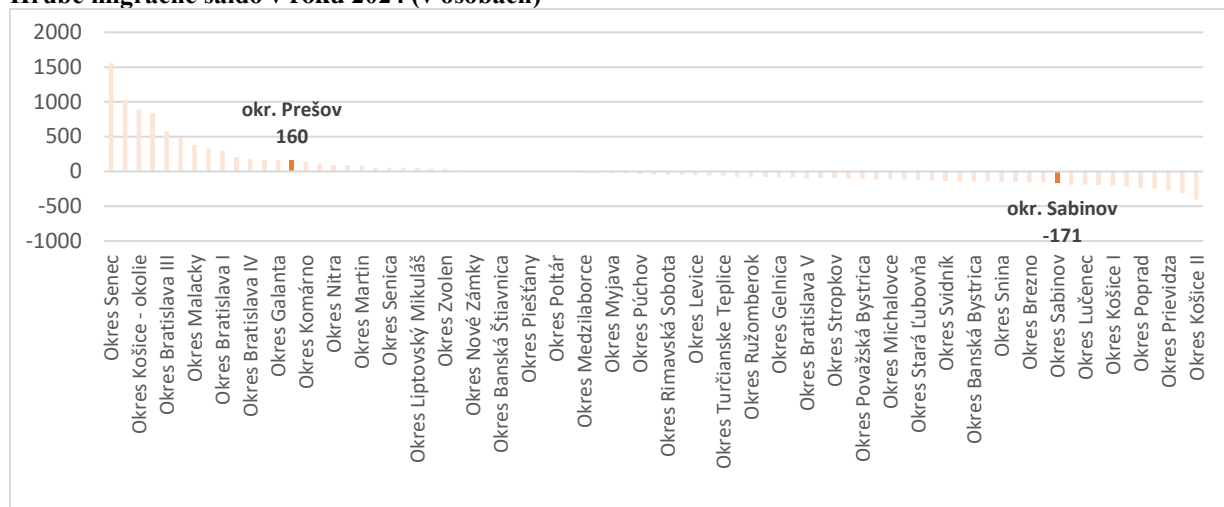

Zdroj: https://datacube.statistics.sk/#/view/sk/vbd_dem/om7007rr/v_om7007rr_00_00_00_sk

Tieto ukazovatele a ich porovnanie s PSK, priemerom SR a ostatnými okresmi v SR radí okres Prešov, a predovšetkým okres Sabinov medzi najmladšie okresy na Slovensku. Populačný potenciál okresov Prešov a Sabinov je nadpriemerný a pozitívny efekt demografického vývoja sa

iba čiastočne koriguje prehlbuje z dôvodu dosahovaného negatívneho migračného salda v okrese Sabinov.

Hrubé migračné saldo v roku 2024 (v osobách)

* hrubé migračné saldo je rozdielom medzi počtom prisťahovaných osôb a počtom vystahovaných osôb

Zdroj: https://datacube.statistics.sk/#/view/sk/vbd_dem/om7103mr/v_om7103mr_00_00_00_sk

Konkrétne to znamená, že za rok 2024 sa z okresu Prešov vystaľovalo 1 129 obyvateľov a prisťahovalo 1 289 obyvateľov, z okresu Sabinov sa vystaľovalo 452 osôb a prisťahovalo 281 osôb.

Štatistika vystaľovaných a prisťahovaných osôb za rok 2024

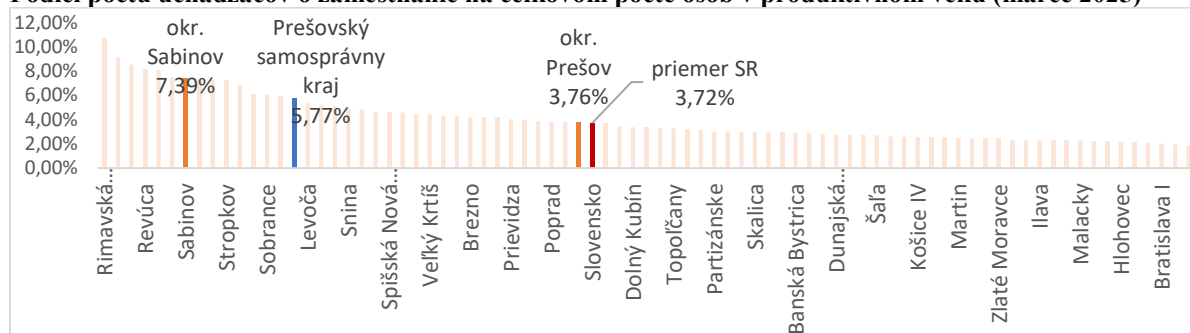
	Pristaľovaní na trvalý pobyt (Osoba) 2024	Vystaľovaní z trvalého pobytu (Osoba) 2024	Hrubé migračné saldo
Okres Prešov	1 289	1 129	160
Okres Sabinov	281	452	- 171
Slovenská republika	55 092	52 693	+ 2 399

Zdroj: https://datacube.statistics.sk/#/view/sk/vbd_dem/om7103mr/v_om7103mr_00_00_00_sk

1.3 Vývoj nezamestnanosti

Miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla v okrese Prešov v marci 2025 úroveň 3,76 %, čo bolo mierne viac ako priemer Slovenska. Miera nezamestnanosti v okrese Sabinov dosiahla v marci 2025 úroveň 7,39 %, čo bola 7. najvyššia miera nezamestnanosti na Slovensku a významne vyššia miera nezamestnanosti ako priemer nezamestnanosti v Prešovskom samosprávnom kraji.

Podiel počtu uchádzačov o zamestnanie na celkovom počte osôb v produktívnom veku (marec 2025)

Zdroj: UPSVaR SR

Oba okresy prešli od vstupu do EÚ významne pozitívnu cestu v znižovaní nezamestnanosti a majú pomerne úspešný 20-ročný príbeh poklesu miery evidovanej nezamestnanosti o 73 %, resp. o 82 % oproti východiskovému stavu. Dynamika znižovania nezamestnanosti v okrese Prešov je významne vyššia ako priemerná kumulatívna dynamika znižovania miery nezamestnanosti na Slovensku (-77 %), zatiaľ čo v okrese Sabinov je táto dynamika pomerne významne nižšia.

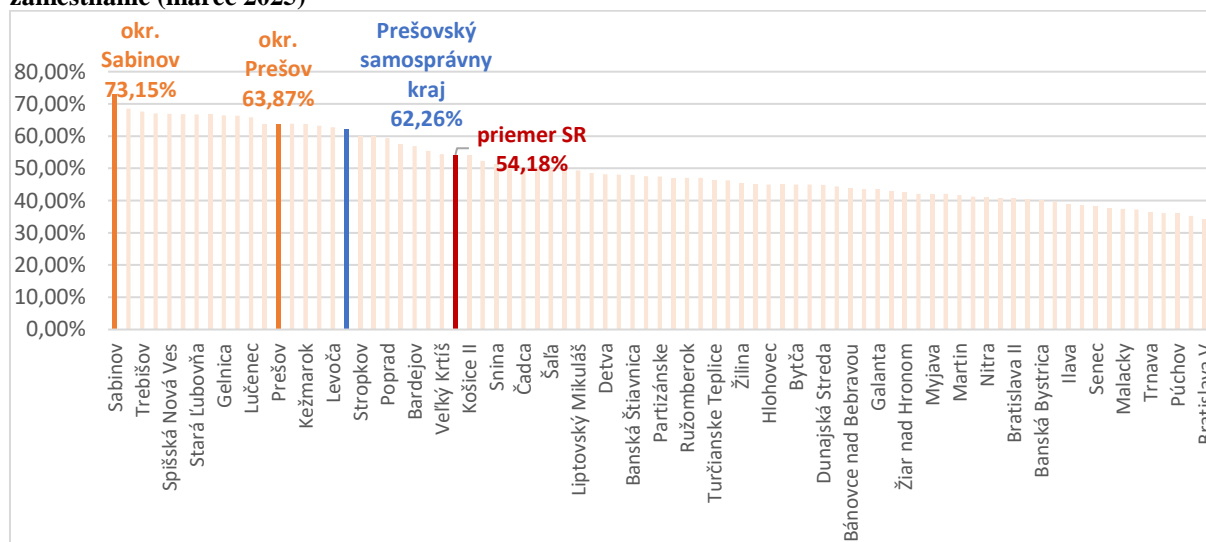
Časové porovnanie úrovni nezamestnanosti od roku 2004

	marec 04	marec 09	marec 25
okres Prešov	20,50%	12,97%	3,76%
okres Sabinov	27,04%	21,68%	7,39%
Prešovský samosprávny kraj	21,05%	15,62%	5,77%
priemer SR	16,01%	10,33%	3,72%

Zdroj: UPSVaR SR

Dynamika znižovania miery nezamestnanosti v okresoch Prešov a Sabinov významne spomaľuje a dynamicky ju predbieha priemer Slovenska. Faktorom tohto stavu je dosiahnutie kriticky nízkej miery nezamestnanosti vzhľadom na vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva, čo dokumentuje aj pomerne vysoký podiel evidovaných nezamestnaných, ktorí nemali zamestnanie pred zaradením do evidencie nezamestnaných, na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie.

Podiel počtu uchádzačov o zamestnanie bez predchádzajúceho zamestnania na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie (marec 2025)

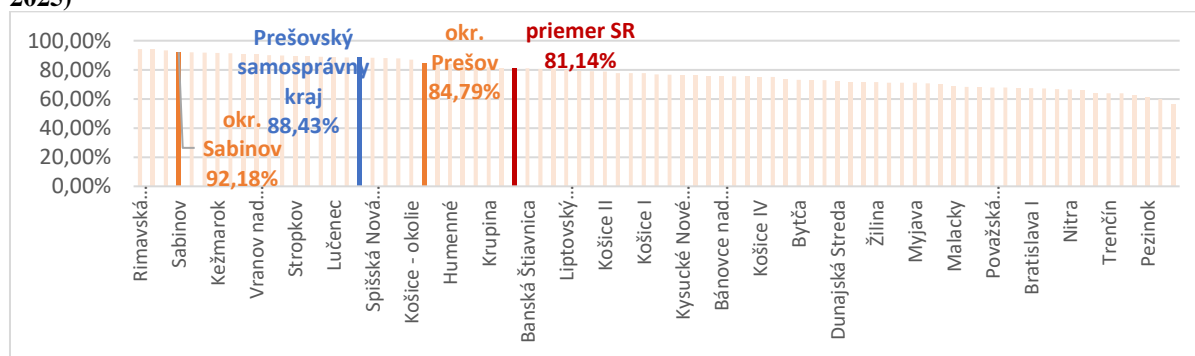

Zdroj: UPSVaR SR

Potvrdením negatívneho trendu štrukturálnej nezamestnanosti v okresoch Prešov a Sabinov je podiel počtu znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie. Tento ukazovateľ sa pohybuje významne nad úrovňou priemeru SR, dokonca okres Sabinov zaznamenal najvyššiu hodnotu tohto ukazovateľa na celom Slovensku, čo ukazuje, že okresy sa pomerne úspešne vysporiadali so štrukturálnou nezamestnanosťou, avšak pre ďalšie znižovanie nezamestnanosti je potrebné siahnuť po najrizikovejších skupinách nezamestnaných.

Podiel znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie (marec 2025)

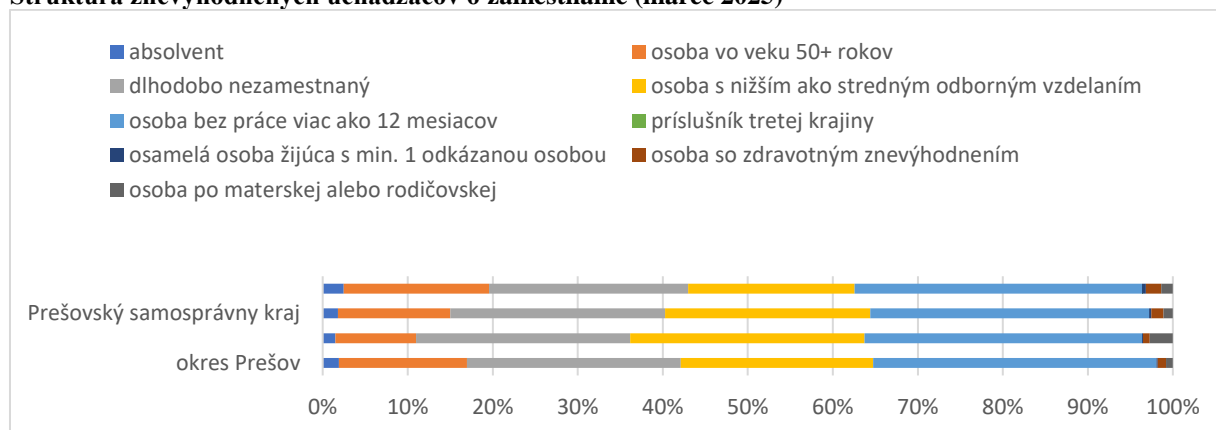

Zdroj: UPSVaR SR

Štruktúra znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a jej porovnanie v prípade okresov Prešov a Sabinov s celoslovenským priemerom ukazuje, že najrizikovejšími skupinami nezamestnaných osôb sú:

- dlhodobo nezamestnané osoby; a
- osoby bez práce viac ako 12 mesiacov.

Štruktúra znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie (marec 2025)

Zdroj: UPSVaR SR

Vzhľadom na analýzy štruktúry znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, štrukturálny nedostatok pracovných síl v Prešovskom samosprávnom kraji, ale aj v ostatných oblastiach Slovenska, ako aj vzhľadom na čiastkový záver analýzy podielu znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie sa javí ako optimálne zdynamizovať štart programov prípravy pracovnej sily pre nedostatkové profesie formou rekvalifikácií rizikových skupín obyvateľstva, medzi ktoré patria predovšetkým poberatelia dávok v hmotnej núdzi, ktorí sú uchádzačmi o zamestnanie. Je potrebné zdynamizovať identifikáciu možností na financovanie týchto programov zo zdrojov EÚ, predovšetkým z Programu Slovensko, a to nad rámec aktuálne existujúcich programov.

1.4 Hospodárska aktivita

V Prešovskom samosprávnom kraji pôsobí celkovo 25 387 podnikov (obchodných spoločností), z ktorých najväčší počet tvoria podniky do 9 zamestnancov. Celkovo 52 podnikov v samosprávnom kraji zamestnáva 250 a viac zamestnancov. Najväčší počet podnikov v okrese pôsobí v odvetviach stavebníctva, maloobchod a cestovný ruch.

Podniky v PSK vytvorili v roku 2023 pridanú hodnotu v kumulatívnej výške takmer 3,23 mld. eur, pričom najúspešnejším odvetvím sa stalo stavebníctvo. Navzdory veľkému počtu podnikov, spoločnosti pôsobiace v oblasti cestovného ruchu vytvorili v roku 2023 pridanú hodnotu len vo výške 119 mil. eur.

Podniky v PSK vygenerovali v roku 2023 tržby v celkovej výške 14,75 mld. eur a dosiahli zisk pred zdanením vo výške 654,5 mil. eur, z čoho zaplatili daň z príjmov vo výške 182 mil. eur. Efektívna sadzba dane z príjmov dosiahla v priemere úroveň 28 %.

V okrese Prešov pôsobí celkovo 25 387 podnikov (obchodných spoločností), z ktorých najväčší počet tvoria podniky do 9 zamestnancov. Celkovo 52 podnikov v okrese zamestnáva 250 a viac zamestnancov. Najväčší počet podnikov v okrese pôsobí v odvetviach stavebníctvo maloobchod a cestovný ruch a gastro. Podniky v okrese Prešov vytvorili v roku 2023 pridanú hodnotu v kumulatívnej výške 1,03 mld. eur, pričom najúspešnejším odvetvím sa stal automobilový priemysel, nasledovaný maloobchodom a potravinárstvom. Navzdory veľkému počtu podnikov, stavebníctvo vytvorilo v roku 2023 pridanú hodnotu len vo výške 65 mil. eur. Podniky v okrese Prešov vygenerovali v roku 2023 tržby v celkovej výške 4,71 mld. eur a dosiahli kumulatívny hospodársky výsledok pred zdanením vo výške 155 mil. eur, z čoho zaplatili daň z príjmov vo výške 58,4 mil. eur.

V okrese Sabinov pôsobí celkovo 1 341 podnikov (obchodných spoločností), z ktorých najväčší počet tvoria podniky do 9 zamestnancov. Len 1 podnik v okrese zamestnáva viac ako 250 zamestnancov. Najväčší počet podnikov v okrese pôsobí v odvetviach stavebníctva a poľnohospodárstva. Podniky v okrese Sabinov vytvorili v roku 2023 pridanú hodnotu v kumulatívnej výške 99 mil. eur, pričom najúspešnejším odvetvím sa stalo stavebníctvo, nasledované strojárstvom. Podniky v okrese Sabinov vygenerovali v roku 2023 tržby v celkovej výške 494 mil. eur a dosiahli zisk pred zdanením vo výške 16,8 mil. eur, z čoho zaplatili daň z príjmov vo výške 4,8 mil. eur. Efektívna sadzba dane z príjmov dosiahla v priemere úroveň 29 %.

Prvých 50 najväčších podnikov v Prešovskom samosprávnom kraji z hľadiska celkových tržieb za rok 2023 generuje 31 % tržieb a 29 % dane z príjmov právnických osôb v kraji.

• POSKYTNUTÁ INVESTIČNÁ POMOC OD ROKU 2012

Investičná pomoc poskytnutá v okrese Prešov

Spoločnosť	Rok	Lokalita	Investičné náklady (mil. eur)	Nové miesta	Mzdové náklady (mil. eur)	Dotácia (mil. eur)	Daňová úľava (mil. eur)	Príspevek na nové pracovné miesta (mil. eur)	Pomoc spolu (mil. eur)	Sektor / aktivita
KE Prešov Elektrik, s.r.o.	2015	Prešov	7,70	375	-	-	2,80	-	2,80	Rozšírenie existujúceho závodu na výrobu káblových zväzkov pre senzoriku spalín pre poľno-hospodárske a stavebné stroje s dieselovým motorom.
Garrett Motion Slovakia s. r. o.	2015	Prešov	32,35	131	-	3,24	0,17	0,52	3,93	Rozšírenie prevádzky na výrobu turbo-dúchadiel v lokalite Záborské.
CEMM THOME SK, spol. s r.o.	2015	Prešov	-	40	2,37	0,41	0,09	0,32	0,82	Rozšírenie technologického centra pre vývoj a dizajn vnútorného osvetlenia automobilov.

LEYARD EUROPE s.r.o.	2017	Prešov	5,03	119	-	0,85	-	0,20	1,05	Výstavba výrobných a administratívnych priestorov v priemyselnom parku Záborské a obstaranie technologického vybavenia s cieľom spustenia vlastnej výroby LED panelov v Prešove.
SPINEA, s.r.o.	2017	Haniska	65,94	450	-	20,29	-	-	20,29	Investičný projekt rozšírenia a inovácie výroby ložiskových reduktorov.
BHS-Sonthofen (Slovakia) s.r.o.	2020	Haniska	7,29	56	-	-	1,00	-	1,00	Založenie nového výrobného závodu na výrobu komponentov pre stroje, ako aj kompletne stroje pre technicky náročné aplikácie v strojárstve.
LEYARD EUROPE s.r.o.	2021	Prešov	10,26	49	-	-	1,23	-	1,23	Rozšírenie výroby LED panelov v priemyselnom parku Záborské.
FTE automotive Slovakia s.r.o.	2023	Malý Šariš	35,11	365	-	-	17,55	-	17,55	Diverzifikácia obchodných aktivít spoločnosti o výrobu klimatizačných a tepelnoizolačných riešení (HVAC) pre automobilový priemysel.
De Jong Slovakia, s.r.o.	2024	Prešov	63,10	150	-	-	11,42	-	11,42	Výbudovanie nového závodu na výrobu nerezových zásobníkov vody pre tepelné čerpadlá v Prešove.
Xinquan Slovakia Automotive Trim s. r. o.	2025	Petrovany	22,00	300	-	-	8,40	-	8,40	Zriadenie modernej výroby vnútorných výplní a sedadlových dielov pre osobné a úžitkové vozidlá.

Investičná pomoc poskytnutá v okrese Sabinov

Spoločnosť	Rok	Lokalita	Investičné náklady (mil. eur)	Nové miesta	Mzdové náklady (mil. eur)	Dotácia (mil. eur)	Daňová úľava (mil. eur)	Príspevok na nové pracovné miesta (mil. eur)	Pomoc spolu (mil. eur)	Sektor / aktivita
MSK Matec Slovakia s.r.o. (MSK SVK s. r. o.)	2021	Sabinov	3,77	20	-	-	0,58	-	0,58	Rozšírenie kapacity výroby inovovaných kabín plug & play s vysokou pridanou hodnotou pre vodičov pre rôzne stroje v lokalite Sabinov.

Úspešne vykázané projekty SARIO v okrese Prešov od roku 2014

Spoločnosť	Rok	Lokalita	Investičné náklady (mil. eur)	Nové miesta	Sektor / aktivita
Unicorn Systems Vigour	2016	Prešov	0,8	100	IKT - centrum na vývoj softvéru

AWU Precision	2017	Záborské	6,0	30	Automobilový priemysel - výroba hriadeľov, valcov a pod. (expanzia)
De Heus	2018	Kendice pri Prešove	6,0	40	Potravinársky priemysel - výroba krmív a kŕmnych zmesí
Uniqa Prešov	2019	Prešov	0,1	50	BSC - správa poisťných zmlúv a likvidácia poisťných udalostí klientov rakúskeho poisťovacieho koncernu UNIQA
Armco	2023	Prešov	1,0	15	Strojársky priemysel - výroba kompresorov na plyn
Rheem	2023	Nižná Šebestová	65,0	500	Strojársky priemysel - výroba zásobníkov pre ohrievače vody a tepelné čerpadlá
Skyeton (Tropozond)	2024	Haniska pri Prešove	7,2	80	Elektrotechnický priemysel - výroba elektronických riadiacich jednotiek pre autonómne systémy (drony) pre civilné využitie
Macadam Europe	2024	Prešov	3,0	50	BSC – služby pre leasing vozidiel

V okrese **Sabinov** nemá SARIO od roku 2014 žiaden vykázaný projekt.

PREHEAD PRIEMYSELNÝCH NEHNUTEĽNOSTÍ V DATABÁZE SARIO

Registrované nehnuteľnosti v okrese **Prešov**

Nehnuteľnosť - názov	Lokalita	Vlastníctvo (súkromné / mestské / štátne)	Typ nehnuteľnosti (BF / GF / haly)	Voľná plocha (v m ²)
Prešov Prospekta	Prešov	súkromné	Haly	4 000
Prešov OD Dargov	Prešov	súkromné	Haly	3 108
Prešov BP STEEL	Prešov	súkromné	Haly	5 000
DEPO Prešov	Prešov	súkromné	Haly	858
Maxhall	Prešov	súkromné	Haly	1 400
Prešov CTPark North	Prešov	súkromné	GF	435 400
Šarišské Bohdanovce	Prešov	súkromné	GF	128 077
Ličartovce	Ličartovce	súkromné	Haly	2 000
Malý Šariš MED-ART	Malý Šariš	súkromné	Haly	1 950
Ramex Malý Šariš	Malý Šariš	súkromné	GF	40 000
Veľký Šariš	Veľký Šariš	súkromné	Haly	2 000
Záborské CIREGIO	Záborské	súkromné	Haly	8 318
Priemyselný park Záborské (IPZ)	Záborské	mestské	GF	0
Prešov CTPark South - BOSCH	Petrovany	súkromné	Haly	23 000
Petrovany RAIS	Petrovany	súkromné	GF	7 000
Antracit Záborské	Záborské	súkromné	GF	90 000
Záturecká Haniska	Haniska pri Prešove	súkromné	GF	55 412
Záborské VEDOS	Záborské	súkromné	GF	102 000

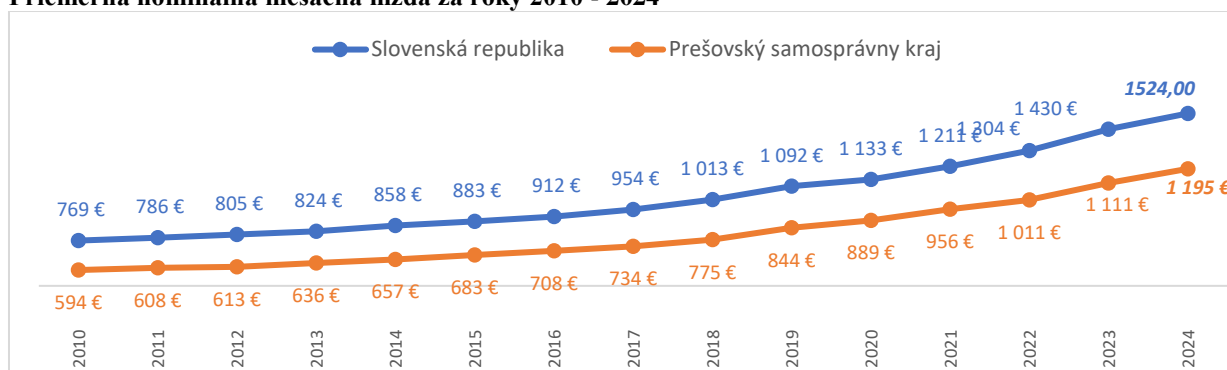
Registrované nehnuteľnosti v okrese Sabinov

Nehnuteľnosť - názov	Lokalita	Vlastníctvo (súkromné / mestské / štátne)	Typ nehnuteľnosti (BF / GF / haly)	Voľná plocha (v m ²)
Sabinov Remopel	Sabinov	súkromné	Haly	1 741
Sabinov Priemyselný park	Sabinov	štátne	GF	820 000
Sabinov Frucona	Sabinov	súkromné	BF	50 000
Priemyselný park Lipany - Za traťou	Lipany	mestské	GF	0
Lipany Odeva	Lipany	súkromné	Haly	5 000

1.5 Priemerná mzda

Vzhľadom na to, že najvyššia dostupná granularita údajov o priemernej mzde je na úrovni odvetví v členení SK NACE a samosprávnych krajov, k okresom Prešov a Sabinov pri popise mesačnej hrubej priemernej mzdy sa uvádzajú údaje na úrovni Prešovského samosprávneho kraja.

Priemerná nominálna mesačná mzda za roky 2010 - 2024

Zdroj: https://datacube.statistics.sk/#/view/sk/VBD_SK_WIN/np3104rr/v_np3104rr_00_00_00_sk

Rozdiel medzi priemernou mzdou na Slovensku a v Prešovskom samosprávnom kraji sa pohybuje okolo 22 % v neprospech Prešovského samosprávneho kraja, pričom negatívny rozdiel sa znižuje len veľmi mierne.

Priemerná nominálna hrubá mesačná mzda podľa odvetví SK NACE v roku 2023

2023	Bratislavský kraj	Trnavský kraj	Trenčiansky kraj	Nitriansky kraj	Žilinský kraj	Banskobystrický kraj	Prešovský kraj	Košický kraj
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	1 324 €	1 557 €	1 446 €	1 432 €	1 350 €	1 418 €	1 278 €	1 265 €
Ťažba a dobývanie	2 172 €	1 915 €	1 496 €	N/A	1 554 €	1 501 €	1 309 €	1 578 €
Priemyselná výroba	2 122 €	1 655 €	1 665 €	1 585 €	1 702 €	1 445 €	1 327 €	1 640 €
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	3 153 €	2 404 €	2 250 €	2 492 €	2 250 €	2 060 €	1 695 €	2 074 €
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	1 821 €	1 495 €	1 357 €	1 322 €	1 414 €	1 420 €	1 247 €	1 450 €
Stavebníctvo	1 781 €	1 201 €	1 294 €	1 155 €	1 335 €	1 331 €	1 065 €	1 402 €
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových	1 926 €	1 360 €	1 314 €	1 371 €	1 362 €	1 255 €	1 235 €	1 247 €

vozidiel a motocyklov								
Doprava a skladovanie	1 896 €	1 457 €	1 280 €	1 254 €	1 386 €	1 433 €	1 346 €	1 421 €
Ubytovacie a stravovacie služby	1 045 €	981 €	927 €	811 €	977 €	885 €	936 €	861 €
Informácie a komunikácia	3 042 €	2 001 €	1 809 €	1 725 €	1 887 €	2 241 €	1 436 €	2 204 €
Finančné a poisťovacie činnosti	2 786 €	1 928 €	1 909 €	1 849 €	1 876 €	1 838 €	1 806 €	1 929 €
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1 923 €	1 096 €	1 401 €	1 380 €	1 540 €	1 475 €	1 305 €	1 267 €
Odborné, vedecké a technické činnosti	2 255 €	1 468 €	1 584 €	1 489 €	1 614 €	1 241 €	1 136 €	1 509 €
Administratívne a podporné služby	1 669 €	1 313 €	1 062 €	1 085 €	1 179 €	1 072 €	1 055 €	1 289 €
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	2 300 €	1 683 €	1 623 €	1 630 €	1 705 €	1 653 €	1 596 €	1 670 €
Vzdelávanie	1 515 €	1 478 €	1 394 €	1 426 €	1 387 €	1 409 €	1 455 €	1 523 €
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	2 093 €	1 674 €	1 645 €	1 761 €	1 877 €	1 703 €	1 612 €	1 852 €
Umenie, zábava a rekreácia	1 560 €	1 200 €	1 186 €	1 171 €	1 239 €	1 286 €	1 348 €	1 188 €
Ostatné činnosti	1 452 €	1 125 €	1 451 €	950 €	1 273 €	1 111 €	945 €	1 260 €

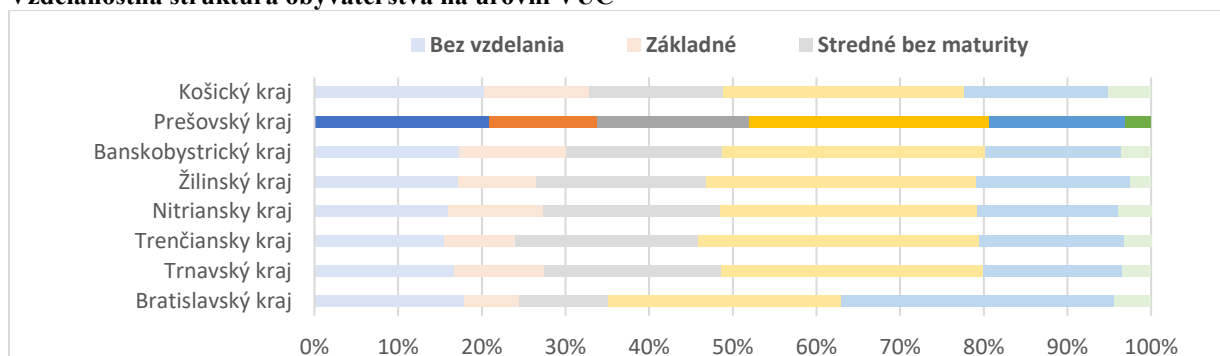
Zdroj: https://datacube.statistics.sk/#/view/sk/VBD_SK_WIN/np3104rr/v_np3104rr_00_00_00_sk

Rozkladom priemernej mesačnej hrubej nominálnej mzdy v národnom hospodárstve na jednotlivé odvetvia, podľa klasifikácie SK NACE je zrejmé, že v PSK dosahujú zamestnanci mzdy pod úrovňou priemeru Slovenska, a to vo väčšine odvetví. V porovnaní s ostatnými krajmi dosahuje v Prešovskom samosprávnom kraji priemerná mzda najnižšiu úroveň vo väčšine odvetví.

1.6 Vzdelávanie

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov Prešovského samosprávneho kraja je charakteristická priemerným podielom vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva, mierne podpriemerným podielom stredoškolsky vzdelaného obyvateľstva a nadpriemerným podielom nevzdelaného obyvateľstva.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva na úrovni VÚC

Zdroj: https://datacube.statistics.sk/#/view/sk/vbd_dem/om7054rr/v_om7054rr_00_00_00_sk

Okresy Prešov a Sabinov sú z hľadiska potenciálu pracovnej sily charakteristické, podobne ako celý Prešovský samosprávny kraj, relatívne silnou vrstvou vysokoškolsky a stredoškolsky vzdelaného obyvateľstva, pričom patria medzi okresy s veľmi významným podielom obyvateľstva s ukončeným stredným odborným vzdelaním s maturitou.

Analýza vybavenosti Prešovského samosprávneho kraja školskou infraštruktúrou ukazuje, že kapacity vzdelávacích inštitúcií sú v okrese Prešov na úrovni priemeru, a to v predškolskom vzdelávaní a základnom vzdelávaní, zatiaľ čo vo všeobecnom stredoškolskom vzdelávaní sú podpriemerné a v stredoškolskom odbornom vzdelávaní vysoko nadpriemerné. V okrese Sabinov sú vzdelávacie kapacity na všetkých úrovniach podpriemerné.

Prepočet kapacít škôl na mernú jednotku

kapacita školských zariadení	prepočet na mernú jednotku	Prešovský samosprávny kraj	okr. Prešov	okr. Sabinov	Priemer SR
materské školy	na 1 dieťa vo veku 3-5 rokov	1,65	0,92	0,72	0,99
základné školy	na 1 žiaka vo veku 6 - 15 rokov	0,82	0,82	0,81	0,84
stredné odborné školy	na 1 žiaka vo veku 16 - 19 rokov	0,65	1,13	0,23	0,64
gymnázia	na 1 žiaka vo veku 16 - 19 rokov	0,18	0,14	0,25	0,36

Zdroj: https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia.html?page_id=9580; https://datacube.statistics.sk/#/view/sk/vbd_dem/om7006rr/v_om7006rr_00_00_00_sk

Vzdelávanie je v okrese Prešov zabezpečované prostredníctvom 108 materských škôl s celkovou kapacitou 6 252 detí, 74 základných škôl s celkovou kapacitou 17 517 žiakov, 23 stredných odborných škôl s celkovou kapacitou 5 515 žiakov a 5 gymnázií s celkovou kapacitou 1 120 žiakov.

V okrese Sabinov je vzdelávanie zabezpečované prostredníctvom 45 materských škôl s celkovou kapacitou 2 124 detí, 35 základných škôl s celkovou kapacitou 7 251 žiakov, 2 stredných odborných škôl s celkovou kapacitou 748 žiakov a 2 gymnázií s kapacitou 805 žiakov.

Po úspešnom otvorení stredoškolskej triedy s vojenským zameraním v Spojenej škole v Sečovciach sa spolupráca so strednými školami rozšíri aj do Prešovského kraja. Kapacity tohto konkrétneho pilotného projektu sú v tomto momente naplnené a skutočný záujem ich niekoľkonásobne prevýšil.

Ministerstvo obrany SR preto rozbieha spoluprácu s ďalšími štyrmi strednými školami. Jednou z nich je Stredná odborná škola dopravy a služieb v Snine, kde v spolupráci s Ministerstvom obrany SR bude od školského roka 2026/2027 otvorená trieda pre 28 žiakov.

Od školského roka 2026/2027 tak rozšírime počet tried s vojenským zameraním v systéme duálneho vzdelávania o ďalších 6 tried (4 nové školy a ďalšie 2 nové triedy v Sečovciach).

Medzi benefity žiakov týchto tried mimo iného patrí:

- odborná príprava pod vedením vojenských profesionálov realizovaná aj vo vojenskom útvare,
- študentský balíček,
- preplatenie nákladov na pracovný odev,
- zabezpečenie zdravotných prehliadok,
- skrátenie dĺžky základného vojenského výcviku pri vstupe do OS SR zo 7 týždňov na 2 týždne.

• Vzdelávanie národnostných menšín

Materské školy: Na základe dát Centra vedecko-technických informácií SR (ďalej len „CVTISR“), bol počet národnostných materských škôl v okresoch Prešov a Sabinov v školskom roku 2023/2024 nasledovný:

Prehľad materských škôl podľa výchovného jazyka v školskom roku 2024/2025

	slovensko-ukrajinská
Prešov	1

Zdroj: cvtisr.sk

Materská škola - Дитячий садок v Prešove patrí medzi najstaršie materské školy v meste a je jedinou materskou školou s vyučovacím jazykom slovenským a ukrajinským. Škola získala právnu subjektivitu 1. 1. 2025, jej zriaďovateľom je mesto Prešov. V aktuálnom školskom roku ju navštevuje 33 žiakov.

Základné školy: V prípade základných škôl CVTISR v oboch okresoch uvádza iba jednu národnostnú školu v meste Prešov.

Prehľad základných škôl podľa výchovného jazyka v školskom roku 2024/2025

	ukrajinská
	1-9. ročník
Prešov	1

Zdroj: cvtisr.sk

Spojená škola T. Ševčenka predstavuje dve školy (ZŠ a GYMNÁZIUM) umiestnené v spoločnej budove a riadené jedným riaditeľstvom od roku 2005. Zriaďovateľom je Prešovský samosprávny kraj a v aktuálnom školskom roku majú 169 žiakov.

Počet žiakov v základných školách a vybrané ukazovatele národnostného zloženia žiakov v školskom roku 2024/2025

	žiaci celkom	slovenská	ukrajinská	rusínska	rómska	cudzinci
Prešov	15376	15050	4	22	13	253
Sabinov	6827	6781	0	0	0	31

Zdroj: cvtisr.sk

1.7 Sociálne služby

V Prešovskom samosprávnom kraji poskytuje služby 1 427 zariadení sociálnych služieb s celkovou kapacitou 24 310 osôb. Na základe analýzy kapacít a potrieb sociálnych služieb je možné konštatovať, že významne nedostatočné sú v Prešovskom samosprávnom kraji predovšetkým kapacity nocľahární; nízkoprahových denných centier a zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa.

Podrobná štatistika kapacít zariadení sociálnych služieb v Prešovskom samosprávnom kraji

	kapacita sociálnych zariadení	merná jednotka	prepočet na mernú jednotku	SR kapacity na m.j.
denné centrum	2 793	na 1000 dôchodcov	19	13
denný stacionár	6 894	na 1000 dôchodcov	46	9
domov na polceste	132	na 1000 osôb	0,16	0,07
domov sociálnych služieb	2 131	na 1000 osôb	2,64	2,96
integračné centrum	8	na 1000 osôb	0,01	0,01
jedáleň	1 924	na 1000 osôb	2,38	1,49
komunitné centrum	3 579	na 1000 osôb	4,43	1,43
krízová pomoc poskytovaná telekomunik. tech.	0	na 1000 osôb	0,00	0,00
monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	0	na 1000 osôb	0,00	0,00
nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	368	na 1000 osôb	0,46	0,22
nízkoprahové denné centrum	55	na 1000 osôb	0,07	0,10

nocľaháreň	107	na 1000 osôb	0,13	0,30
odľahčovacia služba	0	na 1000 osôb	0,00	0,00
opatrovateľská služba	7	na 1000 osôb	0,01	0,07
podpora samostatného bývania	0	na 1000 osôb	0,00	0,00
pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	0	na 1000 osôb	0,00	0,00
pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností	0	na 1000 osôb	0,00	0,00
požičiavanie pomôcok	0	na 1000 osôb	0,00	0,00
práčovňa	0	na 1000 osôb	0,00	0,00
prepravná služba	0	na 1000 osôb	0,00	0,00
rehabilitačné stredisko	89	na 1000 osôb	0,11	0,14
služba na podporu zosúladovania rod. a prac. života	4	na 1000 osôb	0,00	0,02
služba včasnej intervencie	49	na 1000 osôb	0,06	0,08
sociálna rehabilitácia	0	na 1000 osôb	0,00	0,00
sociálne poradenstvo - špecializované	0	na 1000 osôb	0,00	0,00
sociálne poradenstvo - základné	0	na 1000 osôb	0,00	0,09
sprievodcovská služba a predčitateľská služba	0	na 1000 osôb	0,00	0,00
sprostredkovanie osobnej asistencie	0	na 1000 osôb	0,00	0,00
sprostredkovanie tlmočnickej služby	0	na 1000 osôb	0,00	0,00
stredisko osobnej hygieny	0	na 1000 osôb	0,00	0,01
špecializované zariadenie	1 623	na 1000 osôb	2,01	1,81
terénna sociálna služba krízovej intervencie	0	na 1000 osôb	0,00	0,00
tlmočnická služba	0	na 1000 osôb	0,00	0,00
útulok	403	na 1000 osôb	0,50	0,54
zariadenie dočasnej starostlivosti o deti	2	na 1000 detí do 15 r.	0,01	0,06
zariadenie núdzového bývania	207	na 1000 osôb	0,26	0,23
zariadenie opatrovateľskej služby	293	na 1000 osôb	0,36	0,61
zariadenie podporovaného bývania	153	na 1000 osôb	0,19	0,18
zariadenie pre seniorov	3 165	na 1000 dôchodcov	21	21
zariadenie starostlivosti o deti do 3 r. veku dieťaťa	324	na 1000 detí do 3 r.	8	18
Celkový súčet	24 310		N/A	N/A

Zdroj: <https://sos.mpsvr.gov.sk/pm/poskytovatel-sos>

Podrobná štatistika počtu zariadení sociálnych služieb v Prešovskom samosprávnom kraji

<i>počet sociálnych zariadení</i>	neverejný poskytovateľ	zriadený alebo založený obcou/mestom	zriadený alebo založený vyšším územným celkom
denné centrum	2	50	0
denný stacionár	218	42	0
domov na polceste	10	0	1
domov sociálnych služieb	46	3	49
integračné centrum	1	0	0
jedáleň	24	26	0
komunitné centrum	45	125	0
krízová pomoc poskytovaná telekomunikačnými technológiami	1	0	0
monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	11	0	0
nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	18	7	0
nízkoprahové denné centrum	2	2	0
nocľaháreň	2	4	0
odľahčovacia služba	0	0	0
opatrovateľská služba	87	168	0
podpora samostatného bývania	1	0	2
pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	0	4	0

pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností	3	0	0
požičiavanie pomôcok	15	1	0
práčovňa	2	2	0
prepravná služba	45	10	0
rehabilitačné stredisko	3	0	6
služba na podporu zosúladžovania rodinného života a pracovného života	1	0	0
služba včasnej intervencie	16	0	4
sociálna rehabilitácia	1	0	0
sociálne poradenstvo - špecializované	47	0	4
sociálne poradenstvo - základné	22	4	0
sprievodcovská služba a predčitateľská služba	1	0	0
sprostredkovanie osobnej asistencie	5	2	0
sprostredkovanie tlmočnickej služby	1	0	0
stredisko osobnej hygieny	0	2	0
špecializované zariadenie	38	0	15
terénna sociálna služba krízovej intervencie	21	8	0
tlmočnická služba	2	0	0
útulok	8	4	6
zariadenie dočasnej starostlivosti o deti	0	0	1
zariadenie núdzového bývania	7	2	6
zariadenie opatrovateľskej služby	15	9	0
zariadenie podporovaného bývania	9	0	10
zariadenie pre seniorov	69	18	9
zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	19	3	0
Celkový súčet	818	496	113

Zdroj: <https://sos.mpsvr.gov.sk/pm/poskytovatel-sos>

- Realizované opatrenia Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity (ÚSVRK) v okresoch Prešov a Sabinov**

Podpora obcí v okresoch Prešov a Sabinov v rámci neinvestičných opatrení (Miestne občianske a preventívne služby a Miestne občianske a preventívne služby II.) – Program Slovensko

okres Prešov			okres Sabinov		
obec	počet vytvorených pracovných miest celkom/MRK	Alokácia v celkových oprávnených výdavkoch (Eur)	obec	počet vytvorených pracovných miest celkom/MRK	Alokácia v celkových oprávnených výdavkoch (Eur)
Abranovce	4/4	163 836,35	Jarovnice	12/12	488 600,74
Fričovce	4/3	164 805,78	Krivany	4/2	163 836,35
Hermanovce	4/4	162 866,91	Lipany	8/7,5	325 737,98
Chmeľov	4/4	164 805,78	Nižný Slavkov	4/3	163 836,35
Chmiňany	4/4	164 805,78	Olejníkov	4/4	162 866,91
Chminianske Jakubovany	12/12	488 600,74	Ostrovany	10/10	409 590,87
Kendice	8/7	331 550,44	Pečovská Nová Ves	8/8	325 733,82
Kojatice	4/4	161 897,48	Ražňany	4/2	166 744,66
Lemešany	4/4	162 866,91	Rožkovany	4/3	164 805,78
Mirkovce	6/6	247 208,68	Sabinov	12/12	500 233,97
Prešov	8/8	333 489,31	Šarišské Michaľany	4/4	162 866,91
Rokycany	8/7	325 733,82	Torysa	2/1	81 433,46

Svinia	12/12	491 509,04	Uzovské Pekľany	4/3	164 805,78
Šarišská Poruba	4/4	166 744,66			
Šarišská Trstená	4/3	163 836,35			
Šindliar	2/2	82 402,89			
Terňa	4/3	162 866,91			
Tuhrina	4/3	166 744,66			
Varhaňovce	12/12	501 948,72			
Veľký Šariš	4/2	162 866,91			
Víťaz	4/2	166 744,66			
Žehňa	8/8	325 735,9			
Bzenov – MOaPS II.	4/4	112865,69			
Červenica – MoaPS II.	4/4	109919,16			
SPOLU Prešov	Vytvorených 128 z toho 118 MRK	5 373 787,84 €	SPOLU Sabinov	Vytvorených 80 z toho 64 MRK	3 281 093,58 €

Podpora obcí v okresoch Prešov a Sabinov v rámci neinvestičných opatrení (Jednoduché pozemkové úpravy) – Program Slovensko

okres Prešov		okres Sabinov	
obec	Alokácia v celkových oprávnených výdavkoch	obec	Alokácia v celkových oprávnených výdavkoch
Červenica	117 796,97	Ostrovany	189 243,96
Chmeľov	23 440,7		
Chminianske Jakubovany 2x	472 599,25		
Rokycany 2x	83 441,91		
Svinia	50 140,2		
Šarišská Poruba	7 630,93		
Šarišská Trstená	25 856,72		
Varhaňovce	236 518,42		
Víťaz	39 695,65		
SPOLU Prešov	1 057 120,75 €	SPOLU Sabinov	189 243,96 €

Podpora obcí v okresoch Prešov a Sabinov v rámci Národného projektu Rozvojové tímy I. – Program Slovensko

okres Prešov			okres Sabinov		
obec	počet vytvorených pracovných miest celkom/MRK	Alokácia v celkových oprávnených výdavkoch (Eur)	obec	počet vytvorených pracovných miest celkom/MRK	Alokácia v celkových oprávnených výdavkoch (Eur)
Bzenov	11/3	663 716,00 €	Nižný Slavkov	11/3	727 440,00 €
Červenica	11/6	727 440,00 €			
Chminianske Jakubovany	19/8	1 358 448,00 €			
Lemešany	15/6	1 042 944,00 €			
Šarišská Poruba	10/3	727 440,00 €			
Varhaňovce	16/10	1 042 944,00 €			
Víťaz	13/3	1 166 757,00 €			
SPOLU Prešov	Vytvorených 95 z toho 39 MRK	6 729 689 €	SPOLU Sabinov	Vytvorených 11 z toho 3 MRK	727 440,00 €

Obsadenosť pozícií v Rozvojových tímoch

K 30. 4. 2025 je v uvedených obciach zamestnaných 106 osôb, z toho 42 Rómov (35 žien a 7 mužov).

- 15 osôb (14 žien a 1 muž) sa vďaka projektu zamestnalo prvýkrát na trvalý pracovný pomer.
- Prehľad obsadenosti podľa pozícií k 30. 4. 2025: Bzenov – zamestnaných 11 osôb /3MRK, Červenica – zamestnaných 11 osôb /6, Chminianske Jakubovany – zamestnaných 19 osôb /8, Lemešany – zamestnaných 15 osôb /6, Nižný Slavkov – zamestnaných 11 osôb /3, Šarišská Poruba – zamestnaných 10 osôb /3, Varhaňovce – zamestnaných 16 osôb /10, Vítaz – zamestnaných 13 osôb /3

Počet evidovaných účastníkov k 30.4.2025, s ktorými členovia RT pracujú: 2 773

- Bzenov – 102, Červenica – 551, Chminianske Jakubovany – 871, Lemešany – 262, Nižný Slavkov – 152, Šarišská Poruba – 290, Varhaňovce – 312, Vítaz – 233

Medzi hlavné aktivity a výsledky RT v týchto obciach v prioritných oblastiach patria:

- **Oblasť vzdelávania**
  - ✓ zrealizovaných 2 562 mimoškolských aktivít a s mládežou (doučovanie, mentoring, tútoring, krúžky, voľnočasové a zážitkové aktivity)
  - ✓ 87 skupinových aktivít s mládežou zameraných na prevenciu vzniku sociálno-patologických javov,
  - ✓ 3 809 aktivít zameraných na zlepšovanie rodičovských zručností a prácu s rodinou
  - ✓ 396 deťom je poskytované doučovanie v rámci RT.
  - ✓ 580 detí sa zúčastňuje záujmových krúžkov v rámci RT.
  - ✓ 50 detí sa vďaka RT dostalo na strednú školu alebo vysokú školu.
  - ✓ u 102 detí sa zlepšila dochádzka do školy
  - ✓ 225 zrealizovaných Mamiklubov.
  - ✓ 40 vzdelávacích aktivít pre seniorov.
- **Oblasť zamestnanosti**
  - ✓ podarilo sa zamestnať na trvalý pracovný pomer 94 klientov a 45 klientov na dohodu.
  - ✓ 1 207 osôb využilo služby rozvojového tímu v oblasti zamestnatel'nosti.
  - ✓ 17 osôb oddlžených.
  - ✓ Zvyšovanie kvalifikácie externou formou štúdia
  - ✓ Zvyšovanie kompetencií a zručností klientov prostredníctvom absolvovania rekvalifikačných kurzov – 25 osôb ukončilo rekvalifikačný kurz
- **Oblasť bývania**
  - ✓ vykonalo sa 342 komunitných aktivít zameraných na zlepšenie bytových podmienok a zveľadenie bytových priestorov či verejných priestranstiev v obci. – vďaka týmto aktivitám sa zlepšuje separovanie a zber odpadu, odpratávanie odpadu, likvidácia čiernych skládok, zveľad'ovanie a skrášľovanie bývania, zlepšuje sa platobná disciplína voči obci a inštitúciám súvisiacich s bývaním a pomáha sa v krízových situáciách (požiare, povodne a pod.)
  - ✓ 93 obydľí sa vďaka RT podarilo zveľadiť.
- **Protirómsky rasizmus**
  - ✓ zrealizovaných 395 preventívnych a senzibilizačných aktivít zameraných na spájanie menšinového a väčšinového obyvateľ'stva. Okrem preventívnych besied sú realizované stretnutia tzv. „Živé knihy“, športové a pohybové podujatia, kultúrno-spoločenské podujatia.
- **Mikroprojekty a dobrovoľníctvo ako významný prínos:** Členovia RT spracúvajú a následne realizujú mikroprojekty, prostredníctvom ktorých vedú rozvojové tímy získať

finančné prostriedky pre obec a na rôzne aktivity, napr. na spiestenie činností RT, zlepšenie podmienok práce RT, riešenie potrieb obyvateľov obcí a na skvalitnenie života obyvateľov obcí a taktiež do svojich činností zapájajú dobrovoľníkov z radov obyvateľov ale aj širšieho okolia.

✓ **111 podaných mikroprojektov**, z toho **32 schválených**: počty podaných mikroprojektov: Bzenov – 32, Červenica – 8, Chminianske Jakubovany – 19, Lemešany – 8, Nižný Slavkov – 3, Šarišská Poruba – 2, Varhaňovce – 14, Vít'az – 25

✓ 32 dobrovoľníkov zapojených do realizácie mimoškolských, voľnočasových či iných skupinových aktivít: počty dobrovoľníkov: Bzenov – 5, Červenica – 10, Chminianske Jakubovany – 5, Lemešany – 0, Nižný Slavkov – 3, Šarišská Poruba – 1, Varhaňovce – 4, Vít'az – 4

- Podpora obcí v okresoch Prešov a Sabinov v rámci Národného projektu Asistencia obciam s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít pri usporiadaní právnych vzťahov k pozemkom pod osídleniami – Program Slovensko

Realizácia opatrení v rámci implementácie národného projektu 401406DPU9 (NP A-PVP) - Asistencia obciam s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít pri usporiadaní právnych vzťahov k pozemkom: Zamestnanci pôsobiaci na NP A-PVP vykonali analýzy vlastníckych vzťahov k pozemkom pod osídleniami vo všetkých obciach nachádzajúcich sa v Atlase rómskych komunít 2019 v okresoch Prešov a Sabinov. Aktivity NP A-PVP sa v okrese Prešov realizujú na základe zmluvy o spolupráci medzi obcou a ÚSVRK v obciach: Kojatice, Šarišská Poruba, Terňa, Tuhrina, Žehňa. Doposiaľ realizované aktivity NP A-PVP v okrese Prešov: Vyhodenie mapových podkladov (slúžia ako podklad k vykonaniu jednoduchých pozemkových úprav pod osídlením): Abranovce, Bzenov, Drienov, Drienovská Nová Ves, Fričovce, Chminianske Jakubovany, Chmiňany, Kendice, Lesíček, Malý Slivník, Medzany, Mirkovce, Terňa, Varhaňovce, Vít'az, Žehňa, Organizovanie skupinových stretnutí: Šarišská Poruba, Tuhrina, Organizovanie individuálnych stretnutí: Tuhrina, Šarišská Poruba, Kojatice, Žehňa, Geodetické merania v obci: Kojatice, Vyhodenie kúpnych a nájomných zmlúv pre obec Tuhrina. Vynaložené finančné prostriedky za uvedené aktivity v okrese Prešov: 11 358,62 eur.

Aktivity NP A-PVP sa v okrese Sabinov realizujú na základe zmluvy o spolupráci medzi obcou a ÚSVRK v obciach: Jarovnice. Doposiaľ realizované aktivity NP A-PVP v okrese Sabinov pozostávajú z vyhotovenia mapových podkladov (slúžia ako podklad k vykonaniu jednoduchých pozemkových úprav pod osídlením): Jarovnice, Nižný Slavkov, Uzovské Pekľany, organizovania skupinových stretnutí: Jarovnice, organizovania individuálnych stretnutí: Jarovnice, geodetického merania v obci Jarovnice, vyhotovenia kúpnych a nájomných zmlúv. Vynaložené finančné prostriedky za aktivity v okrese Sabinov: 4 506,74 eur.

Obce, ktoré sa zapojili do usporiadaniach právnych vzťahov k pozemkom pod osídlením, a to prostredníctvom jednoduchých pozemkových úprav, budú po ich právoplatnom ukončení pokračovať v aktivitách projektu NP A-PVP za okres: Prešov: obce Červenica, Chmeľov, Rokycany, Svinia, Šarišská Trstená a za okres Sabinov: Ostrovany

Podpora obcí v okrese Prešov a Sabinov v rámci integrovaných výziev (EFRR) – Program Slovensko

Názov projektu	Obec	Typ projektu	Schválená výška NFP	Dátum účinnosti Zmluvy o NFP	Okres
Prístupový chodník v parku, Chminianske Jakubovany – 2. etapa	Chminianske Jakubovany	Komunikácie	730 843,02	21.12.2024	Prešov
Zberný dvor v obci Vít'az	Vít'az	Odpady	483 603,62	21.12.2024	Prešov
Zberný dvor Chminianske Jakubovany	Chminianske Jakubovany	Odpady	419 199,40	28.12.2024	Prešov

Červenica – projektová dokumentácia pre investície v oblasti kanalizácie	Červenica	Projektová dokumentácia	77 007,90	14.12.2024	Prešov
Šarišská Poruba – projektové dokumentácie pre investície v oblasti infraštruktúry	Šarišská Poruba	Projektová dokumentácia	119 822,88	18.12.2024	Prešov
Projektová dokumentácia stavbu „Miestnych komunikácií pre obyvateľov rómskej komunity v obci Lemešany“	Lemešany	Projektová dokumentácia	36 722,40	12.12.2024	Prešov
Projektová dokumentácia na stavbu "Skvalitnenie bývania pre obyvateľov rómskej komunity v obci Lemešany	Lemešany	Projektová dokumentácia	46 883,84	21.11.2024	Prešov
Rozšírenie vodovodu, kanalizácie a rekonštrukcia ČOV v obci Bzenov	Bzenov	Voda / Kanál	5 191 834,18	28.12.2024	Prešov
Zásobovanie vodou a odkanalizovanie základnej a materskej školy	Chminianske Jakubovany	Voda / Kanál	697 294,27	21.12.2024	Prešov
ČOV a kanalizácia Lemešany	Lemešany	Voda / Kanál	8 007 573,69	24.4.2025	Prešov
Červenica - vodovod, III. etapa	Červenica	Voda / Kanál	1 105 724,55	7.5.2025	Prešov
SPOLU Prešov	16 916 509,75 €				

Názov projektu	Obec	Typ projektu	Schválená výška NFP	Dátum účinnosti Zmluvy o NFP	Okres
Výstavba a rekonštrukcia pozemných komunikácií v obci Nižný Slavkov	Nižný Slavkov	Komunikácie	757 347,79	31.12.2024	Sabinov
SPOLU Sabinov	757 347,79 €				

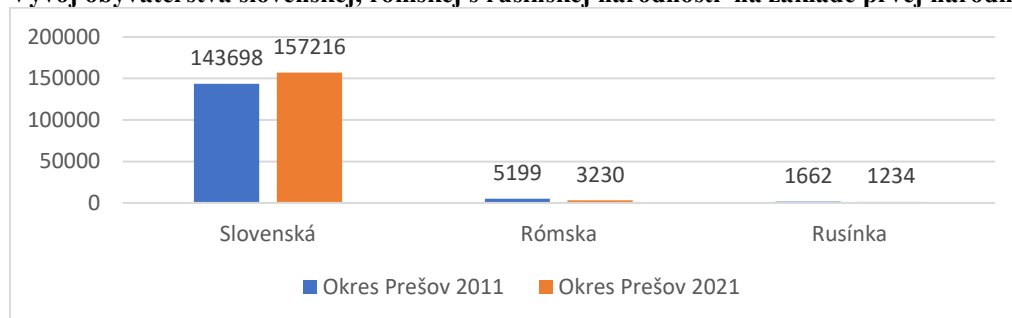
Podpora obcí v okrese Prešov a Sabinov v rámci Plánu obnovy a odolnosti SR

V rámci Výzvy na zvýšenie kapacít materských škôl Odbor technickej pomoci Plánu obnovy a odolnosti SR asistoval 23 subjektom, z ktorých sa úspešnými prijímateľmi stalo 8 subjektov: Jarovnice – Filka s.r.o.- 208 nových kapacít formou novostavby, Jarovice – Congregatio Jesu - 63 nových kapacít formou novostavby, Veľký Šariš - 44 nových kapacít formou novostavby, Ruská Nová Ves – 48 nových kapacít formou prístavby/nadstavby, Šarišská Trstená – 50 nových kapacít formou novostavby, Petrovany – 24 nových kapacít formou prístavby, Lipany – 90 nových kapacít formou novostavby, Prešov – 96 nových kapacít formou prístavby.

• VÝVOJ OBYVATEĽSTVA

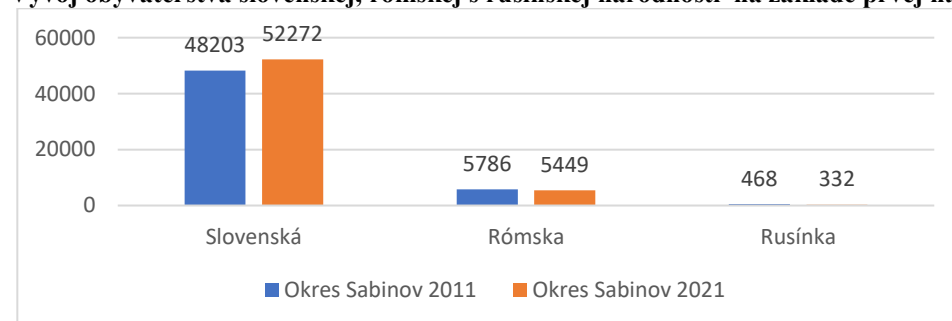
Na základe porovnania Sčítania obyvateľov, domov a bytov v rokoch 2011 a 2021 vyplýva, že výrazne dominantnou národnosťou v oboch okresoch je slovenská (Prešov 91%, Sabinov 87%), ktorá prekračuje celoslovenský priemer (84%). Počet a pomer obyvateľov slovenskej, rómskej a rusínskej národnosti je stabilný, avšak na základe prvej národnosti počet rómskej a rusínskej národnosti vykázal pokles.

Vývoj obyvateľstva slovenskej, rómskej s rusínskej národnosti na základe prvej národnosti v okrese PO

Zdroj: ŠÚ SR – SODB

Vývoj obyvateľstva slovenskej, rómskej s rusínskej národnosti na základe prvej národnosti v okrese SB

Zdroj: ŠÚ SR – SODB

Asimilácia národnostných menšín priniesla požiadavku na presnejšiu analýzu národnostného povedomia, a preto SODB 2021 už obsahovalo otázku týkajúcu sa druhej národnosti. Na základe uznesenia vlády č. 412/2022 je interpretácia výsledkov SODB 2021, týkajúca sa národnosti a ďalšej národnosti obyvateľov, uvádzaná ako súčet oboch národnostných kategórií. Pomocou tejto interpretácie máme presnejšie informácie o asimilačných trendoch a identite obyvateľov v daných okresoch. Nemalá časť obyvateľov skúmaných okresov má dvojité identity, a to slovensko-rómsku, ale aj slovensko-rusínsku. Z uvedeného vyplýva, že v danom regióne prebieha asimilácia, ktorá vedie k zmene národnosti, alebo k zadefinovaniu dvojitej identity, pričom pri rusínskej menšine vedie aj k strate materinského jazyka a historických koreňov. Dvojité identity sa zvlášť odzrkadľuje pri rómskej národnosti, avšak nemusí viesť k strate materinského jazyka. Prehľad o materinskom jazyku dáva presnejší obraz o používaní menšinových jazykov v daných okresoch. Na základe Atlasu rómskych komunít sa dá skonštatovať, že Rómovia v každodennej komunikácii používajú prevažne slovenský jazyk a rómsky jazyk.

Národnostná štatistika pre okres PO a SB

	SODB 2011	SODB 2021	SODB 2021 spolu s 2. národnosťou	SODB 2021 materinský jazyk
slovenská národnosť	191 901	209 988	216 338	202 399
rómska národnosť	10 986	8 679	20 371	14 979
rusínska národnosť	2 130	1 566	4 362	2 041

Zdroj: ŠÚ SR – SODB

SODB 2021 neodzrkadľuje presný počet Rómov, ale na základe Atlasu rómskych komunít z roku 2019 môžeme konštatovať, že okres Prešov patrí medzi okresy s najväčším počtom obcí s rómskymi komunitami, konkrétne 32, pričom v okrese Sabinov ich evidujeme 15. Konkrétne, v okrese Prešov z celkového počtu 170 827 obyvateľov je 19 806 Rómov, čo predstavuje 12 %, pričom najpočetnejšie rómske komunity žijú v obciach Chminianske Jakubovany, Rokycany (81-90 % obyvateľstva), alebo v obciach Červenica, Malý Slivník, Varhaňovce (71-80 %). V okrese Sabinov z celkového počtu 59 977 obyvateľov je 13 849 Rómov, čo predstavuje 23 %, pričom

najpočetnejšie rómske komunity žijú v obciach Jarovnice a Ostrovany (81-90 %), avšak v ďalších obciach je pomer značne nižší, napr. Olejníkov (51-60 %), Uzovské Pekľany (41-50 %).

• **VYBRANÉ UKAZOVATELE POUŽÍVANIA JAZYKOV NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN NA ÚROVNI OBECNÝCH ÚRADOV V OKRESOCH SABINOV A PREŠOV**

V súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov je v obciach s menšinovým obyvateľstvom, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 15 % obyvateľstva, povinnosťou orgánov verejnej správy zabezpečiť používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku. V tejto súvislosti Úrad vlády SR predkladá vláde Slovenskej republiky raz za dva roky Správu o stave používania jazykov menšín na území Slovenskej republiky („správa“), ktorú pripravuje Úrad splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny („úrad splnomocnenca“).

V súčasnej dobe prebieha analýza dát získaných z dotazníkového prieskumu zaslaného príslušným obecným úradom pre účely prípravy správy za obdobie rokov 2023 – 2024. V okrese Prešov evidujeme 10 obcí, ktorým vyplývala povinnosť používania jazyka rómskej národnostnej menšiny v úradnom styku. V okrese Sabinov sú 2 takéto obce s povinnosťou využívania rusínskeho jazyka a 4 obce s povinnosťou využívania rómskeho jazyka. Vzhľadom na skutočnosť, že správa je v štádiu prípravy, dáta mapujúce využívanie jazyka v úradnom styku ešte neboli súhrnne vyhodnotené a úrad splnomocnenca disponuje len parciálnymi výstupmi.

Od roku 2023 je v platnosti nariadenie vlády č. 35/2023 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 15 % obyvateľstva („nariadenie vlády č. 35/2023 Z. z.“). Po schválení nariadenia vlády č. 35/2023 Z. z. sa počet obcí s rómskou národnostnou menšinou v predmetných okresoch rozšíril o 2 obce. V okrese Sabinov získala zastúpenie rusínska národnostná menšina a to v 2 obciach.

Zabezpečenie dvojjazyčných úradných formulárov v obciach

	rusínsky jazyk*		rómsky jazyk**	
áno	0	0%	0	0%
čiastočne	0	0%	1	7%
nie	1	50%	9	64%

Zdroj: štatistika Úradu splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny

* z celkového počtu 2 obcí, úrad splnomocnenca nedisponuje dátami o 1 obci, čo sa premietlo do výsledného nesúladu v číselnom a percentuálnom vyjadrení hodnôt

** z celkového počtu 14 obcí, úrad splnomocnenca nedisponuje dátami o 4 obciach, čo sa premietlo do výsledného nesúladu v číselnom a percentuálnom vyjadrení hodnôt

Z dotazníkov zaslaných príslušným obciam vyplýva, že z hľadiska obcí s povinnosťou využívania rómskeho jazyka tak robí čiastočne len jedna dotknutá obec.

Vytváranie podmienok pre používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku

	rusínsky jazyk*		rómsky jazyk**	
bezproblémové	1	50%	3	21%
čiastočne problémové	0	0%	4	29%
problémové	0	0%	3	21%

Zdroj: štatistika Úradu splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny

* z celkového počtu 2 obcí, úrad splnomocnenca nedisponuje dátami o 1 obci, čo sa premietlo do výsledného nesúladu v číselnom a percentuálnom vyjadrení hodnôt

** z celkového počtu 14 obcí, úrad splnomocnenca nedisponuje dátami o 4 obciach, čo sa premietlo do výsledného nesúladu v číselnom a percentuálnom vyjadrení hodnôt

Všetky dotknuté obce, ktoré označili využívanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku za bezproblémové ďalej uviedli, že zo strany národnostných menšín nezaevidovali žiadny záujem o využívanie jazyka národnostných menšín v úradnom styku.

Dôvody problémovosti používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku

	rusínsky jazyk	rómsky jazyk*
nedostatočná kvalifikácia	-	4
finančné prostriedky	-	2
nedostatočná odborná podpora	-	2
iné	-	3

Zdroj: štatistika Úradu splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny

* niektoré obce, ktoré v označili využívanie menšinového jazyka v úradnej agende za problematické, následne uviedli kombináciu dôvodov, čo spôsobilo navýšenie finálnych hodnôt

Z dotknutých obcí, ktoré uviedli, že využívanie rómskeho jazyka v úradnej agende považujú za problematické alebo čiastočne problematické, prevládali ako dôvody týchto problémov predovšetkým finančné prostriedky, nedostatočná kvalifikácia zamestnancov a nedostatočná odborná podpora úradov. Niektoré obce uviedli kombináciu týchto faktorov, čo spôsobilo mierne navýšenie výsledných počtov vo výsledkoch. Dve obce uviedli v bode iné, že príslušníci rómskej národnostnej menšiny v ich obci neprejavujú záujem o využívanie jazyka národnostnej menšiny prípadne mu v písanej podobe nerozumejú.

Jazykové kompetenčné vzdelávanie zamerané na udržiavanie a zdokonaľovanie úrovne ovládania jazyka národnostných menšín je v súčasnosti zabezpečené len pre skupinu štátnych zamestnancov vykonávajúcich štátnu službu v obciach vymedzených spadajúcich pod nariadenie vlády č. 35/2023 Z. z.

1.8 Cestovný ruch a kultúrne dedičstvo

• Prešovský samosprávny kraj – charakteristika a význam pre cestovný ruch

Prešovský samosprávny kraj je územne najväčším krajom Slovenskej republiky (8 975 km²) a druhým najľudnatejším (viac ako 825 000 obyvateľov). Jeho územie zahŕňa 13 okresov, pričom výrazne vyniká geografickou, kultúrnou a etnickou rozmanitosťou. Nachádzajú sa tu významné historické a prírodné oblasti – Vysoké Tatry, Pieniny, Levoča, Šariš, Spiš, Zemplín – ktoré spolu tvoria jedinečnú destináciu cestovného ruchu v medzinárodnom kontexte.

Kraj disponuje mimoriadnym prírodným a kultúrnym bohatstvom: tri národné parky (TANAP, PIENAP, Poloniny), päť chránených krajinných oblastí, lokalitami UNESCO (Spišský hrad, Levoča, drevené artikulárne kostoly), ako aj významnými kúpeľnými lokalitami (Bardejovské Kúpele, Vyšné Ružbachy). Turistická návštevnosť však dosahuje len zlomok svojho potenciálu, čo súvisí s viacerými pretrvávajúcimi prekážkami, ako je nedostatočná infraštruktúra, nízka kvalita služieb, slabé prepojenie regiónov a poddimenzované marketingové aktivity.

Potenciál cestovného ruchu tvoria v PSK najnavštevovanejšie regióny Spiš a Horný Zemplín. Nosné skupiny aktivít v strategicko-plánovacích regiónoch v PSK sú pobyty pri vode a termálnych vodách, v lesoch a horách, pešia a cykloturistika, vidiecky turizmus, lyžovanie, pamiatky a návštevy múzeí a tiež kúpeľná liečba¹.

Vysoký potenciál pre rozvoj CR je v najnavštevovanejších regiónoch v počte ubytovacích kapacít stredísk, ktorá si vyžaduje investície do rozširovania existujúcej kapacity ubytovania, ktorá je priamo naviazaná na zvyšovanie kvality služieb. Pre ďalší rozvoj cestovného ruchu v tejto časti Prešovského samosprávneho kraja sú optimálne odporúčané dlhodobé projektové partnerské

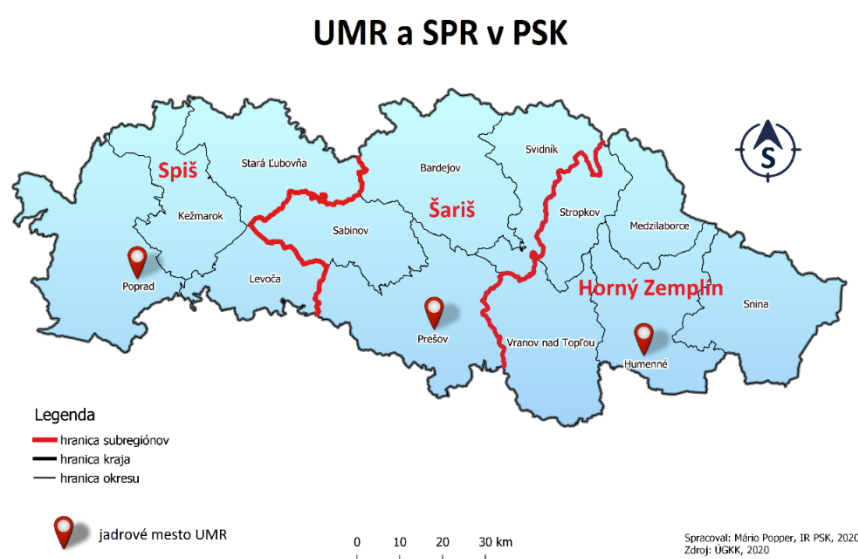
¹ Regionalizácia CR SR, 2021

skúsenosti cezhraničnej spolupráci, ktorú predurčuje strategicky výhodná geografická poloha na rozhraní s Poľskom a Ukrajinou, vysoký potenciál rozmanitosti územia a celoročne využiteľné atraktivity kraja.

Celkový počet návštevníkov Prešovského kraja dosahoval v sledovanom období najvyššie hodnoty v pred pandemickom roku 2019, kedy PSK navštívilo celkovo až **1,1mil.** návštevníkov, z čoho **71 %** predstavovali domáci návštevníci. Tento pomer sa počas rokov 2020 a 2021 zvýšil z dôvodu pandemických opatrení, ktoré obmedzili príjazd zahraničných návštevníkov, kedy v roku 2021 domáci návštevníci tvorili **84 %** z celkového počtu návštevníkov. Výška návštevnosti PSK je do veľkej miery ovplyvnená Vysokými Tatrami, ktoré sú jednou z najnavštevovanejších lokalít na Slovensku.

Na území pôsobí Krajská organizácia cestovného ruchu Severovýchod Slovenska a okres Sabinov je v územnej pôsobnosti a člen oblastnej organizácie cestovného ruchu Šariš.

Mapa Prešovského samosprávneho kraja a jeho subregiónov

Zdroj: ÚGKK, 2020

• **Strategické priority rozvoja cestovného ruchu v PSK (2024 – 2030)**

Na základe „Koncepcie rozvoja cestovného ruchu v Prešovskom kraji 2024 – 2030“ boli formulované štyri kľúčové strategické priority, ktoré zohľadňujú potrebu udržateľného, inovatívneho a regionálne vyváženého rozvoja:

1. Zvýšenie využitia potenciálu regiónu

- Investície do obnovy a sprístupňovania pamiatok, múzeí a prírodných zón;
- Budovanie základnej aj doplnkovej turistickej infraštruktúry (cyklotrasy, odpočívadlá, značenia);
- Rozvoj tematických produktov (kultúrny, prírodný, liečebný a zážitkový turizmus).

2. Efektívny a profesionálny destinačný manažment

- Zlepšenie koordinácie medzi mestami, obcami, krajom a podnikateľským sektorom;
- Podpora destinačných organizácií, rozvoj ľudských zdrojov a stabilné financovanie CR;
- Založenie krajského turistického portálu, integrácia služieb a ponúk.

3. Modernizácia marketingu a značky PSK

- Budovanie značky „Severovýchod Slovenska“ ako zjednoteného obrazu regiónu;
- Využitie digitálnych platforiem, influencer marketingu a cieľovej reklamy;

- Propagácia v pohraničných oblastiach (Poľsko, Maďarsko, Ukrajina) ako hlavné cezhraničné trhy.

4. Dátová a analytická podpora rozhodovania

- Zriadenie systému zberu údajov o výkonnosti sektora;
- Zavedenie monitoringu návštevnosti a spokojnosti turistov;
- Vyhodnocovanie dopadov verejných investícií v oblasti CR.

• Štatistiky cestovného ruchu v Prešovskom kraji

PSK sa z dlhodobého hľadiska umiestňuje v prvej trojici najviac navštevovaných krajov Slovenska. V roku 2019 ho navštívilo **1,1 milióna** návštevníkov, čo predstavovalo 17 % z celkového počtu návštevníkov SR. V rokoch 2020 a 2021 prekonal aj inak najúspešnejší Bratislavský kraj. V kovidovom období prirodzene vysoko prevažovali domáci návštevníci. Kraj navštevuje približne 70 % domácich a 30 % zahraničných návštevníkov.

Najpočetnejšou skupinou zahraničných návštevníkov boli v roku 2024 Česi, Maďari, Poliaci, Nemci a Rakúšania.

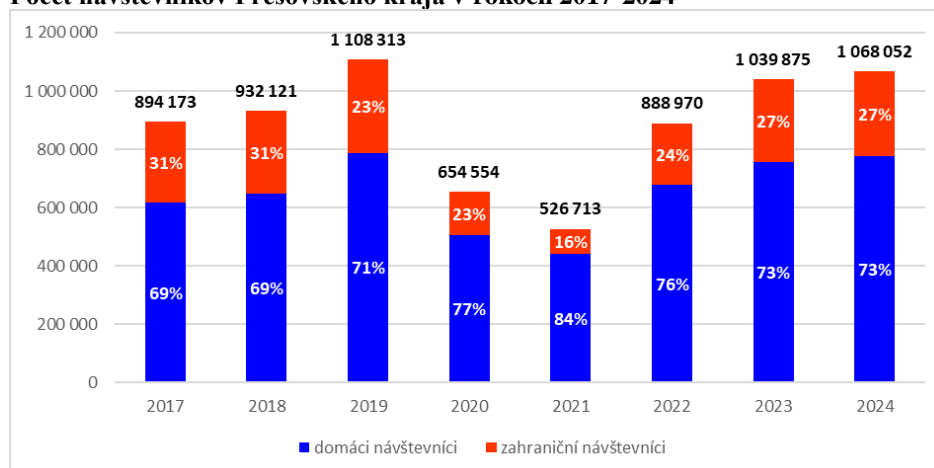
Top 5 zdrojových trhov Prešovský kraj 2024 (podľa počtu návštevníkov)

1.	Česká republika	100 614
2.	Poľsko	72 032
3.	Maďarsko	31 185
4.	Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska	4 995
5.	Rumunsko	4 895

Zdroj: Štatistický úrad SR

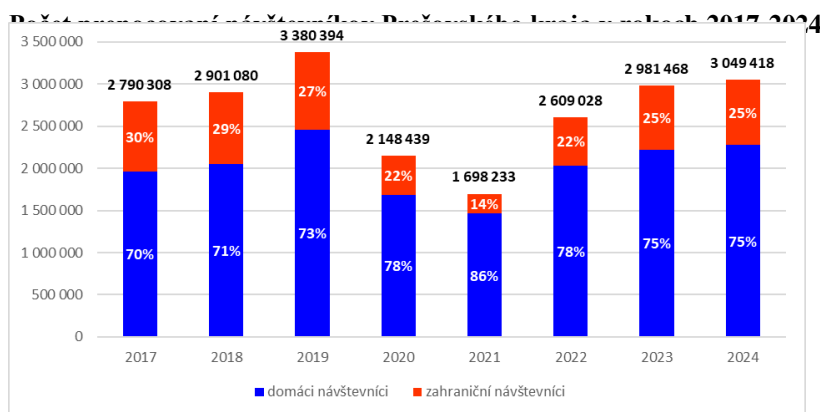
V roku 2024 navštívilo kraj o 28 tisíc návštevníkov (2,7 %) viac ako v predchádzajúcom roku. Do hodnôt z roku 2019 mu však chýbalo približne 40 tisíc návštevníkov (čo predstavuje 3,6 %). Najviac zahraničných návštevníkov sa v kraji pohybovalo v rokoch 2017 – 2018, posledné dva roky ich podiel predstavuje približne 30 %.

Počet návštevníkov Prešovského kraja v rokoch 2017-2024

Zdroj: Štatistický úrad SR

Priemerná dĺžka prenocovania v kraji sa v časovom rade pohybuje od 2,9 noci (za posledné dva roky) do 3,3 noci (naposledy v roku 2020) a v súčasnosti je o 0,3 bodu vyššia ako celoslovenský priemer 2,6 noci. Celkový počet prenocovaní v Prešovskom kraji za rok 2019 dosiahol takmer 3,4 milióna. V roku 2024 to bolo o vyše 330 tis. prenocovaní menej.

Zdroj: Štatistický úrad SR

• Štatistiky cestovného ruchu v okresoch Prešov a Sabinov

Na celkovej návštevnosti Prešovského kraja sa okresy Prešov a Sabinov v roku 2019 podieľali 7 % a na celkovom počte prenocovaní návštevníkov Prešovského kraja 5 %. Tieto podiely ostali v roku 2024 totožné s porovnávaným rokom 2019. Kým návštevnosť ostatných okresov Prešovského kraja bola v roku 2024 o 3 % nižšia v porovnaní s rokom 2019, v okresoch Prešov a Sabinov poklesla ešte o 5 % navyše (celkovo o 8 %). V prípade počtov prenocovaní nenastal dramatický rozdiel medzi ostatnými okresmi (pokles o 10 %) a okresmi Prešov a Sabinov v súhrne (11 %).

• Okres Prešov – centrum kultúrneho a mestského turizmu

Okres Prešov s krajským mestom Prešov (takmer 90 000 obyvateľov) predstavuje hlavné kultúrne a správne centrum východného Slovenska. Z hľadiska cestovného ruchu je dôležitou destináciou s koncentráciou historických pamiatok, kultúrnych podujatí a atraktivít.

Silné stránky a turistický potenciál

Historické jadro mesta Prešov: Pamiatková zóna s množstvom významných sakrálnych, verejných a meštianskych stavieb, medzi ktoré patria: **Konkatedrála sv. Mikuláša** (gotický trojlodový chrám zo 14. storočia), **Rákociho palác** (dnes sídlo Krajského múzea v Prešove), **Ortodoxná synagóga na Okružnej ulici**, **Caraffova väznica** – historická väznica zo 17. storočia, **Meštianske domy na Hlavnej ulici** – renesančné, barokové a klasicistické stavby.

Solivar – technická pamiatka európskeho významu: Národná kultúrna pamiatka Solivar – unikátny barokový komplex z 18. storočia, ktorý slúžil na ťažbu a spracovanie kamennej soli.

Sakrálny a kultúrny turizmus – významné objekty a inštitúcie: Prešovská Kalvária – barokový komplex zo 17. storočia s kostolom sv. Kríža a 14 kaplnkami, **Ortodoxná synagóga s múzeom židovskej kultúry** – zachovalá synagóga z 19. storočia, **Evanjelický kostol sv. Trojice** – významná renesančná pamiatka z roku 1642, **Gréckokatolícka katedrála sv. Jána Krstiteľa**, **Krajské múzeum v Prešove** – s expozíciami histórie Šariša, archeológie, cechov a numizmatiky, **Šarišská galéria** – regionálna galéria výtvarného umenia, sídliaca v meštianskom dome na Hlavnej ulici, **Divadlo Alexandra Duchnoviča** – jediné profesionálne divadlo na Slovensku hrajúce po rusínsky, **Divadlo Jonáša Záborského** – profesionálne činoherné a operné divadlo s dvoma scénami, **Wave – centrum nezávislej kultúry** – miesto alternatívneho umenia, hudby a diskusií.

Kultúrne, hudobné a gastronomické podujatia: Prešovský jarmok (tradičný augustový jarmok s remeslami, hudbou a občerstvením), **Dni mesta Prešov** (májové oslavy s programom pre všetky vekové skupiny), **Prešovská hudobná jar** (koncertná séria vážnej hudby), **Festival zborového umenia** (medzinárodný festival speváckych zborov), **Jazz Prešov** (festival jazzovej hudby s

domácimi aj zahraničnými interpretmi), **Pivný festival Pivný Prešov** (prezentácia malých a remeselných pivovarov), **Prešovská haluška** (regionálne gastronomické podujatie zamerané na tradičné jedlá), **Rozprávkové Vianoce v Prešove** (vianočné trhy s doprovodným kultúrnym programom).

- **Výzvy rozvoja cestovného ruchu v okrese Prešov** (na základe koncepcie rozvoja CR PSK 2024–2030 a PHSR PSK 2021–2030)

Aj napriek výraznému kultúrnemu a historickému potenciálu čelí okres Prešov viacerým prekážkam, ktoré bránia plnohodnotnému rozvoju cestovného ruchu. Jedným z hlavných problémov je slabá ponuka interaktívnych a tematických produktov – návštevníkom chýbajú moderné nástroje ako prehliadky so sprievodcom, tematické trasy, mobilné aplikácie či gamifikované zážitky. Táto výzva bola identifikovaná v *Koncepcii rozvoja CR PSK* ako súčasť špecifického cieľa č. 1, ktorý poukazuje na nízku atraktivitu a slabé zhodnocovanie kultúrneho dedičstva formou inovatívnych služieb. Ďalším problémom je nedostatok vyššej ubytovacej kapacity v centre mesta, ktorá by spĺňala štandardy pre mestský a kongresový turizmus. Napriek tomu, že Prešov je tretím najväčším mestom Slovenska, absentuje tu hotel kategórie 4*, čo limituje možnosť prijímať zahraničné skupiny, organizovať odborné podujatia alebo zabezpečiť ubytovanie pre návštevníkov kultúrnych akcií. Tento fakt vyplýva zo situačnej analýzy *PHSR PSK*, kde sa poukazuje na nesúlad medzi významom mesta a kvalitou infraštruktúry cestovného ruchu.

Za dôležitú výzvu možno považovať aj nedostatočnú koordináciu a komunikáciu medzi aktérmi CR – mestom, krajom, destinačnými organizáciami a súkromným sektorom. Chýba jednotná stratégia propagácie a absentujú spoločné platformy pre marketing a plánovanie. Túto slabinu uvádzajú oba strategické dokumenty v rámci SWOT analýz aj ako dôvod nedostatočnej výkonnosti sektora v porovnaní s potenciálom.

Uvedené výzvy naznačujú, že región Prešova potrebuje cielenejšiu podporu pre tvorbu kvalitnej turistickej infraštruktúry, posilnenie spolupráce medzi aktérmi a rozvoj moderných, zážitkových produktov cestovného ruchu, aby dokázal naplno využiť svoj potenciál a zvýšiť konkurencieschopnosť v rámci východného Slovenska.

Prešov

Najvyššie počty návštevníkov a prenocovaní dosiahol okres Prešov v roku 2019. Ubytovacie zariadenia vtedy navštívilo 64 tisíc návštevníkov, ktorí tu strávili 124 tisíc nocí. Medziročne tak narástol počet návštevníkov o 9 %, nakoľko aj rok 2018 patril k turisticky silnému obdobiu. V pandemických rokoch 2020 a 2021 poklesol počet návštevníkov takmer o 60 %, priemerný počet prenocovaní stúpol z 1,9 na 2,2 noci. V roku 2024 sa počty návštevníkov a prenocovaní návštevníkov doposiaľ najviac priblížili k hodnotám z roku 2019, stále však chýbalo 12,5 % (8 tisíc návštevníkov a 15 tisíc prenocovaní). Priemerný počet prenocovaní sa vrátil na hodnotu 1,9 noci.

Dve tretiny návštevníkov okresu Prešov tvoria domáci hostia. Počet cudzincov v poslednom období medziročne stúpol o 16 %, v roku 2024 ho navštívilo vyše 19 tisíc hostí zo zahraničia. Najpočetnejšou skupinou sú návštevníci z Českej republiky, Ukrajiny, Poľska, Maďarska a Litvy (údaje za rok 2024).

Vývoj priemerného počtu prenocovaní sa v porovnaní s Prešovským krajom dlhodobo drží pod priemerom a ukazuje sa, že k hodnotám za kraj sa okres Prešov najviac priblížil v roku 2012. Návštevníci tu vtedy strávili v priemere 2,5 noci. Aj v horizonte rokov 2010 až 2024 ostali turisti najdlhšie na území okresu v tomto roku. V súčasnosti zaostáva priemerná dĺžka prenocovania o jeden percentuálny bod za Prešovským krajom (2,9 noci).

- **Okres Sabinov – priestor pre rozvoj vidieckeho a prírodného turizmu**

Okres Sabinov je situovaný v severozápadnej časti Prešovského kraja a patrí medzi menšie okresy s prevažne vidieckym charakterom. Hoci jeho turistický potenciál je v porovnaní s dominantnými destináciami (ako Prešov, Bardejov či Tatry) menej známy, predstavuje príležitosť na rozvoj udržateľného, komunitne orientovaného a prírodne založeného cestovného ruchu.

Podľa *PHSR PSK 2021–2030* ide o územie s „nízkou koncentráciou cestovného ruchu, ale významným prírodným a kultúrnym fondom vhodným na rozvoj vidieckych foriem turizmu“.

Turistický potenciál a silné stránky

Okres Sabinov disponuje viacerými predpokladmi, ktoré môžu slúžiť ako základ pre rozvoj lokálneho cestovného ruchu:

- **Historické centrum mesta Sabinov**
- pamiatkovo chránené jadro, známe vďaka filmu *Obchod na korze* (držiteľ Oscara 1966);
- renesančné a barokové meštianske domy, kostol sv. Jána Krstiteľa, radnica, zvyšky mestského opevnenia.
- **Blízkosť prírodných lokalít – Levočské vrchy a pohorie Čergov**
  - vhodné pre pešiu turistiku, bežky, cykloturistiku a pobyty v prírode.
  - územia s vysokou biodiverzitou, lesnými komplexmi a potenciálom pre ekoturizmus.
- **Folklórne a komunitné tradície**
- aktívna ľudová kultúra v obciach (napr. Torysa, Jakubovany, Uzovský Šalgov),
- festivaly, jarmoky a remeselnícke podujatia – potenciál pre zážitkový a etnografický turizmus.
- **Vidiecke prostredie a nevyužitú objekty vhodné pre agroturizmus**
- hospodárske dvory, staré mlyny, gazdovstvá s potenciálom pre rekonštrukciu na ubytovanie alebo aktivity v rámci eko-agroturistiky.

Koncepcia rozvoja CR PSK radí okres Sabinov medzi „lokality s neobjaveným potenciálom pre ekologicky šetrný a komunitne orientovaný rozvoj cestovného ruchu“.

- **Výzvy rozvoja cestovného ruchu v okrese Sabinov** (na základe Koncepcie rozvoja CR PSK 2024–2030 a PHSR PSK 2021–2030)

Napriek tomu, že okres Sabinov disponuje výrazným prírodným a kultúrnym potenciálom, rozvoj cestovného ruchu v území je značne obmedzený. Viaceré bariéry identifikované v oficiálnych dokumentoch Prešovského samosprávneho kraja naznačujú, že ide o územie s nízkym využitím predpokladov a nedostatočnou podporou zo strany verejných aj súkromných aktérov.

Jednou z kľúčových výziev je slabo rozvinutá turistická infraštruktúra, ktorá obmedzuje prístup k prírodným aj kultúrnym lokalitám. Chýbajú značené a pravidelne udržiavané turistické a cyklistické trasy, oddychové zóny či základný mobiliár (napr. prístrešky, lavičky, informačné tabule). Levočské vrchy a ďalšie prírodne hodnotné územia v okrese ostávajú mimo hlavného turistického záujmu práve pre svoju nepripravenosť na systematický prílev návštevníkov. *Koncepcia rozvoja CR PSK* výslovne uvádza potrebu investícií do základnej infraštruktúry v periférnych regiónoch ako Sabinov, ktoré sú prírodne cenné, no funkčne neprístupné.

Ďalšou výzvou je nedostatok ubytovacích a sprievodných služieb, predovšetkým v menších obciach mimo mesta Sabinov. V regióne chýba ponuka rodinných penziónov, agroturistických objektov, ekofariem a podnikov vidieckeho typu, ktoré by mohli reagovať na dopyt po udržateľnom a zážitkovom turizme. *PHSR PSK 2021–2030* označuje takéto okresy za „rozvojovo spomalené“ najmä z dôvodu, že nižšia návštevnosť odrádza súkromný sektor od investícií do ubytovania a služieb, čím sa vytvára začarovaný kruh stagnácie.

Závažným nedostatkom je aj nízka viditeľnosť okresu v marketingových a propagačných aktivitách kraja. Napriek historickému významu mesta Sabinov – najmä vďaka filmu *Obchod na korze* – a folklórnej tradícii regiónu, ostáva tento okres mimo hlavného naratívu krajskej turistickej propagácie. *Koncepcia CR PSK* v časti venovanej značke a marketingu upozorňuje, že destinácie ako Sabinov sú zriedka zapojené do spoločných kampaní, absentujú v regionálnych produktových balíkoch a nie sú systematicky prepájané s inými atraktivitami PSK.

Tieto výzvy ukazujú, že rozvoj cestovného ruchu v Sabinovskom okrese si vyžaduje cielenejšiu verejnú politiku zameranú na budovanie infraštruktúry, podporu malých podnikateľov, rozvoj komunitného a vidieckeho turizmu a lepšiu integráciu okresu do krajskej marketingovej platformy. Takýto prístup by mohol Sabinov posunúť z periférie záujmu na úroveň vidieckej destinácie s vlastnou identitou a stabilným prínosom pre miestnu ekonomiku.

- **Návrhy na podporu rozvoja cestovného ruchu v Prešovskom samosprávnom kraji**

Rozvoj cestovného ruchu v PSK – najmä v regiónoch ako Prešov a Sabinov – si vyžaduje kombináciu strategických investícií, zlepšenia koordinácie aktérov a podpory pre malé podniky. Opatrenia uvedené nižšie vychádzajú z analytických zistení a odporúčaní obsiahnutých v oficiálnych rozvojových dokumentoch kraja, doplnené o vecné posúdenie ich praktickej realizovateľnosti a dopadu.

- **Cielené investície do infraštruktúry cestovného ruchu**

Podľa oboch strategických dokumentov je stav základnej a doplnkovej turistickej infraštruktúry nerovnomerný, pričom najväčší deficit sa prejavuje v menších a periférnych okresoch ako Sabinov. Súčasne ani krajské centrum – mesto Prešov – nedisponuje kvalitnou infraštruktúrou na úrovni svojho potenciálu. Odporúča sa preto:

- Zamerať verejné investície na obnovu a funkčné využitie kultúrnych pamiatok. Príkladom je areál Solivaru, kde chýbajú návštevnícke prvky ako multimediálne expozície, sprievodcovské služby či prepojenie so širšou turistickou trasou.
- Budovať cyklotrasy s dôrazom na prepájanie území – napr. trasa Prešov – Sabinov – Levoča ako kultúrno-prírodný koridor; zároveň zriadiť záchytné parkoviská, najmä na okraji prírodných lokalít a pri vstupe do historických zón.
- Investovať do drobnej infraštruktúry – verejné toalety, odpočívadlá, značenia a informačné tabule sú často podceňované, no ide o nízkonákladové zásahy s vysokým efektom na komfort a bezpečnosť návštevníka.

Tieto opatrenia sú v súlade so špecifickým cieľom č. 1 Koncepcie CR PSK a prioritou 5.1 PHSR PSK, ktorá hovorí o „zlepšení dostupnosti a atraktivity regiónu pre obyvateľov aj návštevníkov“.

- **Posilnenie marketingu a prezentácie regiónu**

Napriek výraznému potenciálu patrí PSK z pohľadu návštevnosti medzi menej vyhľadávané kraje SR. Mnohé atraktivity nie sú dostatočne známe, absentuje jednotná značka a koordinovaný marketing. Návrh:

- Vytvoriť jednotnú online platformu pre celý PSK, ktorá by sústredila ponuku atraktivít, kalendár podujatí, možnosti ubytovania, gastronómie, trás a služieb. Portál by mal byť prepojený s mobilnou aplikáciou a marketingovými kampaňami zameranými na domáci aj cezhraničný trh.
- Rozvíjať spoločné tematické produkty, ktoré by prepájali územia – napr. „Historická os severovýchodu: Prešov – Sabinov – Levoča“, so zameraním na mestské pamiatky, remeslá a folklór, prípadne „Solná cesta“, nadväzujúca na Solivar a obchodné trasy regiónu.

- Podporiť propagáciu v prihraničných oblastiach, najmä v Poľsku (Malopoľské vojvodstvo), kde je kultúrna blízkosť a cestovná dostupnosť. Euroregionálne spolupráce by sa mali prepojiť aj s konkrétnou ponukou (napr. spoločné víkendové balíčky, zľavové karty).

Tieto návrhy reflektujú špecifický cieľ č. 3 Konceptie CR PSK: „dosiahnuť maximálnu efektivitu marketingu a vnímania značky Prešovského kraja“.

- Zlepšenie spolupráce verejného a súkromného sektora

Jedným z najvýraznejších limitov rozvoja CR v PSK je slabá koordinácia a podpora podnikateľského prostredia. Subjekty pôsobiace v CR často nemajú dostatočný prístup k informáciám, financiám či vzdelávaniu, čo obmedzuje ich rast a inováciu. Návrh:

- Zaviesť mikrograntové schémy na podporu drobných podnikov a rodinného podnikania, najmä v okrese Sabinov. Umožnilo by to vznik alebo modernizáciu ubytovacích a zážitkových služieb (ekofarmy, penzióny, remeslá, farmárske dvory);
- Podporiť model verejno-súkromných partnerstiev pri správe infraštruktúry – napr. pri údržbe cyklotrás, turistických chodníkov, prevádzke infocentier alebo prenájme nevyužitých objektov na kultúrne účely;
- Zintenzívniť vzdelávanie a profesijný rozvoj, vrátane kurzov pre sprievodcov, školení v oblasti hotelierstva a digitálneho marketingu. Potrebne je tiež posilniť prepojenie stredných odborných škôl s praxou v CR.

Tieto návrhy vychádzajú z špecifického cieľa č. 2 Konceptie CR PSK a prioritnej osi 4.2 PHSR PSK, ktorá sa zameriava na podporu podnikania v regiónoch so štrukturálnymi problémami.

Sabinov

Historicky najvyššie hodnoty návštevníkov dosiahol okres Sabinov v roku 2024. Oproti r. 2019 sem prišlo o 13 tisíc návštevníkov viac, čo predstavuje 15 %. Počet prenocovaní však poklesol o 7 %, čo znamená, že návštevníci sa v okrese zdržali v priemer o 0,5 noci kratšie ako v roku 2019. Tento úspech nasledoval po dvoch turisticky slabých, pokovidových rokoch 2022 a 2023.

V rámci návštevnosti okresu prevažujú domáci hostia, v poslednom roku však stúpol pomer zahraničných návštevníkov o takmer 10 %. Zo zahraničných návštevníkov najviac chodia Česi, Poliaci, Nemci, Maďari a Rumuni.

Z dlhodobého hľadiska sa priemerný počet prenocovaní v Prešovskom kraji pohybuje nad celoslovenským priemerom. Okres Prešov sa k hodnotám za SR priblížil najviac v roku 2012, kedy ako v jedinom roku časového obdobia 2010-2024 prekonal v priemernom počte prenocovaní návštevníkov (2,5 noci) okres Sabinov (2,4 noci). Pobytovo dlhšie ako v okrese Prešov ostávajú návštevníci v sabinovskom okrese.

• Kultúra a kultúrne dedičstvo

Slovenské národné múzeum, v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR

Organizačné jednotky Slovenského národného múzea v danej lokalite:

SNM – Spišské múzeum v Levoči: Múzeum spravuje objekty, ktoré sú v procese, alebo v predprípravnom procese obnovy a to: Spišský hrad, Dom Majstra Pavla a Kláštor minoritov. Obnova **Spišského hradu** (NKP) sa nachádza vo fáze prípravy podkladov pre verejné obstarávanie autora projektovej dokumentácie III. etapy, príprava podkladov v rámci ich aktualizácie k žiadostiam o NFP pre MK SR – Plán obnovy Slovenska. Pokračovanie v III. až V. etape rekonštrukcie má byť zabezpečené v rámci Programu Slovensko (plánované ukončenie projektu v r. 2028). Z Plánu obnovy Slovenska sa ráta aj pri financovaní **Domu majstra Pavla** (NKP), múzeum konkrétne pracuje na príprave podkladov pre verejné obstarávanie na výber

zhotoviteľa Rekonštrukcie predného traktu, príprave podkladov k príprave verejného obstarávania na výber autora architektonickej štúdie zámeru Obnovy zadného traktu a príprave podkladov v rámci aktualizácie podkladov k žiadostiam o NFP pre MK SR v rámci Plánu obnovy a odolnosti. **Kláštor minoritov** (NKP) na Kláštornej ulici č. 38 v Levoči je v dlhodobom prenájme SNM – Spišského múzea v Levoči. Múzeum pripravuje podklady pre verejné obstarávania na zhotoviteľa na Stavebné úpravy 2. a 3. nadzemného podlažia.

SNM – Múzeum ukrajinskej kultúry vo Svidníku: Galéria Galéria Dezidera Millyho - Umeleckohistorická expozícia (v správe SNM – Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku). K 31. 3. 2025 bola na Stavebnom úrade mesta Svidník predložená projektová dokumentácia a žiadosť na stavebné povolenie k stavbe: Rekonštrukcia kaštieľa – Galérie Dezidera Millyho vo Svidníku (v procese). Predpokladaný začiatok realizácie: ihneď po schválení stavebného povolenia a vyčlenení finančných prostriedkov z programu SLOVENSKO, príp. MK SR (v sadzobníku je cca 3,5 mil. €). Dňa 4. 4. 2025 SNM – MUK vo Svidníku zaslalo informáciu na Generálne riaditeľstvo SNM o investičných aktivitách týkajúcich sa NKP a predpokladaný harmonogram prác, ktoré je možné realizovať do konca tohto kalendárneho roka, ak na to budú potrebné finančné prostriedky (bez odpovede).

Projektová dokumentácia pre stavebné povolenie - Areál Galérie Dezidera Millyho (okrem budovy kaštieľa): Cena za vypracovanie PD predstavuje sumu 33 000,00 eur bez DPH; Realizácia: ihneď po schválení financií.

Budova kultúrno-historickej expozície (v správe SNM – Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku): Projektová dokumentácia pre stavebné povolenie – cena za vypracovanie PD predstavuje sumu 27 000 eur bez DPH. Realizácia: ihneď po schválení financií (v sadzobníku je uvedená suma a opravu NKP 701 000 eur).

SNM – Múzeum rusínskej kultúry v Prešove: Budova bývalých kasární Antonína Zápotockého na Masarykovej ulici č. 20 v Prešove (sídlna budova SNM – Múzea rusínskej kultúry v Prešove). Budova nie je národnou kultúrnou pamiatkou, no vyžaduje si nevyhnutnú obnovu - je v havarijnom stave. V prvej fáze je potrebná príprava projektovej dokumentácie, výška finančných prostriedkov na zrealizovanie projektovej dokumentácie predstavuje sumu 300 000,00 eur.

Návrhy na rekonštrukciu, obnovu budov, ktoré nie sú NKP, ale si vyžadujú pozornosť:

Národopisná expozícia v prírode (v správe SNM – Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku) s rozlohou 11 ha a takmer 50 objektmi ľudovej architektúry.

V roku 2025 si pripomíname 50 rokov od začiatku výstavby expozície. Na udržanie a starostlivosť o objekty je potrebná veľká investícia. Je potrebné pristúpiť ku komplexnej oprave objektov (vozáreň, hospodárska usadlosť z obce Rovné, vodná píla - gáter) a celkovej výmene bleskozvodov. Celková obnova objektov sa odhaduje na 450 000 eur.

Aktuálne priority:

Zreštaurovanie dvoch kusov zbierkových predmetov (zvalského ikonostasu a starinského ikonostasu) zo zbierok SNM – Múzea rusínskej kultúry v Prešove v predpokladanej výške do 50 000 eur.

Slovenské technické múzeum v Košiciach, v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR

STM Košice spravuje dva objekty v Prešovskom samosprávnom kraji a to Múzeum Solivar v Prešove a Múzeum J. M. Petzvala v Spišskej Belej. Zámery Slovenského technického múzea (STM) v rámci správy a prevádzky organizačných zložiek STM v Prešovskom kraji, zoraďené podľa priority:

1. NKP Solivar v Prešove

Najdôležitejšia priorita – Stabilizácia dobývacieho priestoru Prešov I. – Solivary

Podľa štúdie vypracovanej Štátnym geologickým ústavom D. Štúra 2024/2025 a Plánu sanácie vypracovaného bývalými zamestnancami Solivary a. s., ktorý bol predložený v roku 2014 Obvodnému banskému úradu Košice aj Ministerstvu hospodárstva SR (odhadované náklady 30 000 000 eur),

- v kontexte múzeom spravovanej (nadzemnej) časti banského diela je dôležité, aby bola realizovaná sanácia podzemnej časti banského diela v lokalite NKP „Solivar v Prešove s areálom“, a to najmä následná likvidácia šachty Leopold (pod objektom Gápel) – z dôvodu potencionálneho nebezpečenstva pre životné prostredie a pre majetok na danom území – problém vyžaduje nadrezortnú spoluprácu.

Ciele STM ohľadom NKP Solivaru v Prešove:

1. cieľ - vyhlásenie šachty Leopold za staré banské dielo - ideálnym riešením (v kontexte doriešenia majetkovo-právnych vzťahov a záväzkov k banskému dielu vcelku) by bolo vyhlásenie Solivarov za „Staré banské dielo“ a pravidelný monitoring, návrhy a realizácia riešení na elimináciu rizík prostredia prostredníctvom Rudných baní a. s. ako subjektu zriadeného Ministerstvom hospodárstva za účelom riešenia problémov vznikajúcich po skončenej banskej činnosti.

2. cieľ - určenie prác na monitorovanie stavu a kompetencií na ich zadávanie/finančné náklady.

Podniknuté kroky: 8. 2. 2022 žiadosť STM adresovaná OBÚ KE o zhodnotenie rizík a usmernenie vo veci správy podzemnej časti NKP Solivar/šachty Leopold. 13. 7. 2022 odpoveď OBÚ KE - OBÚ KE nemá kompetencie metodicky usmerňovať, ale STM odporúča (doslova "je nevyhnutné") naďalej sledovať hladinu soľanky. 2. 6. 2022 obhliadka aktuálneho stavu šachty Leopold – vyhodnotené ako nebezpečné pre frekventovanú návštevnícku prevádzku objektu gápl'a, časti nad šachtou Leopold. 3.9.2022, v rámci podujatia Deň soli bolo realizované pracovné stretnutie s poslancom NR SR Vladimírom Zajačikom, povereným za MŽP SR riešením environmentálnej hrozby v lokalite Solivar a stretnutie primátorkou mesta Prešov Andreou Turčanovou – diskutované možnosti riešenia environmentálnej hrozby /soľanka/. STM opäť vyžiadalo od OBÚ KE informácie o aktuálnom stave riešenia rizík v chránenom ložiskovom území Prešov Solivary. 9.11.2022 OBÚ KE - informácia o začatí výberového konania na prevod dobývacieho priestoru „Prešov I“. 13. 3. 2023 na základe pozvania primátora mesta Prešov F. Ol'hu stretnutie k danému problému s účasťou zástupcov Hlavného banského úradu B. Štiavnica, Rudných baní š. p., Obvodného banského úradu v Košiciach, OÚ odbor starostlivosti o životné prostredie, Št. geologického ústavu D. Štúra. Stretnutie V. Zajačik a V. Ježíková a STM – závery stretnutia: Mesto Prešov požiada o vykonanie inžiniersko-geologického prieskumu, od aktuálneho stavu priestoru až po návrh riešenia/sanačnej ťažby, s relevantnými dátami bude nutné odborne posúdiť prioritné lokality na sanáciu/likvidáciu vrto, následne, ak bude odporúčaná sanačná ťažba, bude nevyhnutné pracovať s myšlienkou využitia odťažovanej soľanky pre kúpele, alebo ako zážitkové múzeum.

Riešenia: STM plánuje opakovane informovať MŽP SR a MH SR o situácii (kolísanie hladiny soľanky, pokles základky v šachte Leopold...nezáväzne od aktivít Mesta Prešov.)

3. Cieľ STM - získať záväzné stanovisko - kto je kompetentný na správu "zlikvidovaného banského diela - šachty Leopold"/pod objektom Gápl'a.

Podniknuté kroky: 2.5.2023 STM požiadalo primátora mesta Prešov o informácie o zrealizovaní/nezrealizovaní postupov dohodnutých na stretnutí 13.3.2023. Mesto Prešov STM informovalo o oslovení ministra ŽP v danej veci. STM v auguste plánuje otvoriť vrt V2 a V4, zistiť stav a priechodnosť vrto ako aj výšku základky, prípadne výšku hladiny soľanky v týchto

vrtoch. Vrty boli odvrátané v roku 2004 v rámci projektu likvidácie šachty Leopold. STM s cieľom objektívnejšieho zisťovania hladiny soľanky a komplexnejšieho prehľadu o stave podzemia v lokalite Múzea Solivar v Prešove, po konzultáciách s banskými odborníkmi, pristúpilo k zmenám meraní: oproti meraniu v 1 vrte HPS1, bol v mesiaci august 2023 objednaný a realizovaný monitoring vrto V2, V4, HPS1 a premeranie výšky základky v ťažnom oddelení šachty Leopold v objekte Gápeľ. V súvislosti s tým svojpomocne STM realizovalo opravu skorodovaného uzáveru vrtu V4. Závery z meraní v auguste 2023: Teleso šachty Leopold má dve oddelenia, ťažné a lezné, v ktorých bola základka po likvidácii šachty doplnená na úroveň 5m od prieniku telesa šachty s povrchom v ťažnom oddelení. V leznom oddelení šachty Leopold bola po likvidácii šachty základka po úroveň 1. etáže, v súčasnosti je pod úrovňou 2. etáže. V obidvoch oddeleniach teda dochádza k pohybu základky. Hodnoty meraní na vrte HPS-1 svedčia o tom, že aj tu dochádza k pravidelnému zvyšovaniu hladiny soľanky, teda nenastalo v minulosti predpokladané ustálenie. O výsledkoch meraní STM písomne informovalo aj mesto Prešov.

2. Zabezpečenie ochrany majetku štátu v správe STM 50 000 eur

Výmena, obnova a doplnenie infraštruktúry na ochranu a zabezpečenie majetku štátu – EZS, EPS a kamerové systémy v objektoch Múzeum Solivar v Prešove a Múzeum J. M. Petzvala v Spišskej Belej.

3. NKP Solivar v Prešove – Rekonštrukcia objektu Gápeľ 650 000 eur

Rekonštrukcia strešného plášťa a vplyvom soli poškodených vonkajších a vnútorných omietok, oprava trhlín v murive. Budova je súčasťou stálej expozície histórie ťažby soli. Odstránenie nežiadúceho stavu v časti Strojovňa (hrozí zrútenie strechy). T. č. je časť budovy z bezpečnostných dôvodov uzatvorená pre verejnosť. Oprava fasády a vnútorných omietok objektu, vrátane doplnenia expozičných prvkov.

4. NKP Solivar v Prešove – Sanácia statických porúch objektu Klopačka 50 000 eur

Statický posudok, stabilizácia objektu, výmena dreveného opláštenia, okeníc a drevených častí stavby, oprava/výmena mechanizmu zvonenia.

5. Múzeum J. M. Petzvala – Údržba a obnova objektu 165 000 eur

Sanácia strechy, odvodnenie objektu, sanácia oporného múru, rekonštrukcia okenných a dverových otvorov, čiastočná interiérová rekonštrukcia (infraštruktúra na vykurovanie, sociálne zariadenie a zázemie pre návštevníkov a zamestnancov).

6. NKP Solivar v Prešove – Komplexná reinštalácia expozície Varňa 1 500 000 eur

Komplexná reinštalácia expozície „varenie soli vo Varni František“, obnova interiéru s dôrazom na autentické a pôvodné prvky procesu a funkcionality technológie na varenie soli zo soľanky v Solivare.

7. Múzeum J. M. Petzvala – Reinštalácia expozície 450 000 eur

Reinštalácia expozície s dôrazom na doplnenie interaktívnych prvkov a zóny pre špecializované podujatia a prácu s návštevníkmi.

8. NKP Solivar v Prešove – Elektrifikácia a konzervovanie objektu Četerne 100 000 eur

Elektrifikácia objektu a konzervovanie rezervoárov soľanky (v súčinnosti s Pamiatkovým úradom Slovenskej republiky – odťažba soľanky a napustenie rezervoárov Četerní soľankou, oprava potrebných dielčích častí komplexu rezervoárov a sedimentačnej nádrže, implementácia expozičných prvkov znázorňujúcich pôvodný účel funkcionality objektu).

9. NKP Solivar v Prešove – „NAJVOG“ a torzálna architektúra 1 800 000 eur

Obnova zaniknutých častí technologického komplexu NKP Solivar v Prešove, a to úzkorozchodnej železnice "NAJVOG", stabilizácia zachovaných prvkov stavebných objektov technologického komplexu starého Solivaru „Dielne/Kovaleň“ a ich prezentácia prostredníctvom torzálnej architektúry, rekultivácia a zapojenie objektu „Mindžala“ do návštevníckej prevádzky.

Slovenská národná galéria, v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR

Kaštieľ Strážky (Spišská Belá): Kaštieľ Strážky je vysunutým pracoviskom Slovenskej národnej galérie, bol nedávno zrekonštruovaný a zrevitalizovaný bol aj anglický park. Expozície približujú predovšetkým dielo Ladislava Mednyánszkeho, portrétnu tvorbu na Spiši, zbierky historickej knižnice, expozíciu historického nábytku a i. Kaštieľ je národnou kultúrnou pamiatkou od r. 1963.

Štátna vedecká knižnica v Prešove – Priority na prerokovanie na výjazdovom zasadnutí vlády a možné financovanie:

- **Rekonštrukcia a realizácia bezbariérového vstupu** (budova Nám. mládeže) 23 400 €
- **Zabezpečenie opravy strechy a odvlhčenia budovy** (havarijný stav v depozitári historického KF, Hlavná ul.) 36 700 eur
- **Rekonštrukcia a prestavba povodného depozitáru na nahrávacie štúdio pre digitalizačné a informačné centrum rómskej kultúry** (budova Nám. mládeže) 50 000 €
- **Digitalizácia a automatizácia knižničných procesov** (pilotný projekt nasadenia AI do knižničnej činnosti) 49 000 eur

MK SR sa netýka téma: Dofinancovanie Múzea moderného umenia Andyho Warhola v Medzilaborciach (založené v roku 1991, zriaďovateľom je od roku 2002 Prešovský samosprávny kraj).

1.9 Fungovanie prvkov kritickej infraštruktúry

V koncepcii kritickej infraštruktúry v Slovenskej republike a spôsobe jej ochrany a obrany je kritická infraštruktúra definovaná ako tá časť národnej infraštruktúry (vybrané organizácie a inštitúcie, objekty, sústavy, zariadenia, služby a systémy), ktorej zničenie alebo znefunkčnenie v dôsledku pôsobenia rizikového faktora spôsobí ohrozenie alebo narušenie politického a hospodárskeho chodu štátu alebo ohrozenie života a zdravia obyvateľstva. Kolaps kritickej infraštruktúry môže ohroziť samotnú výrobu potravín, vykurovanie, priemyselnú výrobu a v podstate narušiť a rozvrátiť chod spoločnosti.

Ochrana a obrana kritickej infraštruktúry je v súlade so schválenou koncepciou kritickej infraštruktúry v Slovenskej republike a spôsobe jej ochrany a obrany chápaná ako súhrn činností, mechanizmov, síl, prostriedkov a opatrení na:

- prevenciu pred rizikovými faktormi;
- odvrátenie útoku na prvok kritickej infraštruktúry;
- zabránenie negatívnym vonkajším alebo vnútorným vplyvom ohrozujúcim existenciu, stabilitu a fungovanie prvku kritickej infraštruktúry; a
- odstránenie následkov.

Na základe Koncepcie kritickej infraštruktúry v Slovenskej republike a spôsobe jej ochrany a obrany je potrebné zaoberať sa týmito najdôležitejšími sektormi kritickej infraštruktúry:

- voda;
- potraviny;
- zdravie;
- energetika;

- informačné a komunikačné technológie;
- doprava; a
- verejný poriadok a vnútorná bezpečnosť.

1.9.1 Voda

Ústredným orgánom štátnej správy pre vodné hospodárstvo, ochranu pred povodňami, ochranu akosti a množstva vôd a ich racionálneho využívania v zmysle zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon), zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov a zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami je Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky.

• Verejné vodovody

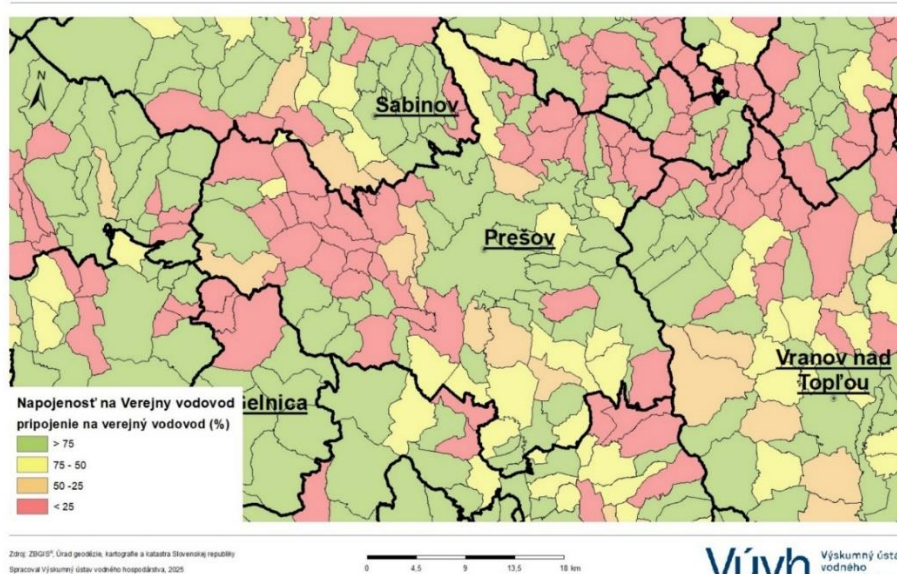
Pripojenosť obyvateľov na verejný vodovod (VV) v okresoch Prešov a Sabinov k 31. 12. 2023

Okres	Počet obcí	Počet obcí s verejnými vodovodmi			% obcí s VV z celkového počtu obcí
		v správe VS	v správe OÚ	spolu	
Prešov	91	50	18	68	74,73
Sabinov	43	23	9	32	74,42

Okres	Počet bývajúcich obyvateľov	Počet obyvateľov pripojených na verejný vodovod			% obyv. s VV z celkového počtu obyvateľov
		v správe VS	v správe OÚ	spolu	
	počet				%
Prešov	174 347	122 485	9 480	131 965	75,69
Sabinov	61 304	38 419	7 158	45 577	74,35

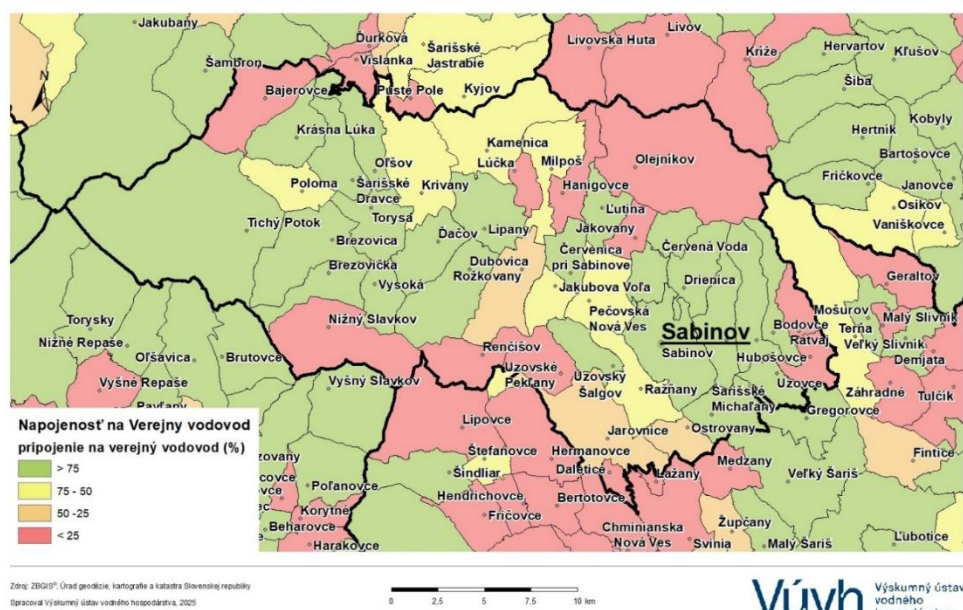
Okres Prešov – v okrese majú vybudovaný verejný vodovod v 68 obciach. 23 obcí je bez VV. Prevádzkovateľom verejného vodovodu je Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. („VVS“) a v 18 obciach si prevádzkujú verejný vodovod aj samostatné obce. Najväčším vodárenským systémom na území v pôsobnosti VVS, a. s. je Východoslovenská vodárenská sústava, ktorej dominantným zdrojom vody je Vodárenská nádrž Starina. Na VVS sú napojené skupinové vodovody (najväčší je skupinový vodovod Prešov). Jednotlivé obce si prevádzkujú miestne verejné vodovody.

Prešov - Napojenosť na Verejný vodovod

Okres Sabinov – zásobovanie obyvateľov pitnou vodou sa v obciach okresu realizuje hlavne pomocou skupinového vodovodu Prešov a miestnych verejných vodovodov, ktoré sú napojené na zdroje podzemnej vody. Prevádzkovateľom verejných vodovodov je tiež VVS, a. s. v 9 obciach si prevádzkujú verejný vodovod obce samostatne. Bez verejného vodovodu je 11 obcí.

Sabinov - Napojenosť na Verejný vodovod

Na území spravovanom VVS, a. s. je vysoká rozostavanosť obecných vodovodných sietí. Mnohé z nich sú riešené v rámci projektov financovaných EÚ. Podobne veľká časť obcí bez verejného vodovodu je navrhnutá na riešenie v rámci projektov. Skorá a úspešná realizácia týchto projektov výrazne prispeje k zlepšeniu zásobovanosti regiónu pitnou vodou z verejných vodovodov.

• Verejné kanalizácie

Situácia v odvádzaní a čistení odpadových vôd verejnou kanalizáciou (VK) v okresoch Prešov a Sabinov k 31. 12. 2023

Okres	počet obcí	počet obcí s SS*	% obcí s SS z celkového počtu obcí
Prešov	91	33	36,26
Sabinov	43	29	67,44

*do celkového súčtu bola obec zarátaná, ak v danom roku boli v obci evidovaní obyvatelia pripojení na SS

Okres	počet bývajúcich obyvateľov	počet obyvateľov pripojených na stokovú sieť	% obyv. pripojených na stokovú sieť	počet obyvateľov pripojených na stokovú sieť s ČOV	% obyv. pripojených na stokovú sieť s ČOV	počet obyvateľov bez stokovej siete, ale s ČOV*	% obyv. bez stokovej siete, ale s ČOV*
Prešov	174 347	114 383	65,61	114 383	65,61	235	0,14
Sabinov	61 304	45 965	74,98	45 965	74,98	0	0,00

*ČOV plní funkciu čistenia komunálnych odpadových vôd vo verejnom záujme

Údaje o pripojenosti obyvateľov na stokovú sieť a na stokovú sieť s ČOV v jednotlivých obciach v okresoch Prešov a Sabinov k 31. 12. 2023

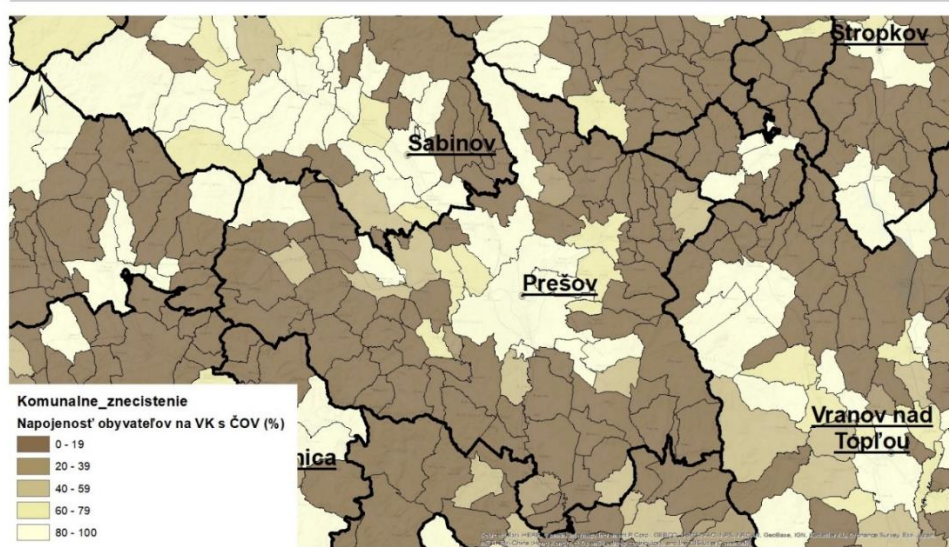
Kód obce	Obec	Počet obyvateľov k 30. 6. 2023 - stredný stav	Podiel obyvateľov pripojených na stokovú sieť	Podiel obyvateľov pripojených na stokovú sieť s ČOV	Podiel obyvateľov bez stokovej siete, ale s ČOV *
Okres Prešov					
524158	Abranovce	714	61,76%	61,76%	0,00%
524174	Bajerov	416	0,00%	0,00%	0,00%
524191	Bertotovce	526	0,00%	0,00%	0,00%
524212	Brestov, okres Prešov	459	0,00%	0,00%	0,00%
524221	Bretejovce	463	0,00%	0,00%	0,00%
524255	Brežany	208	0,00%	0,00%	0,00%
524263	Bzenov	781	28,30%	28,30%	0,00%
524271	Čelovce, okres Prešov	371	0,00%	0,00%	0,00%
524301	Červenica	1 085	0,00%	0,00%	21,66%
524336	Demjata	1 081	0,00%	0,00%	0,00%
524352	Drienov	2 236	0,00%	0,00%	0,00%
524361	Drienovská Nová Ves	852	0,00%	0,00%	0,00%
524387	Dulova Ves	1 806	82,34%	82,34%	0,00%
524395	Fintice	2 398	0,00%	0,00%	0,00%
524409	Fričovce	1 128	70,30%	70,30%	0,00%
524417	Fulianka	413	73,12%	73,12%	0,00%
524425	Geraldov	115	0,00%	0,00%	0,00%
524433	Gregorovce	918	0,00%	0,00%	0,00%
518522	Haniska, okres Prešov	730	97,40%	97,40%	0,00%
524450	Hendrichovce	276	0,00%	0,00%	0,00%
524468	Hermanovce	1 703	0,00%	0,00%	0,00%
524476	Hrabkov	714	0,00%	0,00%	0,00%
524506	Chmeľov	1 087	53,73%	53,73%	0,00%
524514	Chmeľovec	448	0,00%	0,00%	0,00%
524549	Chmiňany	1 049	69,97%	69,97%	0,00%
524522	Chminianska Nová Ves	1 270	90,63%	90,63%	0,00%
524531	Chminianske Jakubovany	3 031	0,00%	0,00%	0,00%
524581	Janov	318	0,00%	0,00%	0,00%
524590	Janovík	428	0,00%	0,00%	0,00%
524620	Kapušany	2 147	82,39%	82,39%	0,00%
524638	Kendice	2 041	74,03%	74,03%	0,00%
524646	Klenov	228	0,00%	0,00%	0,00%
524654	Kojatice	1 171	0,00%	0,00%	0,00%
524662	Kokošovce	936	95,19%	95,19%	0,00%
524697	Krížovany	346	0,00%	0,00%	0,00%
524701	Kvačany, okres Prešov	285	0,00%	0,00%	0,00%

Kód obce	Obec	Počet obyvateľov k 30. 6. 2023 - stredný stav	Podiel obyvateľov pripojených na stokovú sieť	Podiel obyvateľov pripojených na stokovú sieť s ČOV	Podiel obyvateľov bez stokovej siete, ale s ČOV *
524727	Lada	840	0,00%	0,00%	0,00%
524735	Lažany	170	0,00%	0,00%	0,00%
524743	Lemešany	2 037	30,83%	30,83%	0,00%
524751	Lesiček	436	0,00%	0,00%	0,00%
524760	Ličartovce	953	20,99%	20,99%	0,00%
559971	Lipníky	562	0,00%	0,00%	0,00%
524786	Lipovce	511	96,28%	96,28%	0,00%
518590	Lubotice	3 929	99,01%	99,01%	0,00%
524794	Lubovec	513	0,00%	0,00%	0,00%
524808	Lúčina	158	0,00%	0,00%	0,00%
524832	Malý Slivník	1 103	0,00%	0,00%	0,00%
524841	Malý Šariš	1 878	89,78%	89,78%	0,00%
556823	Medzany	1 046	0,00%	0,00%	0,00%
524867	Miklušovce	286	0,00%	0,00%	0,00%
524883	Mirkovce	1 414	0,00%	0,00%	0,00%
524905	Mošurov	191	0,00%	0,00%	0,00%
524913	Nemcovce, okres Prešov	484	0,00%	0,00%	0,00%
524930	Okružná	521	0,00%	0,00%	0,00%
524964	Ondrašovce	61	0,00%	0,00%	0,00%
524999	Ovčie	669	0,00%	0,00%	0,00%
525014	Petrovany	2 002	53,40%	53,40%	0,00%
525022	Podhorany, okres Prešov	881	0,00%	0,00%	0,00%
525031	Podhradík	433	22,63%	22,63%	0,00%
524140	Prešov	82 591	97,90%	97,90%	0,00%
525057	Proč	412	0,00%	0,00%	0,00%
525065	Pušovce	546	0,00%	0,00%	0,00%
525073	Radatice	778	0,00%	0,00%	0,00%
525111	Rokycany	1 072	54,38%	54,38%	0,00%
525138	Ruská Nová Ves	1 381	27,15%	27,15%	0,00%
525154	Sedlice	963	0,00%	0,00%	0,00%
525162	Seniakovce	173	0,00%	0,00%	0,00%
559989	Suchá Dolina	204	0,00%	0,00%	0,00%
525171	Svinia	2 531	25,96%	25,96%	0,00%
525189	Šarišská Poruba	695	0,00%	0,00%	0,00%
525197	Šarišská Trstená	376	12,77%	12,77%	0,00%
525201	Šarišské Bohdanovce	996	0,00%	0,00%	0,00%
525251	Šindliar	564	0,00%	0,00%	0,00%
525260	Široké	2 449	0,00%	0,00%	0,00%
525278	Štefanovce, okres Prešov	202	0,00%	0,00%	0,00%
525286	Teriakovce	1 140	79,65%	79,65%	0,00%
525294	Terňa	1 327	83,27%	83,27%	0,00%
525324	Trnkov	302	52,98%	52,98%	0,00%
525332	Tuhrina	553	0,00%	0,00%	0,00%
525341	Tulčík	1 325	0,00%	0,00%	0,00%
525383	Varhaňovce	1 551	47,32%	47,32%	0,00%
525391	Veľký Slivník	320	0,00%	0,00%	0,00%
525405	Veľký Šariš	6 827	86,86%	86,86%	0,00%
525413	Víťaz	2 001	0,00%	0,00%	0,00%
525430	Vyšná Šebastová	1 347	78,17%	78,17%	0,00%
525448	Záborské	1 200	96,83%	96,83%	0,00%
525456	Záhradné	1 144	44,67%	44,67%	0,00%
525472	Zlatá Baňa	448	0,00%	0,00%	0,00%
525499	Žehňa	1 347	0,00%	0,00%	0,00%
525502	Žipov	293	0,00%	0,00%	0,00%
525511	Župčany	2 033	80,96%	80,96%	0,00%
Okres Sabinov					
524182	Bajerovce	266	0,00%	0,00%	0,00%
524204	Bodovce	384	0,00%	0,00%	0,00%
524239	Brezovica, okres Sabinov	1 684	98,28%	98,28%	0,00%

Kód obce	Obec	Počet obyvateľov k 30. 6. 2023 - stredný stav	Podiel obyvateľov pripojených na stokovú sieť	Podiel obyvateľov pripojených na stokovú sieť s ČOV	Podiel obyvateľov bez stokovej siete, ale s ČOV *
524247	Brezovička	414	91,55%	91,55%	0,00%
524280	Červená Voda	514	0,00%	0,00%	0,00%
524298	Červenica pri Sabinove	952	98,95%	98,95%	0,00%
524310	Ďačov	732	99,18%	99,18%	0,00%
524328	Daletice	92	0,00%	0,00%	0,00%
524344	Drienica	776	96,13%	96,13%	0,00%
524379	Dubovica	1 450	98,00%	98,00%	0,00%
524441	Hanigovce	125	0,00%	0,00%	0,00%
524492	Hubošovce	521	0,00%	0,00%	0,00%
524557	Jakovany	347	0,00%	0,00%	0,00%
524565	Jakubova Voľa	386	97,93%	97,93%	0,00%
524573	Jakubovany, okres Sabinov	964	84,44%	84,44%	0,00%
524603	Jarovnice	7 847	50,45%	50,45%	0,00%
524611	Kamenica	1 804	84,70%	84,70%	0,00%
524671	Krásna Lúka	632	96,36%	96,36%	0,00%
524689	Krivany	1 256	67,99%	67,99%	0,00%
524778	Lipany	6 453	95,26%	95,26%	0,00%
524816	Lúčka, okres Sabinov	674	96,29%	96,29%	0,00%
524824	Lutina	484	100,00%	100,00%	0,00%
524875	Milpoš	652	83,59%	83,59%	0,00%
524921	Nižný Slavkov	874	81,24%	81,24%	0,00%
524948	Olejníkov	627	0,00%	0,00%	0,00%
524956	Oľšov	372	94,35%	94,35%	0,00%
524981	Ostrovany	2 435	52,16%	52,16%	0,00%
525006	Pečovská Nová Ves	2 857	72,91%	72,91%	0,00%
525049	Poloma	947	0,00%	0,00%	0,00%
525081	Ratvaj	150	0,00%	0,00%	0,00%
525090	Ražňany	1 656	89,25%	89,25%	0,00%
525103	Renčišov	176	0,00%	0,00%	0,00%
525120	Rožkovany	1 332	89,04%	89,04%	0,00%
525146	Sabinov	12 193	89,66%	89,66%	0,00%
525219	Šarišské Dravce	1 227	82,31%	82,31%	0,00%
525235	Šarišské Michaľany	2 708	99,52%	99,52%	0,00%
525243	Šarišské Sokolovce	613	0,00%	0,00%	0,00%
525308	Tichý Potok	329	100,00%	100,00%	0,00%
525316	Torysa	1 609	82,66%	82,66%	0,00%
525359	Uzovce	535	0,00%	0,00%	0,00%
525367	Uzovské Pekľany	478	0,00%	0,00%	0,00%
525375	Uzovský Šalgov	659	96,97%	96,97%	0,00%
525421	Vysoká, okres Sabinov	118	98,31%	98,31%	0,00%

*ČOV plní funkciu čistenia komunálnych odpadových vôd vo verejnom záujme

Zdroj: ZBÚŠ, Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky
Spracoval: Výskumný ústav vodného hospodárstva, 2025

0 4,5 9 13,5 18 km

Vúvh

Výskumný ústav
vodného
hospodárstva

V okrese Prešov bol počet obyvateľov pripojených na stokovú sieť 114 383, čo predstavuje asi 66 % z celkového počtu obyvateľov okresu (stav k 31. 12. 2023). Počet obcí v okrese je 91, do aglomerácií pod 2 000 EO patrí až 81 obcí. Z toho 54 obcí nedisponujú verejnou kanalizáciou (stoková sieť + ČOV). V okrese je evidovaná obec (Červenica) bez stokovej siete, ale s vybudovanou ČOV pre bytové jednotky. Prevádzkovateľom verejných kanalizácií v okrese Prešov sú Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. (v 15 obciach), EKOSERVIS SLOVENSKO s. r. o. (v 14 obciach), W-CONTROL, s. r. o. (v jednej obci), PROX T.E.C. Poprad, s. r. o. (v jednej obci) a dvoch obciach si verejnú kanalizáciu prevádzkuje obec sama (Fulianka a Župčany). V obci Tichý Potok, sú dvaja prevádzkovatelia verejnej kanalizácie (Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. a EKOSERVIS SLOVENSKO s. r. o.).

Zdroj: ZBÚŠ, Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky
Spracoval: Výskumný ústav vodného hospodárstva, 2025

0 2,5 5 7,5 10 km

Vúvh

Výskumný ústav
vodného
hospodárstva

V okrese Sabinov bol počet obyvateľov pripojených na stokovú sieť 45 965, čo predstavuje 75 % z celkového počtu obyvateľov okresu (stav k 31. 12. 2023). Počet obcí v okrese je 43, do aglomerácií pod 2 000 EO patrí 32 obcí. Z toho 14 obce nedisponuje verejnou kanalizáciou (stoková sieť + ČOV). Prevádzkovateľom verejnej kanalizácie v okrese Sabinov sú Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. (v 23 obciach), EKOSERVIS SLOVENSKO s. r. o. (v 6 obciach) a AQUASPIŠ spol. s. r. o. (v 1 obci).

- **Protipovodňová ochrana**

Protipovodňová ochrana je činnosť zameraná na zníženie povodňového rizika na povodňou ohrozenom území, na predchádzanie záplavám a tiež na zmierňovanie nepriaznivých dôsledkov povodní na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a hospodársku činnosť. Nevyhnutnosť zabezpečovania protipovodňovej ochrany predmetných území vyplýva ako z prírodných daností územia (z klimatických, geologických, hydrologických podmienok), tak aj zo sociálno – ekonomických aktivít tu žijúcich obyvateľov (územný rozvoj, umiestnenie sídiel, hospodárske aktivity, kultúrne pamiatky...)

Okresy Prešov a Sabinov spadajú z pohľadu vodohospodárskych pomerov do čiastkového povodia Hornádu. Väčšiu časť územia okresov Prešov a Sabinov odvodňuje rieka Torysa. Jej vodohospodársky významnými prítokmi v okrese Prešov sú Sekčov, Delňa, Šebastovka a Svinka a v okrese Sabinov Ľutinka.

Pri formovaní odtokových pomerov v oboch okresoch významnú úlohu zohráva geologická stavba územia tvorená v časti povodia jednotkami vnútrokarpatského flyšu s pomerne nízkou priepustnosťou podložia, rozsiahlou plošnou eróziou a zanášaním korýt vodných tokov splaveninami, čo spôsobuje ich nedostatočnú kapacitu pre odvedenie prietokov veľkých vôd. Splaveniny z prítokov sú presúvané do rieky Torysa, kde na mnohých miestach vytvárajú početné štrkové nánosy a ostrovy. Výskyt povodní podmienil budovanie protipovodňových opatrení – úprav vodných tokov, ochranných hrádzi, poldrov a tiež niektorých malých vodných nádrží.

Napriek vybudovaným protipovodňovým opatreniam, mnohé obce i mestá v týchto okresoch zápasia s nepriaznivými dôsledkami povodní, ktoré sa v dôsledku klimatických zmien objavujú čoraz častejšie a s čoraz väčšou silou. Vzhľadom na to je potrebné vykonávať analýzu povodňového rizika v jednotlivých obciach a zacieliť preventívne protipovodňové opatrenia najmä do tých najrizikovejších. Nástrojom pre túto analýzu je vypracovávanie **Plánu manažmentu povodňového rizika v čiastkových povodiach SR**, kde na základe predbežného hodnotenia povodňových rizík sa určujú geografické oblasti, v ktorých existuje potencionálne významné povodňové riziko, alebo v ktorých možno predpokladať jeho pravdepodobný výskyt. Pre geografické oblasti s potencionálne významným povodňovým rizikom sú vypracovávané mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika, ktoré zobrazujú rozsah zaplavenia územia pri povodni s malou pravdepodobnosťou výskytu (Q_{1000}), so strednou pravdepodobnosťou výskytu (Q_{100}) a s veľkou pravdepodobnosťou výskytu (Q_{10}). Plán manažmentu povodňového rizika následne navrhuje opatrenia na ochranu vymedzených geografických oblastí pred povodňami. Navrhované opatrenia pre geografické oblasti sú uvedené v dokumente „Plán manažmentu povodňového rizika v čiastkových povodiach SR - aktualizácia 2021“ (link: <https://www.minzp.sk/voda/ochrana-pred-povodnami/manazment-povodnovych-rizik/>).

Ochrana pred povodňami vzhľadom na obmedzené finančné zdroje na realizáciu nákladných technických opatrení by mala v prvom rade rešpektovať v čo najväčšej možnej miere prirodzené záplavové územia a zákaz výstavby v nich. Technické opatrenia by sa mali obmedziť iba na nevyhnutné najviac rizikové územia s už jestvujúcou výstavbou.

V okrese Prešov a Sabinov boli v rámci plánovania manažmentu povodňových rizík identifikované nasledovné geografické oblasti a obce s existujúcim potencionálne významným povodňovým rizikom:

Lokalita		Kód geografickej oblasti	Odhadovaný počet obyvateľov potenciálne ohrozených povodňou Q ₁₀₀
Okres	Obec		
Sabinov	Ľutina	SKH001FD	86
Sabinov	Olejníkov		123
Prešov	Lažany	SKH008FD	16
Prešov	Haniska	SKH010FD	463
Prešov	Bretejovce		0
Prešov	Drienov		48
Prešov	Drienovská Nová Ves		200
Prešov	Kendice		477
Sabinov	Jakubova Voľa	SKH011FD	0
Sabinov	Lipany		132
Sabinov	Pečovská Nová Ves		0
Sabinov	Rožkovany		26
Sabinov	Sabinov		1338
Sabinov	Šarišské Michaľany		10
Sabinov	Torysa		46
Prešov	Veľký Šariš		178
Prešov	Malý Šariš	SKH014FD	608
Sabinov	Drienica	SKH015FD	43
Prešov	Ľubotice	SKH025FD	0
Prešov	Prešov		700
Prešov	Fintice	SKH026FD	10
Prešov	Fulianka		174
Prešov	Kapušany		248
Prešov	Tulčík		359

Protipovodňové opatrenia na ochranu miest a obcí je potrebné riešiť ako súbor opatrení v povodí na ochranu územia pred dôsledkami zo svahových vôd spôsobených napr. príválovými zrážkami (napr. odvádzanie zrážkových vôd z miestnych komunikácií výstavbou záchytných priekop, infiltračných rýh, čistenie resp. zvyšovanie prietochnej kapacity priepustov a mostných objektov, zachytávanie svahových vôd nad obcou výstavbou záchytných rigolov a jarkov zaústnených do terénnych depresii alebo retenčných jazierok a pod.) spolu s návrhmi protipovodňových opatrení na vodných tokoch (napr. prírode blízka úprava vodného toku, ochranné hrádze resp. múriky, zachovanie územia na prirodzenú transformáciu povodňových vln a pod.) pri aktívnom zapojení všetkých dotknutých subjektov (SVP, š. p., Lesy SR, obce a mestá, majitelia a/alebo obhospodarovatelia pozemkov a pod.).

Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., Povodie Hornádu, odštepny závod, Košice ako správca vodohospodársky významných tokov je zodpovedný za povodňové zabezpečovacie práce na vodných stavbách a zariadeniach, ktoré má vo svojej správe. Z hľadiska povodňovej ochrany rozdeľujeme vodné stavby a zariadenia na toky, ochranné hrádze, ktoré boli vybudované na ochranu proti veľkým vodám, ďalej na odvodňovacie kanály a čerpacie stanice na odvedenie vnútorných vôd, prírodné a odpadové kanály, hate a nádrže slúžiace pre energetické účely a nádrže s retenčným objemom.

Okrem vodohospodárskych organizácií toky bystrinného charakteru spravujú Lesy SR. Orgány a organizácie, ktorým prislúcha starostlivosť o vodný tok (ďalej len správca vodného toku) a majú v správe stavby a zariadenia na tokoch, sú povinné vykonávať vlastnými silami a prostriedkami

opatrenia na ochranu pred povodňami a na zmiernenie ich škodlivých účinkov. Sú tiež povinné vypracovať plány povodňových zabezpečovacích prác, obstarat' vecné prostriedky v potrebnom množstve na ochranu pred povodňami, účelne ich rozmiestniť a zabezpečiť pracovné sily pre prípad použitia týchto prostriedkov.

Protipovodňová ochrana v okrese Prešov je dôležitým aspektom vzhľadom na históriu povodní a geografické podmienky regiónu, kde pretekajú významné vodné toky ako Torysa, Hornád či Sekčov. Okres Prešov implementuje integrovaný systém protipovodňovej ochrany, ktorý kombinuje trvalé technické opatrenia, ako sú vodné nádrže a hrádze, s mobilnými riešeniami. Tieto opatrenia sú koordinované miestnymi samosprávami, Okresným úradom Prešov a záchrannými zložkami.

Z hľadiska protipovodňovej ochrany okres Prešov patrí do územnej pôsobnosti Povodia Hornádu, odštepny závod. Predmetné územie patrí najmä do povodňového úseku č. 4-IV a 4-VI, ale územie okresu Prešov z časti prechádza aj povodňovými úsekmi č. 4-VII, 4-I a 4-II, ktoré zabezpečuje Prevádzkové stredisko Prešov.

1.9.2 Potraviny

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky v rámci svojej pôsobnosti vykonáva štátnu správu na úseku komplexnej kontroly potravinového reťazca - od kontroly pôdy a vstupov do pôdy, hnojív, fytosanitárnu ochranu a kontrolu prípravkov na ochranu rastlín, krmív, komplexnú veterinárnu kontrolu a ochranu územia, kontroly zdravia a pohody zvierat, chorôb prenosných zo zvierat na ľudí, vedľajších produktov, kontroly hygieny v prevádzkach produkujúcich živočíšne produkty, kontroly importu, rezíduí pesticídov a veterinárnych liečiv, kontaminantov, geneticky modifikovaných potravín a krmív a monitoringu ďalších faktorov potravinového reťazca, ktoré s bezpečnosťou potravín úzko súvisia. Vo finálnej fáze zabezpečuje kontrolu kvality, bezpečnosti a zdravotnej neškodnosti potravín s cieľom chrániť zdravie a práva spotrebiteľa.

V súvislosti s prejavmi globalizačných trendov v maloobchode a vstupe medzinárodných spoločností na slovenský trh došlo k procesu koncentrácie maloobchodu v prospech veľkometrážnych predajní potravín v podobe supermarketov a hypermarketov. Na tieto procesy nadväzujú aj zmeny v nákupnom správaní spotrebiteľov. Spotrebiteľia (aj na vidieku) si osvojili nákup vo veľkometrážnych predajniach, ktoré začali na slovenskom trhu dominovať. To malo negatívny dopad na potravinársky maloobchod, ktorý sa na slovenskom vidieku prejavuje v podobe vzniku tzv. „potravinových púští“. Napriek označeniu potravinové púšte sa však tento problém netýka len dostupnosti samotných potravín, ale aj ďalších nepotravinárskych tovarov každodennej potreby.

Jednou z typických prejavov potravinových púští je, že sa vo zvýšenej miere nachádzajú v sociálno-ekonomicky zaostalých územiach. Determinujúcim sociálno-ekonomickým faktorom podmieňujúcim vznik a rozširovanie potravinových púští je nízky príjem obyvateľov značne ovplyvňujúci spotrebu a nákupné správanie, slabú kúpyschopnosť, ale aj problémy spojené s dostupnosťou do obchodov.

V podmienkach Slovenskej republiky máme často zmapované potravinové púšte vo väčších, mestských aglomeráciách (obdobne ako v iných krajinách EÚ), pričom takmer absentuje komplexnejšia analýza vidieckeho prostredia. Práve toto územie sa vyznačuje najvyššou mierou potenciálneho vytvorenia potravinových púští.

Maloobchod má nezanedbateľnú vonkajšiu väzbu na bývanie, spôsob života, životné prostredie a rôzne oblasti. Maloobchod možno preto vnímať ako súčasť vidieckej kultúry. Na jednej strane predstavuje klasické podnikanie, v ktorom dopyt po tovaroch je kľúčovým predpokladom

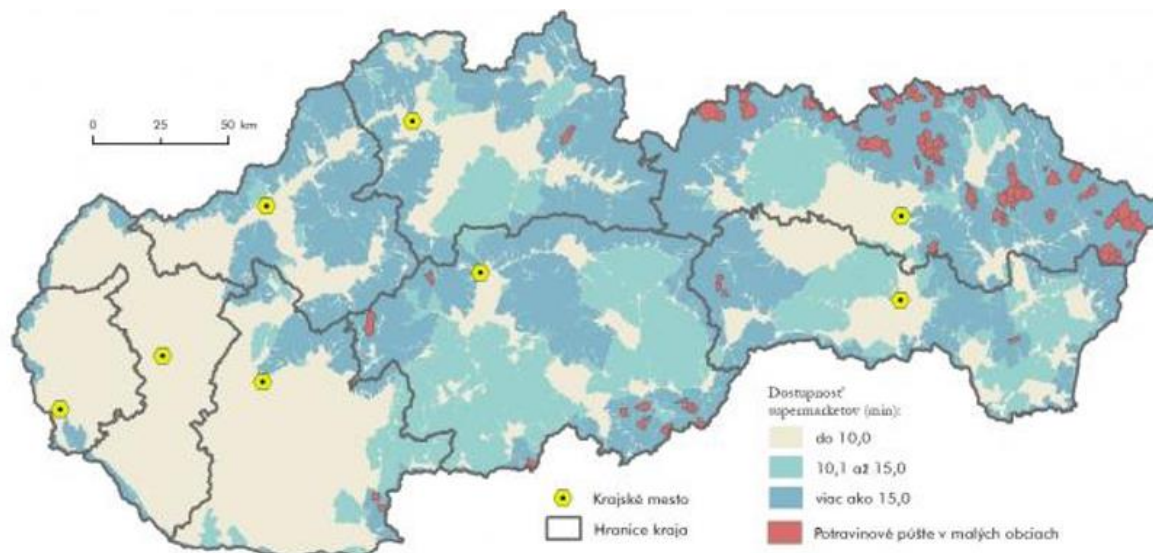

ekonomického života predajne. Mnohé obce sú odkázané na základnú občiansku obslužnosť, ktorú zabezpečujú práve predajne potravín a zmiešaného tovaru.

Z pohľadu riešenia potravinových púští je nevyhnutné, aby vidiecke predajne ponúkali viac služieb než je iba predaj základných potravín a nepotravinárskych produktov dennej potreby. Zákazníkom by mohli poskytovať tiež napr. poštové služby alebo voľne predajný lekárenský tovar. Rozširovanie služieb je cestou ku konkurencieschopnosti. Všeobecne možno predpokladať, že širšia ponuka môže znamenať aj väčšie uspokojenie potrieb kupujúcich. Podstatné je, aby sa tieto spôsoby predaja stretli so širšou podporou a hľadaním efektívnych riešení.

Podľa dostupných informácií bolo na Slovensku v roku 1996 až 46 % obcí, v ktorých sa nenachádzala žiadna predajňa potravinárskeho tovaru, supermarket alebo predajňa tovaru. V priebehu desaťročí došlo k výraznejšiemu úbytku obcí bez potravinárskych predajní, pričom ich podiel klesol pod úroveň 7 %. Znamená to, že situácia sa postupne vyvíja priaznivejšie vo vzťahu k obyvateľom malých obcí.

Podľa štúdie ZMOS, realizovanej v roku 2019, bolo na Slovensku identifikovaných 102 reálnych potravinových púští z kategórie malých obcí (do 500 obyvateľov). Až 62 % týchto obcí patrí do veľkostnej kategórie do 250 obyvateľov. Ide o obce lokalizované prevažne na východe Slovenska a v južných okresoch stredného Slovenska (RS, PT).

Zdroj: Dopadová štúdia: Potravinová dostupnosť na vidieku, 2020, ZMOS; (https://www.zmos.sk/potravinova-dostupnost-na-vidieku-oznam/mid/419520/.html#m_419520)

Aj keď napríklad v bratislavskom, trnavskom a trenčianskom kraji neboli identifikované reálne potravinové púšte v kategórii malých obcí, aj na tomto území sú obce, resp. lazy, v ktorých obyvatelia nemajú dostatočný prístup ku kúpe základných potravín. Predpokladá sa, že počet potravinových púští je na Slovensku väčší, keďže neexistuje databáza obcí, v ktorých sa (ne)nachádzajú predajne potravín. ŠÚ SR ukončil takúto evidenciu Mestskej a obecnej štatistiky v roku 2013.

Podľa prieskumu ZMOS až 55,3 % starostov konštatovalo, že nie je možné ekonomicky zabezpečiť činnosť potravinovej predajne. Dokonca 64,2 % starostov obcí s počtom obyvateľov do 250 si myslí, že to nie je možné, v prípade obcí do 500 obyvateľov je o tejto nemožnosti presvedčených 33 % starostov.

Odstránenie problému s nedostupnosťou potravín na vidieku si bude vyžadovať spoluprácu všetkých zainteresovaných strán a rezortov a použitie celého spektra nástrojov, pretože jednotlivé vidiecke sídla budú vyžadovať osobitný prístup. Pri odstraňovaní potravinových púští je tiež veľmi dôležité a potrebné vziať do úvahy fakt, že na Slovensku máme až 36 prihraničných okresov z

celkového počtu 79, pričom až 48 % populácie žije v prihraničných oblastiach. Táto časť populácie Slovenska využíva blízkosť hranice na cezhraničné nákupy, kde susedné krajiny nastavujú cenovú politiku účelne, a tým lákajú obyvateľov SR na nákupy potravín za hranicami SR. Cestou je zvyšovanie konkurencieschopnosti slovenských dodávateľov, spájanie výrobcov a pomoc pri zakladaní ich odbytových organizácií.

Na základe vyššie uvedených faktov je nevyhnutné vnímať dostupnosť maloobchodných predajní na vidieku ako službu vo verejnom záujme. Zavedenie podporných, dotačných mechanizmov zvýši kvalitu života v dotknutom území a zároveň je priestor na podporu lokálnej ekonomiky a produkcie.

1.9.3 Zdravie

V Prešovskom samosprávnom kraji poskytuje služby 1 852 poskytovateľov zdravotnej starostlivosti s celkovou kapacitou 774 denných miest pre pacientov a 7 500 postelí ústavnej zdravotnej starostlivosti.

Štatistika počtu poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, denných miest a postelí v samosprávnych krajoch SR

<i>celkové kapacity</i>	Počet poskytovateľov zdravotnej starostlivosti	Počet denných miest pre pacientov spolu	Počet postelí
Banskobystrický kraj	1 407	641	6 222
Bratislavský kraj	1 783	914	4 714
Košický kraj	1 815	775	5 512
Nitriansky kraj	1 427	515	3 437
Prešovský kraj	1 852	774	7 500
Trenčiansky kraj	1 235	656	5 040
Trnavský kraj	1 250	503	4 731
Žilinský kraj	1 499	605	5 258
Slovenská republika	12 058	5 383	42 414

Zdroj: NCZI

Z analýzy kapacít a potrieb zdravotnej starostlivosti vyplýva, že v porovnaní s ostatnými samosprávnymi krajinami je v PSK priemerný počet denných miest a nadpriemerný počet postelí na obyvateľa.

Prepočítaný počet poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, denných miest a postelí na 10 000 obyvateľov samosprávnych krajov SR

<i>prepočet na 10 tis. obyvateľov</i>	Počet poskytovateľov zdravotnej starostlivosti	Počet denných miest pre pacientov spolu	Počet postelí
Banskobystrický kraj	23	10	101
Bratislavský kraj	24	13	65
Košický kraj	23	10	71
Nitriansky kraj	21	8	51
Prešovský kraj	23	10	93
Trenčiansky kraj	22	12	89
Trnavský kraj	22	9	84
Žilinský kraj	22	9	76
Slovenská republika	22	10	78

Zdroj: NCZI

Zdravotnú starostlivosť zabezpečuje v PSK celkovo 11 540 zdravotníckych pracovníkov (ide o prepočítaný evidenčný počet pracovníkov v zdravotníctve v pracovnom a mimopracovnom pomere vo vyjadrení ekvivalentu plného pracovného času).

Vzhľadom na štatistiky kapacít poskytovania zdravotnej starostlivosti v regiónoch je potrebné riešiť významne nedostatočné kapacity v Prešovskom samosprávnom kraji, a to predovšetkým formou:

- doplnenia zdravotníckeho personálu v označených profesiách: zdravotnícki laboranti, verejní zdravotníci, optometristi, oční optici, logopédi, laboratórni diagnostici, liečební pedagógovia, fyzici; a
- podpory zabezpečenia a modernizácie materiálno-technického zabezpečenia ústavných a ambulantných poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

Pre podporu realizácie uvedených opatrení je nevyhnutné, najmä, ale nie výlučne, maximalizovať efektívnosť čerpania zdrojov Programu Slovensko, a to aj s ohľadom na realokáciu zdrojov z oblastí, ktoré nevedia naštartovať robustné čerpanie, v prospech financovania priorít v oblasti nemocničnej a ambulantnej zdravotnej starostlivosti.

Výstavba novej a modernej vojenskej nemocnice v Prešove je v plnom prúde a jej dokončenie sa predpokladá v roku 2027. Ide o jedinečný projekt, ktorý bude k dispozícii civilnej časti obyvateľstva, ako aj vojakom. Nemocnica je jasným dôkazom efektívnej spolupráce medzi rôznymi ministerstvami. Vďaka svojej veľkej kapacite dokáže poňať širokú spádovú oblasť a je projektom celoštátneho významu. Uznanie dostáva od širokého spektra partnerov naprieč EÚ a NATO.

Výstavba nemocnice v Prešove:

- Kapacita: 900 lôžok (s možnosťou reprofilizácie na 1 300 lôžok)
- Termín realizácie: Q3 2024 – Q4 2027
- Celkové plánované investičné náklady: 550 miliónov eur

1.9.4 Energetika

• Elektroenergetika

Prevádzkovateľom distribučnej sústavy v uvedenom regióne je spoločnosť Východoslovenská distribučná, a. s. (ďalej len „VSD“).

V okrese Prešov a Sabinov sa nachádzajú štyri elektrické stanice 110/22 kV (veľmi vysokého napätia/vysokého napätia, ďalej len „VVN/VN“) spoločnosti VSD s celkovým transformačným výkonom na úrovni 365.000 kVA (365 MVA). Tri sa nachádzajú v Prešove a jedna v Lipanoch. V oblasti sa nachádza takmer 2 800 km vedení všetkých napäťových úrovní. Transformáciu elektriny na úroveň nízkeho napätia (ďalej len „NN“) pre domácnosti a podnikateľov zabezpečuje viac než 1 000 transformačných staníc 22/0,4 kV (VN/NN).

Najdôležitejšie investície v okrese Prešov a Sabinov

Najvýznamnejšie investície do elektrických staníc 110/22 kV

V roku 2020 VSD ukončila obnovu technológie celej ES 110/22kV Prešov 2. Zrealizovala sa rekonštrukcia oboch rozvodní R110 kV aj R22 kV, technologických zariadení vlastnej spotreby, riadiaceho systému a sekundárnej techniky. Tento napájací uzol je kľúčový pre rozvoj priemyslu v lokalite Prešov – Záborské.

Najvýznamnejšie investície úrovne VN (22 kV)

V nadchádzajúcich rokoch 2025 – 2028 sú naplánované pilotné projekty ultrarýchlych nabíjacích staníc (UFC) na odpočívadlách Malý Šariš a Janovík. VSD pripravuje realizáciu zámerov spolufinancovaných z fondov Plánu obnovy a odolnosti a Danube Ingrid 2nd phase, ktorých cieľom je vytvoriť kapacity pre integráciu obnoviteľných zdrojov energie, digitalizáciu

a automatizáciu distribučných staníc a vedení, budovanie optických komunikačných infraštruktúr. Na území okresov Prešov a Sabinov je v uvedených projektoch alokovaných 4,6 mil. eur.

Medzi najvýznamnejšie investičné stavby v okrese Prešov z pohľadu pripojenia nových odberov do distribučnej sústavy VSD, a.s. evidujeme v lokalitách Nižná Šebastová, Záborské, Petrovany, Haniska a Prešov s celkovým požadovaným výkonom takmer 30 MW.

- **Distribúcia elektriny v okrese Prešov a Sabinov**

Objem distribuovanej elektriny v oboch okresoch tvorí približne 13 % podiel na celkovom objeme prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy, spoločnosti VSD.

Zdroje elektriny v okrese Prešov a Sabinov

Celkový inštalovaný výkon pripojených zdrojov a úložísk resp. zariadení v štádiu pripojenia je takmer **75 tis. kW (75 MW)**. Z celkovej hodnoty 75 MW tvoria približne 80 % fotovoltické zdroje, 2 % bioplynové stanice, 13 % úložiská elektriny a 5 % ostatné zdroje.

VSD zverejňuje dostupnú kapacitu v elektrických staniciach ES 110/22 kV (VVN/VN), aktuálne je pre uvedené okresy na napäťových úrovniach 22 kV (VN) a 400/230 V (NN) k dispozícii voľná kapacita takmer 82 MW. **Najmä okres Prešov má veľmi veľký a nateraz nevyužívaný potenciál pre rozvoj decentralizovanej výroby elektriny.** Voľnú výkonovú kapacitu VSD priebežne aktualizuje.

- **Plynárenstvo**

Prevádzkovateľom distribučnej siete v uvedenom regióne je spoločnosť SPP – distribúcia, a. s.

Najvýznamnejšie plynárenské zariadenie v okresoch Prešov a Sabinov sú vysokotlakové plynovody PN 40 DN 300, PN 25 DN 200 a nižšie dimenzie (v celkovej dĺžke uvedenej v tabuľke).

Pri distribúcii plynu pre odberateľov v okresoch Prešov a Sabinov spoločnosť SPP – distribúcia, a. s. nevníma zo svojho pohľadu žiadne problémy.

Prehľad plynárenskej infraštruktúry

Okres	Počet obcí	Plynárenské siete v údržbe (dĺžka v km)	NTL (km)	STL1 (km)	STL2 (km)	VTL (km)
Prešov	91	904,265	79,302	422,628	402,335	164,478
Sabinov	43	326,24	9,206	109,014	208,019	52,467

Zdroj: SPP – distribúcia, a.s.

Poznámka: NTL – nízkotlakový plynovod; STL – strednotlakový plynovod (STL1/STL2 – podľa priemeru); VTL – vysokotlakový plynovod

- **Tepelná energetika**

Zásobovanie teplom Prešov

Mesto Prešov môžeme z hľadiska zásobovania teplom charakterizovať ako mesto s vysokým stupňom centralizovaného zásobovania teplom (ďalej len „CZT“). Vo všeobecnosti sa energetické zdroje na výrobu tepla delia na neobnoviteľné (plyn) a obnoviteľné (biomasa), ktorých podpora sa v poslednom období zvyšuje. Obnoviteľné zdroje majú svoj potenciál pri výrobe tepla vo väčších zariadeniach, kde môžu byť samostatne alebo ako súčasť energetického mixu využité oveľa efektívnejšie.

Zásobovanie teplom z CZT je uskutočňované cez primárne horúcovodné dvojúrovňové tepelné siete a teplovodné štvorrúrovňové, vybudované v rámci výstavby sídlisk. Vykurovacia voda prechádza potrubím s tepelnou izoláciou pôvodne v penobetóne, alebo balenou izoláciou, v poslednom období je realizovaná ich výmena za predizolované potrubia. Horúcovodné potrubie prichádza do výmenníkových staníc (ďalej len „VS“) v každom objekte na Sídlišku II, do VS v bývalých

kotolniach Sídlička I. a do okrskových VS na sídlisku III. A, ktoré sú v samostatných objektoch - pavilónoch P 500. V nich prechádza cez výmenníky tepla do teplovodných potrubí až ku konečnému odberateľovi. Horúcovodné dvojúrovňové siete z Centrálnej kotolne na Sekčove a Šváboch sú vedené v zastavanej časti v podzemných neprechodných kanáloch do samostatne stojacich VS a odtiaľ štvorrúrovňové potrubie vedie ku koncovému odberateľovi. Všetky opravy a výmeny potrubí tepelných rozvodov od roku 1997 sú realizované bezkanálovou technológiou predizolovanými rúrami.

Zásobovanie teplom Sabinov

Pre bytový a verejný sektor je v meste dodávateľom tepla spoločnosť SABYT, s. r. o. V súčasnom období je napojených na centrálnu zásobovanie teplom a teplou úžitkovou vodou 1840 bytov obývaných 5860 osobami. V rokoch 1999 – 2001 prešli kotolne rekonštrukciou s dôrazom na automatizáciu výrobného procesu. V súčasnosti sú kotolne riadené z centrálného dispečingu.

Rozhodujúci výrobca a dodávateľ tepla pre bytový sektor spravuje celkom 4 okrskové kotolne a 10 domových kotolní s celkovým inštalovaným výkonom 21,983 MW vrátane ich príslušných distribučných sietí, z toho 20,239 MW predstavuje inštalovaný výkon okrskových kotolní. Celkový počet inštalovaných kotlov v kotolniach dodávateľa tepla je 35, z toho 14 v okrskových kotolniach.

V roku 2008 sa zrealizovala inštalácia 1,2 MW kotolne na biomasu - Centrum I a nachádza sa na ulici Pod Švabľovkou. Cieľom vybudovania kotolne na biomasu bola stabilizácia ceny tepla pre koncových odberateľov, zníženie emisií a zvýšenie bezpečnosti výroby tepla. Kotolňa „Centrum I“ využíva ako palivo drevnú štiepku, avšak v zálohe má aj dva rezervné kotly na plyn. Projekt bol schválený v rámci operačného programu Základná infraštruktúra a realizovaný z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja, štátneho rozpočtu SR a vlastných zdrojov mesta.

• **Nerastné suroviny**

Na základe uznesenia vlády SR č. 723/2024 Slovenská republika identifikuje spôsoby realizácie konkrétnych projektov s najväčším potenciálom získavania surovín. Podľa dostupných geologických prieskumov sa v regióne nenachádzajú významné zásoby kritických surovín definovaných v Akte o kritických surovinách. Napriek tomu má región istý nerastný potenciál. Historicky je známy najmä ťažbou soli a nachádzajú sa tu aj ložiská štrkopieskov a pieskov, čo je zaujímavé predovšetkým pre stavebný priemysel.

Okrem toho sa v regióne nachádzajú turisticky zaujímavé ložiská drahého opálu v oblasti Červenice a striebra a zlata v lokalite Zlatá Baňa.

1.9.5 Informačné a komunikačné technológie

• **Poskytovanie služby telekomunikačnej siete, internet, zvyšovanie pripojiteľnosti**

Príslušný vnútroštátny právny rámec pre oblasť elektronických komunikácií a poštových služieb, a konkrétne zákon č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov a zákon č. 324/2011 Z. z. o poštových službách v znení neskorších predpisov, upravuje okrem podmienok poskytovania relevantných služieb, štátnej regulácie, dohľadu či výkonu ostatných činností podľa osobitných predpisov, aj pôsobnosť príslušných orgánov štátnej správy, a to Ministerstva dopravy Slovenskej republiky a Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb.

Zabezpečenie pripojenia k verejnej sieti v pevnom umiestnení s možnosťou využívať hlasovú komunikačnú službu a službu širokopásmového prístupu k internetu (s minimálnou prenosovou rýchlosťou 10 Mbit/s downlink, 1 Mbit/s uplink a oneskorením do 150 ms) a poskytovanie takéhoto pripojenia za dodržania princípov nediskriminácie, proporcionality a transparentnosti

ako služby vo verejnom záujme (tzv. univerzálnej služby) je v týchto dvoch okresoch uspokojivé. Pokrytie univerzálnou službou zostáva na rovnakej úrovni ako pred dvoma rokmi. V prehľade pokrytia univerzálnou službou možno všeobecne konštatovať umiestnenie okresu Prešov v prvej polovici slovenských okresov, zatiaľ čo okres Sabinov sa nachádza v druhej polovici slovenských okresov, avšak pomerne ďaleko od konca.

Z pohľadu pokrytia optickou infraštruktúrou možno všeobecne konštatovať umiestnenie okresov Prešov a Sabinov v hornej polovici slovenských okresov. V porovnaní s rokom 2022 však došlo k výraznému zlepšeniu situácie. V okrese Prešov sa zvýšilo pokrytie optickou sieťou o takmer 19 percentuálnych bodov, zatiaľ čo v okrese Sabinov narástlo až o takmer 42 percentuálnych bodov. Celkovo je v okrese Prešov optickou sieťou pokrytých 69 obcí z 91, zatiaľ čo v okrese Sabinov je pokrytých 27 obcí z 43. Počet zákazníkov využívajúcich optickú technológiu vzrástol oproti minulému roku v okrese Prešov o viac než 16%, pričom v okrese Sabinov bol zaznamenaný nárast až takmer o 40 %.

Optické pokrytie územia okresu Prešov je predovšetkým zásluhou spoločnosti CondorNet, s.r.o., pričom pokrytie oboch okresov je najmä zásluhou spoločností Východoslovenská distribučná, a. s., a Slovak Telekom, a. s. Vo väzbe na uvedené je potrebné podotknúť, že okres Prešov je nad úrovňou slovenského priemeru, čo sa týka miery využívania optických služieb (konkr. počet prístupov na 100 pokrytých domácností) a okres Sabinov naopak zaznamenáva nižšiu mieru využívania optických služieb ako je slovenský priemer, čo môže odrážať nižšiu kúpyschopnosť obyvateľstva v týchto lokalitách. Možno tak predpokladať, že títo obyvatelia siahajú skôr po starších, ale lacnejších službách (typicky WiFi pripojenie). Je však vysoko otázne, či by prípadná intervencia zo strany štátu v tomto smere bola účelná, a najmä efektívna.

Ohľadne zvyšovania miery pokrytia lokalít kvalitnou konektivitou plánuje Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb zmapovať v tomto roku skutkový stav menej pokrytých miest – obce Žipov a Brežany (okres Prešov) a obec Uzovské Pekľany (okres Sabinov). V prípade, ak v priebehu 3 nasledujúcich plánovaných rokov nepôjde do týchto lokalít žiaden operátor na komerčnej báze, regulačný úrad využije inštitút univerzálnej služby.

Vo väzbe na sociálne intervencie zamerané na zvýšenie pripojiteľnosti zraniteľných skupín obyvateľstva boli na základe objektívnych kritérií vybrané nasledujúce kategórie spotrebiteľov: žiaci a študenti základných a stredných škôl zo sociálne znevýhodneného prostredia, osoby so zdravotným a mentálnym znevýhodnením, a v prípade nevyčerpania alokácie aj študenti 1. ročníka stredných škôl. Tieto kategórie spotrebiteľov sú zahrnuté do systému, na ktoré by sa mal systém sociálnych poukazov zamerať. Podľa Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb pôsobí v okresoch Prešov a Sabinov 25 internetových poskytovateľov, ktorí boli v rámci trhovej analýzy oslovení a sú schopní poskytovať internetové služby na pevnom mieste s minimálnou rýchlosťou 30 Mbit/s v čase špičky, zabezpečiť inštaláciu služby a poskytnúť zariadenie na šírenie signálu. Väčšina podnikov prijala pripravované opatrenie pozitívne a prejavila ochotu zapojiť sa do pripravovaného projektu.

• **Poskytovanie poštových služieb**

V segmente poštových služieb je prístup obyvateľstva k ponuke poštových služieb, ktorá slúži na zabezpečenie minimálneho uspokojenia potrieb všetkých užívateľov poštových služieb na celom území našej krajiny za rovnakých podmienok, v ustanovenej kvalite, za primeranú cenu a každý pracovný deň najmenej s jedným vybraním a dodaním denne, zabezpečený rovnako prostredníctvom služby vo verejnom záujme, tzv. univerzálnej služby. Jej poskytovaním je poverená Slovenská pošta, a. s., a to na základe poštovej licencie č. 7338/ORPS/2022-25092 z 8. 9. 2022 s platnosťou na 5 rokov.

V okrese Prešov sú poštové služby zabezpečované 32 poštami (26 dodávacích a 6 podávacích) a 1 poštovým strediskom Hermanovce, ktoré dodávajú zásielky do 90 spádových obcí. Okrem pôšt je v meste Prešov umiestnených 6 BalíkoBOXov - samoobslužných technických zariadení určených na dodávanie balíkových zásielok a tiež na podaj vybraných druhov zásielok uhradených online. Prostredníctvom zmluvných partnerov Slovenskej pošty, a. s., (ďalej len „SP“) je prevádzkovaných aj 5 výdajných miest balíkových zásielok, tzv. PoštaPOINTy, umiestnených priamo v meste Prešov.

V okrese Sabinov zabezpečuje poštové služby 11 dodávacích pôšt. Do spádovej oblasti týchto dodávacích pôšt patrí 44 obcí, v ktorých SP zabezpečuje dodávanie zásielok. Okrem pôšt je v meste Sabinov umiestnený aj 1 BalíkoBOX a prostredníctvom zmluvného partnera SP prevádzkuje aj 1 výdajné miesto balíkových zásielok (PoštaPOINT).

Obce, v ktorých nie je prevádzkovaná pošta, majú najbližšiu poštu vo vzdialenosti do 10 km. Pošty v obciach poskytujú štandardné portfólio poštových služieb (listové zásielky, balíky, expres zásielky), produkty poštového platobného styku (poštové poukazy), bankové služby (služby 365.bank, a. s.), výplatu sociálnych dávok, vybrané telekomunikačné a poisťné služby, predaj poštových cenín, predaj tovaru POSTshop, predplatné novín a časopisov, služby spol. TIPOS atď.

1.9.6 Doprava

• Cestná infraštruktúra – výstavba diaľnic a rýchlостných ciest, rekonštrukcia ciest

V okrese Sabinov bolo k 1. 1. 2024 spolu 173,170 km ciest (údaje k 1. 1. 2025 budú zverejňované na webovej stránke SSC v priebehu 2Q 2025). Z celkovej dĺžky cestnej siete v okrese Sabinov sa podieľajú cesty I. triedy dĺžkou 26,582 km a cesty III. triedy dĺžkou 146,588 km.

V okrese Prešov bolo k 1. 1. 2024 spolu 466,463 km ciest (údaje k 1. 1. 2025 budú zverejňované na webovej stránke SSC v priebehu 2Q 2025). Z celkovej dĺžky cestnej siete v okrese Prešov sa podieľajú diaľnice dĺžkou 53,101 km, cesty I. triedy dĺžkou 92,773 km, cesty II. triedy dĺžkou 34,863 km a cesty III. triedy dĺžkou 285,726 km.

Okresom Sabinov prechádza cesta I. triedy I/68. Na tejto ceste sa nachádza 19 mostných dilatačných celkov v správe Slovenskej správy ciest, stavebnotechnický stav (STS) týchto celkov je nasledovný: veľmi dobrý (STS 2) 1, dobrý (STS 3) 2, uspokojivý (STS 4) 6, zlý (STS 5) 7 a veľmi zlý (STS 6) 3.

Okresom Prešov prechádza diaľnica D1 a R4. Na diaľnici D1 sa nachádza 110 a na diaľnici R4 15 mostných dilatačných celkov v správe Národnej diaľničnej spoločnosti. Stavebnotechnický stav týchto celkov:

- diaľnica D1(nie je doplnený za všetky dilatačné celky):,bezchybný (STS 1) 16, veľmi dobrý (STS 2) 30, dobrý (STS 3) 29, uspokojivý (STS 4) 17 a zlý (STS 5) 2,
- diaľnica R4: nie je spracovaný v prehľade zverejnenom na stránke Slovenskej správy ciest.

Okresom Prešov prechádzajú cesty I. triedy I/18, I/20, I/21 a I/68. Na týchto cestách sa nachádza 62 mostných dilatačných celkov v správe Slovenskej správy ciest, stavebnotechnický stav (STS) týchto mostných dilatačných celkov je nasledovný:

- cesta I/18: veľmi dobrý (STS 2) 5, dobrý (STS 3) 3, uspokojivý (STS 4) 13, zlý (STS 5) 4 a veľmi zlý (STS 6) 2,
- cesta I/20: veľmi dobrý (STS 2) 2, dobrý (STS 3) 7, uspokojivý (STS 4) 7, zlý (STS 5) 6 a veľmi zlý (STS 6) 1,
- cesta I/21: dobrý (STS 3) 2, uspokojivý (STS 4) 1,
- cesta I/68: bezchybný (STS 1) 4, veľmi dobrý (STS 2) 2, dobrý (STS 3) 2 a zlý (STS 5) 1

- a v správe Národnej diaľničnej spoločnosti sa nachádzajú na ceste I/68 4 mostné dilatačné celky, ktorých stavebnotechnický stav je dobrý (STS 3).

Stavby v realizácii:

R4/1971 Prešov - severný obchvat II. etapa (okres Prešov)

Zmluvný začiatok výstavby: 30.9.2023

Zmluvný termín ukončenia (v zmysle ZoD): 3.10.2027

Predpokladaný termín sprevádzania: 10/2027

Trasa rýchlostnej cesty R4 Prešov – severný obchvat, II. etapa nadväzuje na dokončenú I. etapu. Vede údolím potoka Dzikov, prechádza cez budúci tunel Okruhliak, ktorého východný portál sa nachádza v údolí nad mestskou časťou Surdok. Ďalej cesta R4 križuje cestu I/18 a na konci je trasa napojená na križovatku Kapušany.

I/68 Sabinov, preložka (obchvat) (okres Sabinov)

Zmluvný začiatok výstavby: 11/2023

Zmluvný termín ukončenia (v zmysle ZoD): 11/2027

Jedná sa o vybudovanie novej cestnej komunikácie v parametroch odpovedajúcich dopravnej intenzite, ktorá vytvorí podmienky pre odklon dopravy mimo zastavané územie mesta Sabinov, obcí Pečovská Nová Ves, Orkucany, Šarišské Michaľany s cieľom zlepšenia životného prostredia a zvýšenia bezpečnosti, ako aj poskytnutia vyššieho dopravného komfortu užívateľom komunikácie. Počet stavebných objektov stavby je 76, z toho je 16 mostných objektov.

Pripravované stavby:

R4 Kapušany – Lipníky 4.00 km

R4 Lipníky – Gíraltovece 8.00 km

Verejné súťaže na výber zhotoviteľa na vypracovanie projektovej dokumentácie pre územné rozhodnutie (DÚR) boli vyhlásené vo Vestníku ÚVO jednotlivo v roku 2023 so zámerom kontinuálne pokračovať v príprave stavby a získať územné rozhodnutia pre úseky rýchlostnej cesty R4 štátna hranica SR/PR – Kapušany v plnom profile.

Verejné obstarávania boli pozastavené z dôvodu legislatívy platnej do 31. 3. 2025, nakoľko by sa zabezpečila dokumentácia, ktorá by nebola použiteľná pre konania v súlade s aktuálne platnou legislatívou. Z dôvodu zmeny legislatívy účinnej od 1. 4. 2025, nového stavebného zákona č. 25/2025 Z. z. a zákona o mimoriadnych opatreniach pre strategické investície a pre výstavbu transeurópskej siete a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 142/2024 Z. z., bude potrebné zabezpečiť rozhodnutia o stavebnom zámere. Zjednodušuje sa tak proces prípravy výstavby tým, že sa upúšťa od doterajšieho dvojzložkového rozhodovania (územné rozhodovanie a stavebné povoľovanie) a zavádza sa len jedno konanie – konanie o stavebnom zámere, ktorým stavebný úrad vyjadruje súhlas s navrhovanou stavebnou činnosťou.

K tejto stavbe sa viaže aj úloha B.3. z uznesenia vlády 688/2022, ktorá znie „získať územné rozhodnutia pre všetky úseky rýchlostnej cesty R4 štátna hranica SR/PR – Kapušany v plnom profile“, pričom sme požiadali o posun termínu plnenia danej úlohy do 04/2027 a preformulovanie jej znenia v zmysle aktuálne platnej legislatívy: „získať rozhodnutia o stavebnom zámere pre všetky úseky rýchlostnej cesty R4 štátna hranica SR/PR – Kapušany v plnom profile“.

- **Železničná doprava – modernizácia a elektrifikácia tratí, nákup nových vozňov a rušňov + grafikon**

Cez okres Prešov vedú tri trate rôzneho významu. Regionálny charakter majú jednokolažné neelektrifikované trate smerom na Bardejov a Vranov nad Topľou, ktoré zasahujú do okresu Prešov v rozsahu cca 40% (smer Bardejov) a 10% (smer Vranov nad Topľou). Trať smerom do Bardejova je udržiavaná len v základom režime a má celkove zníženú maximálnu traťovú rýchlosť na 50 resp. 60 km/h a to najmä z dôvodu, že sa dlhé obdobie z nedostatku zdrojov odkladala komplexná údržba. To je aj dôvod nižšieho záujmu o využívanie verejnej osobnej dopravy, než by z pohľadu demografie a predpokladanej hodnoty potreby mobility bolo efektívne. Tzv. ostré oblúky znemožňujú plnohodnotné nasadenie moderných súprav radu 861, ktorým sa niekoľkonásobne rýchlejšie opotrebúvajú dvojkoľesia, čím sa zvyšuje nákladovosť samotnej prevádzky.

Na trati je už niekoľko rokov s cieľom podporiť turizmus zavedený regionálny expres umožňujúci priame letné víkendové spojenie Košice a Bardejova, pričom tento spoj má v Kysaku zabezpečený prípoj od/do Žiliny, Trenčína, Trnavy a Bratislavy.

Trať z Prešova smerom do Vranova nad Topľou má lepšie technické parametre a úseky, kde sa dosahuje traťová rýchlosť aj 100 km/h. V máji 2022 bol poklepaný základný kameň novej železničnej zastávky Vranov-Juh, ktorá nahradí zastávku Vranovské Dlhé a umožní tak lepšie prepojenie Vranova a Prešova. Trati dominuje regionálna doprava medzi Prešovom a Humenným, ktorá je doplnená dvomi párami sezónnych vlakov spájajúcich Prešov a Stakčín a určených najmä na podporu cykloturistiky.

Pre lokalitu samotného Prešova sa predpokladá v súlade s PVV úprava Plánu dopravnej obslužnosti a vytvorenie priamej rýchlikovej linky Prešov – Žilina – Olomouc – Praha, ktorá by bola doplnkom vnútroštátnej linky Bratislava – Košice. V synergii oboch liniek sa predpokladá vytvorenie prípojných spojov, pričom linka Prešov – Praha, mala prípoj od/na zrýchlené vlaky Košice – Spišská Nová Ves a linka Bratislava – Košice od/na zrýchlené vlaky Spišská Nová Ves – Prešov. Týmto nastavením by sa skrátilo cestovanie a eliminoval prestup v stanici Kysak, ktorá je kapacitne a priestorovo nevhodná pre väčšie prúdy cestujúcich. Zavedením priamych liniek do Prešova má za cieľ podporiť nielen mesto Prešov ako tretie najväčšie mesto Slovenska, ale celý priľahlý región.

V okresoch Prešov a Sabinov dominuje ale trať spájajúca Kysak a Plaveč, kde trať pokračuje smerom do Poľska. Ide o jednokolažnú elektrifikovanú medzinárodnú trať zaradenú do siete TEN - T a nákladného koridoru Varšava – Krakov – Prešov – Košice – Miškovec – Budapešť – Ľubl'ana – Koper.

Rezort dopravy pripravuje štúdiu realizovateľnosti na zdvojkolažnenie minimálne úseku Kysak – Prešov, odstránenie nadbytočných kľuknutí sa a celkové zmodernizovanie tohto úseku s cieľom zvýšenia rýchlosti na 140-160 km/h, čo by významne zdynamizovalo dopravu na tejto trati. Dlhodobým zámerom rezortu dopravy je vytvoriť medzištátnu linku Budapešť – Košice – Prešov – Krakov, kde by táto linka mohla využiť nielen investíciu na SK strane, ale aj zámer PL vybudovať novú trať umožňujúcu priame spojenie Krakova a Nového

	EC 202	EC 204		EC 213	EC 215
Budapest-Keleti pu	5:30:00	14:30:00	Kraków Główny	5:52:00	14:52:00
Mezőkövesd	6:55:00	15:55:00	Tarnów	6:57:00	15:57:00
Mezőkövesd	6:56:00	15:56:00	Tarnów	6:59:00	15:59:00
Miskolc-Tiszai	7:26:00	16:26:00	Győr	7:54:00	16:54:00
Miskolc-Tiszai	7:30:00	16:30:00	Győr	7:55:00	16:55:00
Sziksó-Vásártér	7:45:30	16:45:30	Nowy Sącz	8:23:00	17:23:00
Sziksó-Vásártér	7:46:00	16:46:00	Nowy Sącz	8:25:00	17:25:00
Halmaj	7:53:00	16:53:00	Piwniczna-Zdrój	8:45:00	17:45:00
Halmaj	7:57:00	16:57:00	Piwniczna-Zdrój	8:46:00	17:46:00
Ináncs	8:02:30	17:02:30	Muszyňa	9:17:00	18:17:00
Ináncs	8:03:00	17:03:00	Muszyňa	9:20:00	18:20:00
Forró-Encs	8:08:00	17:08:00	Prešov	10:27:00	19:27:00
Forró-Encs	8:09:00	17:09:00	Prešov	10:28:00	19:28:00
Novajdrány	8:16:00	17:16:00	Kysak	10:43:00	19:43:00
Novajdrány	8:17:00	17:17:00	Kysak	10:44:00	19:44:00
Hidasnémeti	8:27:00	17:27:00	Košice	10:58:00	19:58:00
Hidasnémeti	8:37:00	17:37:00	Košice	11:01:00	20:01:00
Košice	8:59:00	17:59:00	Hidasnémeti	11:23:00	20:23:00
Košice	9:02:00	18:02:00	Hidasnémeti	11:26:00	20:26:00
Kysak	9:16:00	18:16:00	Novajdrány	11:36:30	20:36:30
Kysak	9:17:00	18:17:00	Novajdrány	11:37:00	20:37:00
Prešov	9:32:00	18:32:00	Forró-Encs	11:44:00	20:44:00
Prešov	9:33:00	18:33:00	Forró-Encs	11:45:00	20:45:00
Muszyňa	10:40:00	19:40:00	Ináncs	11:50:00	20:50:00
Muszyňa	10:43:00	19:43:00	Ináncs	11:51:00	20:51:00
Piwniczna-Zdrój	11:14:00	20:14:00	Halmaj	11:56:00	20:56:00
Piwniczna-Zdrój	11:15:00	20:15:00	Halmaj	11:57:00	20:57:00
Nowy Sącz	11:35:00	20:35:00	Sziksó-Vásártér	12:02:00	21:02:00
Nowy Sącz	11:37:00	20:37:00	Sziksó-Vásártér	12:03:00	21:03:00
Győr	12:05:00	21:05:00	Miskolc-Tiszai	12:19:00	21:19:00
Tarnów	12:06:00	21:06:00	Miskolc-Tiszai	12:30:00	21:30:00
Tarnów	13:01:00	22:01:00	Mezőkövesd	12:55:00	21:55:00
Tarnów	13:03:00	22:03:00	Mezőkövesd	12:56:00	21:56:00
Kraków Główny	14:08:00	23:08:00	Budapest-Keleti pu	14:30:00	23:30:00

Saczu. V prípade dohody s PL a HU sa predpokladá zavedenie premávky takejto linky počas letného obdobia už v roku 2027.

1.9.7 Verejný poriadok a vnútorná bezpečnosť

- **Bezpečnostné opatrenia v kontexte súčasnej situácie**

Územnosprávne okresy Prešov a Sabinov patria do služobného obvodu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Prešove. Služobný obvod Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Prešove (OR PZ v Prešove) s celkovou rozlohou 1.479,41 km², začleňuje do svojej územnej pôsobnosti okresy Prešov s rozlohou 933,96 km² a Sabinov s rozlohou 545,45 km². V služobnom obvode OR PZ v Prešove sa nachádzajú 4 mestá (Prešov, Veľký Šariš, Sabinov a Lipany) a 130 obcí (89 obcí v okrese Prešov a 41 obcí v okrese Sabinov) s celkovým počtom 237 422 obyvateľov k 31.12.2024 (okres Prešov s počtom 175 447 obyvateľov a okres Sabinov s počtom 61 995 obyvateľov). V rámci služobného obvodu OR PZ v Prešove je rómske etnikum zastúpené v 53 obciach a mestách, z toho v 19 obciach v okrese Sabinov a v 34 obciach v okrese Prešov. V danom prípade sa v 10 prípadoch jedná o väčšie osídlenia nad 1 000 obyvateľov, a to Varhaňovce, Mirkovce, Prešov, Jarovnice, Svinia, Lipany, Sabinov, Ostrovany, Chminianske Jakubovany. Špecifickým prípadom vo vzťahu k počtu obyvateľov z rómskej komunity sú obce Chminianske Jakubovany s takmer 2 500 obyvateľmi, Svinia s 1 900 obyvateľmi a Jarovnice s viac ako 7 500 obyvateľmi.

Mesto Prešov je tretím najväčším mestom na území Slovenskej republiky, s takmer 82 000 obyvateľmi a ako také, je centrom pracovného, kultúrneho a spoločenského života v regióne. Nachádza sa tu takmer 80 škôl a školských zariadení. Rovnako tak je dôležitou dopravnou križovatkou medzi Poľskom a Maďarskom, ale aj medzi Košicami a západnejšími časťami Slovenska. Uvedené skutočnosti tak majú podstatný vplyv na pohyb obyvateľstva na danom území, ktorý je navyše umocnený migráciou obyvateľov z marginalizovaného prostredia, v rámci okresov Prešov a Sabinov, čo má veľký vplyv na zabezpečovanie bezpečnosti obyvateľov a verejného poriadku. Z týchto dôvodov je služobná činnosť policajtov OR PZ v Prešove zameriavaná najmä do miest so zvýšenou koncentráciou osôb, do miest, kde sa zdržiavajú neprispôsobiví občania, marginalizované skupiny a bezdomovci, do okolia zábavných podnikov, autobusových a vlakových staníc, či nákupných centier.

Nielen na území mesta Prešov, ale v celom služobnom obvode OR PZ v Prešove sa koná množstvo kultúrnych a športových podujatí, ako aj verejných zhromaždení občanov. Jednotlivé podujatia a zhromaždenia sú zo strany OR PZ v Prešove analyzované a cieľom je vyhodnotenie potencionálnych bezpečnostných hrozieb pre obyvateľov, kde na základe týchto výstupov sú vykonávané adekvátne bezpečnostné opatrenia. Za obdobie 4 mesiacov roka 2025 bolo v rámci OR PZ v Prešove vykonaných celkom 22 bezpečnostných opatrení, ktoré súviseli so zabezpečením verejného poriadku, ochrany obyvateľov a predchádzania protiprávnej činnosti pri zabezpečovaní podujatí väčšieho významu, protestných zhromaždení občanov a ochrany určených osôb, kde v žiadnom z uvedených prípadov nebolo zaznamenané narušenie verejného poriadku, resp. protiprávne konanie.

- **Bezpečnosť v uliciach – policajti v teréne**

Jedným z faktorov, ktorý výrazne vplýva na bezpečnosť okresov Prešov a Sabinov, je množstvo a závažnosť páchania protispoločenskej činnosti, či už v podobe trestných činov alebo priestupkov.

Na teritóriu služobného obvodu OR PZ v Prešove (spolu za okresy Prešov a Sabinov) v období 4 mesiacov roka 2025 (ďalej len „hodnotené obdobie“) bol zaznamenaný celkový nápad 470 trestných činov. Z uvedeného celkového počtu trestných činov bolo 216 objasnených. Dodatočne bolo objasnených 58 trestných činov. V percentuálnom vyjadrení bola v hodnotenom období zaznamenaná objasnenosť 45,96 %.

Stav a úroveň objasňovania celkovej trestnej činnosti za hodnotené obdobie roka 2025 v porovnaní s rovnakým obdobím roka 2024 na teritóriu služobného obvodu OR PZ v Prešove (spolu za okresy Prešov a Sabinov)

Celková kriminalita	1-4/2025	1-4/2024	Rozdiel
Zistené TČ	470	610	-140
Objasnené TČ	216	239	-23
Dodatočne objasnené	58	110	-52

V rámci služobného obvodu OR PZ v Prešove došlo v roku 2025 k zníženiu nápadu trestných činov oproti minuloročnému obdobiu o 140 skutkov, poklesu počtu objasnených trestných činov o 23 a k zníženiu percentuálnej miery objasňovania trestnej činnosti oproti roku 2024. Pokles bol zaznamenaný na úseku majetkovej a ekonomickej trestnej činnosti. Naopak nárast trestných činov bol zistený pri násilnej kriminalite. Aj napriek tomu, z pohľadu týchto ukazovateľov, možno celkovú bezpečnostnú situáciu hodnotiť ako stabilizovanú.

Na úseku **násilnej trestnej činnosti** za hodnotené obdobie napadlo 69 trestných činov. Je zaznamenaný výrazný nárast v nápade o 29 trestných činov. Objasnených bolo 33 trestných činov, čo je o 20 prípadov viac ako v roku 2024. Objasnenosť predstavuje 47,83 %, čo je nárast o 15,33 % oproti roku 2024.

Nápad zločinov lúpeže bol v hodnotenom období zaznamenaný v 2 (-4) prípadoch, kde páchatel bol zistený v oboch prípadoch. Zaznamenali sme 2 znásilnenia, pričom 1 skutok je objasnený. V roku 2025 v hodnotenom období boli spáchané 2 zločiny vraždy, jedna je objasnená, vyšetruje ich odbor kriminálnej polície KR PZ v Prešove.

Pri trestnej činnosti s prvkami extrémizmu nevidujeme žiadny nápad trestnej činnosti. Pri oznámení hrozieb teroristických útokov zasielaných z výhražných emailov sú vykonávané bezpečnostné opatrenia v objektoch súdov, bánk, kostolov a nákupných stredísk. Zabezpečujeme zvýšený výkon služby na všetkých športových a kultúrno spoločenských podujatiach.

Na úseku **majetkovej trestnej činnosti** bol v hodnotenom období roka 2025 zaznamenaný nápad 132 trestných činov, pričom oproti hodnotenému obdobiu roka 2024 je zaznamenaný pokles nápadu o 93 trestných činov. Objasnených v roku 2025 bolo 42 trestných činov, čo je o 38 prípadov menej ako v roku 2024. Celková objasnenosť predstavuje 31,82 %, čo je pokles o 3,74 % oproti minulému obdobiu.

Krádeže vlámaním sme zaznamenali v počte 36, čo je o 18 prípadov menej ako v roku 2024. Objasnenosť predstavuje 25 %, čo je pokles o 0,93 %. Pri krádežiach do bytov a rodinných domov evidujeme znížený nápad o 7 trestných činov. Zaznamenali sme krádeže motorových vozidiel v počte 9, čo je o 2 prípady viac ako v roku 2024.

V hodnotenom období dochádzalo na úseku majetkovej kriminality hlavne k nápadu krádeží vlámaním do pivničných priestorov obytných blokov v meste Prešov, kde predmetom záujmu páchatelov boli hlavne bicykle, elektrické kolobežky, ručné náradie a iné. Taktiež bol zaznamenaný nápad krádeží vlámaním do bytov a rodinných domov, porušovania domovej slobody bez alebo s násilným vniknutím do objektov, kde predmetom záujmu páchatelov bola hlavne finančná hotovosť, zlato, prípadne iné cenné predmety. Ďalej evidujeme nápad trestnej činnosti, kde predmetom záujmu páchatelov boli aj bankomatové karty, ktoré boli následne v krátkej dobe použité k bezkontaktným alebo internetovým platbám.

V rámci OR PZ v Prešove bolo v hodnotenom období v oblasti **ekonomickej kriminality** zaznamenaných 89 trestných činov, čo je o 65 prípadov menej ako v roku 2024. Objasnených bolo 26 trestných činov, čo je o 3 prípady viac ako v roku 2024. Objasnenosť predstavuje 29,21 %, čo je nárast o 14,28 % oproti roku 2024. Z hľadiska štruktúry zaznamenananej trestnej činnosti, najvyšší

nápad bol pri daňových trestných činoch v 18 prípadoch (pokles o 17 prípadov). Na úseku daní a poisťného objasnenosť predstavuje úroveň 55,56 % (nárast o 15,56 % oproti minulému obdobiu). Zostávajúcu ekonomickú trestnú činnosť tvoria Neoprávnené vyrobenie a používanie platobného prostriedku, Podvody, Sprenevery, Poškodzovanie veriteľa, Falšovanie, pozmeňovanie a neoprávnená výroba peňazí a cenných papierov a pod.

Vyššie uvádzané skutočnosti majú vplyv na výkon služby, a to najmä vo vzťahu k zabezpečeniu potrebného počtu policajtov. Podľa okolností, ako aj na základe vlastnej poznatkovej základne sú vykonávané preventívno-bezpečnostné akcie, zamerané na predchádzanie a elimináciu páchania trestnej činnosti a inej protispoločenskej činnosti a dopravno-bezpečnostné akcie, zamerané na elimináciu a pozitívne ovplyvnenie dopravnej nehodovosti, ktoré sú vykonávané vo vzájomnej kooperácii s rôznymi zložkami Policajného zboru, ale aj mimo neho (sociálna kuratela, inšpektorát práce, Štátna veterinárna a potravinová správa a pod.).

V rámci OR PZ v Prešove, v období mesiacov január až apríl 2025, predstavoval celkový nápad **priestupkov** 3 243, kým za rovnaké obdobie roka 2024 tento nápad predstavoval 3 033 priestupkov. Z uvedených počtov bolo 2 474 priestupkov spáchaných na území okresu Prešov (2 248 za rovnaké obdobie roka 2024) a 769 priestupkov na území okresu Sabinov (785 za rovnaké obdobie roka 2024). Najvýraznejší nárast v počte páchaných priestupkov evidujeme pri majetkových priestupkoch, kedy došlo k medziročnému nárastu počtu spáchaných priestupkov zo 441 priestupkov v roku 2024 (327 v okrese Prešov a 114 v okrese Sabinov) na 706 priestupkov v roku 2025 (547 v okrese Prešov a 159 v okrese Sabinov). Nárast počtu spáchaných majetkových priestupkov je úzko spojený s novelou Trestného zákona v roku 2024, pri ktorej došlo k zvýšeniu hranice škody malej, ktorá je rozhodujúca pri kvalifikácii jednotlivých konaní, ako aj k „vypusteniu“ trestného činu krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. g) Trestného zákona, tzv. „opakovaná krádež“.

V období od roku 2019 došlo k postupnému znižovaniu počtu hliadok základných útvarov PZ velených do výkonu služby, ako následok zníženia počtu systemizovaných tabuľkových miest policajtov a zníženiu počtu obsadených systemizovaných tabuľkových miest policajtov. Uvedené má za následok, zníženie celkového počtu hliadok velených do výkonu služby. V rámci služobného obvodu OR PZ v Prešove je zriadených celkom 9 obvodných oddelení Policajného zboru, pričom v samotnom meste Prešov sú to dve obvodné oddelenia Policajného zboru. V rámci týchto útvarov je potrebné zabezpečovať výkon služieb hliadok poriadkovej polície tak, aby v služobnom obvode každého obvodného oddelenia Policajného zboru bola pravidelne velená do výkonu služby 1 hliadka v dennej aj nočnej zmene. Špecifikom je mesto Prešov, kde je potrebné mať vzhľadom na množstvo oznámení a udalostí k dispozícii aspoň 4 hliadky v dennej a 4 hliadky v nočnej zmene, čo je v momentálnej dobe veľmi ťažké zabezpečiť, vzhľadom na nízke personálne obsadenie policajtov. Obdobným prípadom je služobný obvod Obvodného oddelenia Policajného zboru Jarovnice a Obvodného oddelenia Policajného zboru Sabinov, kde optimálnym počtom hliadok pre každú zmenu by boli 2 hliadky na každé obvodné oddelenie PZ. Uvedený deficit je na teritóriu OR PZ v Prešove korigovaný hliadkami pohotovostnej motorizovanej jednotky Policajného zboru odboru poriadkovej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Prešove, ktorá má v meste Prešov zriadené 2 čaty, čím dochádza k navýšeniu počtu hliadok vo výkone služby.

Ďalším špecifikom, v rámci služobných obvodov takmer všetkých obvodných oddelení PZ, sú mnohopočetné skupiny sociálne vylúčených obyvateľov, kde je mnohokrát pri vykonávaní služobných zákrokov potrebný väčší počet zakračujúcich hliadok, a to z dôvodu zvýšeného rizika napadnutia policajtov. Počet hliadok základných útvarov vo výkone služby je prioritou a základnou podmienkou plnenia úloh PZ, najmä vo vzťahu k ochrane základných práv a slobôd, pri ochrane života, zdravia, osobnej slobody a bezpečnosti osôb, ako aj pri ochrane ich majetku. Práve z týchto dôvodov OR PZ v Prešove doposiaľ nepristúpilo na spájanie hliadok viacerých

obvodných oddelení PZ. Ďalšie znižovanie počtu hliadok, prípadne ich spájanie, by malo za následok predĺženie reakčného času, kedy by sa hliadka na miesto udalosti presúvala dlhší čas, prípadne z dôvodu preverovania iných udalostí by nebolo možné vyslať žiadnu hliadku. Pre osobu, ktorá by potrebovala pomoc polície, by takáto absencia hliadky mohla mať fatálne následky, pri jej bezprostrednom ohrození života a zdravia. V súčasnej dobe je počet hliadok, velených do výkonu služby, udržiavaný aj za cenu zvýšeného počtu nadčasových hodín, so zapojením všetkých policajtov obvodných oddelení Policajného zboru, vrátane jednotlivých funkcionárov.

- **Spolupráca so samosprávami pri prevádzke kamerových systémov**

V súvislosti s plnením služobných úloh je útvarmi v pôsobnosti OR PZ v Prešove pomerne často využívaný kamerový systém miest a obcí, ktoré týmto systémom disponujú. V rámci služobného obvodu OR PZ v Prešove je kamerovým systémom vybavených celkom 86 miest a obcí, z toho 59 v okrese Prešov a 27 v okrese Sabinov. Z pochopiteľných dôvodov je najrozsiahlejším a zároveň najviac využívaným práve kamerový systém v meste Prešov. Tento je v správe Mestskej polície v Prešove, s ktorou je spolupráca, vo vzťahu k využívaniu kamerového systému, na veľmi dobrej úrovni. K využívaniu kamerových systémov ďalších miest a obcí možno uviesť, že policajti OR PZ v Prešove sa stretávajú s predstaviteľmi jednotlivých samospráv a spolupracujú s nimi s cieľom ich čo najefektívnejšie využiť. Jedným z dôležitých bodov spolupráce je aj súčinnosť útvarov Policajného zboru, vo vzťahu k návrhu rozmiestnenia jednotlivých elementov kamerových systémov, s cieľom zaznamenávania miest, ktoré sú z hľadiska bezpečnosti obyvateľov na tento účel najvhodnejšie.

- **Modernizácia hasičskej techniky a posilnenie hasičských zborov + podpora pre dobrovoľných hasičov**

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Prešove má tri hasičské stanice, a to Hasičská stanica Prešov (typ V) nad 40 príslušníkov, Hasičská stanica Sabinov a Hasičská stanica Lipany (typ II) do 20 príslušníkov Hasičského a záchranného zboru s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom.

V okrese Prešov uskutočnili dobrovoľné hasičské zbory obcí (DHZO) spolu 73 výjazdov (požiar - 39, dopravná nehoda – 3, technická pomoc – 30, nebezpečné látky – 0, cvičenia – 1), z toho samostatne 28 výjazdov a ostatné v spolupráci s Hasičským a záchranným zborom.

V okrese Sabinov uskutočnili DHZO spolu 39 výjazdov (požiar - 17, dopravná nehoda – 1, technická pomoc – 7, nebezpečné látky – 0, cvičenia - 14) z toho samostatne 16 výjazdov a ostatné v spolupráci s Hasičským a záchranným zborom.

V roku 2024 bolo do celoplošného rozmiestnenia síl a prostriedkov zaradených celkovo 1 866 DHZO. V roku 2025 je do celoplošného rozmiestnenia síl a prostriedkov celkovo zaradených 1 868 DHZO (v kategórii A1 – 21, A – 81, B – 1 172 a C – 594). V Prešovskom kraji je zaradených celkovo 431 DHZO (v kategórii A1 – 1, A – 10, B – 232 a C – 189), z toho v okrese Prešov 71 a v okrese Sabinov 30 DHZO.

DHZO okresu Prešov a Sabinov: Financovanie podpory na zabezpečenie materiálno-technického vybavenia DHZO zaradených do celoplošného rozmiestnenia síl a prostriedkov hasičských jednotiek na území Slovenskej republiky je realizované prostredníctvom dotácie cez Dobrovoľnú požiarnu ochranu Slovenskej republiky.

Krajské riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Prešove

Okres Prešov

Typ	Adresa	Počet hasičov	Stav budovy	Stav techniky
Krajské riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Prešove	Požiarnická 1, 080 01 Prešov	17	vyhovujúci	
Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Prešove	Požiarnická 1, 080 01 Prešov	13	vyhovujúci	vyhovujúci
Hasičská stanica Prešov	Požiarnická 1, 080 01 Prešov	63	vyhovujúci	vyhovujúci

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru a Hasičská stanica v Prešove:

Komplexná rekonštrukcia objektov Krajského a Okresného riaditeľstva HaZZ v Prešove bola ukončená v roku 2002. Od 16. 3. 2011 do 28. 9. 2012 bola realizovaná investičná akcia „Rekonštrukcia garáží a cvičnej veže v areáli Okresného riaditeľstva HaZZ v Prešove“ v celkovej hodnote 498 428,78 eur, z toho 447 964,52 eur bolo financovaných zo štrukturálnych fondov EÚ v rámci Regionálneho operačného programu.

Stav budov zodpovedá bežnému opotrebeniu. V súčasnosti sa už na nich začínajú prejavovať stavebné závady vyplývajúce z nepretržitého používania. Budova Okresného riaditeľstva HaZZ v Prešove vyžaduje výmenu strešného plášťa, zateplenie strechy a odklimatizovanie podstrešných priestorov v celkovej hodnote cca 250 000 eur. Okrem toho je potrebné vykonať najnutnejšie opravy a údržbu objektov zahŕňajúce opravu kanalizácie a podláh v garážach, zastrešenie terasy a átria, aby nedochádzalo k degradácii obvodového plášťa a s tým súvisiace opravy fasády, napojenie priemyselnej pračky na teplú vodu z dôvodu úspory energie, ako aj opravu a údržbu kuchyne pre príslušníkov zmenovej služby, čím by sa výrazne skvalitnil výkon ich služby spolu v hodnote cca 50 000 eur. Bez zabezpečenia opráv bude dochádzať k postupnému znehodnocovaniu stavebných konštrukcií, a tým aj k zvyšovaniu nákladov, potrebných na ich opravy a údržbu.

Stav techniky je primeraný vzhľadom na jej každodenné využívanie. Väčšina techniky sa však už postupne stáva zastaranou, o čom svedčí aj fakt, že na servis a opravy techniky sa od začiatku roka 2025 vynaložilo už 30 859,81 eur. Na dosiahnutie vyhovujúceho stavu akcieschopnosti hasičskej techniky je potrebné realizovať jej postupnú obmenu, zvlášť v prípade výškovej techniky a automobilov hasičskej záchranej služby. V uplynulom roku bolo na servis 20-ročného automobilu PP42 MB Actros Bronto (plošina) vynaložených 137 928,29 eur.

Hasičská stanica Vydumanec (prípravná fáza):

V súvislosti s dobudovaním diaľnice D1 Prešov západ – Prešov juh a prevádzkou tunela Prešov; výstavbou obchvatu R4 Prešov – severný obchvat a výstavbou tunela Bikoš a výstavbou tunela Okruhliak je od roku 2012 plánovaná výstavba Hasičskej stanice Vydumanec. Prezídium Hasičského a záchranného zboru intenzívne rokuje so zástupcami Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s. (NDS) o výstavbe uvedenej hasičskej stanice. Na základe série uskutočnených rokovaní bol pripravený návrh „Zmluvy o budúcom odovzdaní a prevzatí objektov vyvolanej investície a pozemkov do vlastníctva a trvalej prevádzky“. Na základe tejto zmluvy má Národná diaľničná spoločnosť, a. s. podľa požiadaviek Hasičského a záchranného zboru vybudovať hasičskú stanicu a následne ju odovzdať do užívania Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky. V roku 2021 bolo vydané územné rozhodnutie, prebehlo stavebné aj vodoprávne konanie a bola vypracovaná a vzájomne odsúhlasená projektová dokumentácia. S výstavbou sa doteraz nezačalo, pričom na stránke NDS je uvedené, pre prebieha príprava súťaže na zhotoviteľa stavby.

Hasičská stanica sa plánuje ako typ III. v počte 1+24 príslušníkov Hasičského a záchranného zboru. Hasičská technika pre uvedenú hasičskú stanicu bude pridelená v rámci Krajského

riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Prešove.

Na pravostrannom diaľničnom odpočívadle Malý Šariš je od roku 2021 v prenajatých priestoroch objektu SO 311-31 pre oblasť obchvatu Prešova vrátane troch tunelov zriadená do vybudovania Hasičskej stanice Vydumanec dočasná hasičská stanica Malý Šariš. Zmluva o výpožičke s NDS, je uzatvorená do 31. decembra 2026. Podmienky vykonávania štátnej služby príslušníkov v prenajatých priestoroch sú viac ako nevyhovujúce.

Okres Sabinov

Typ	Adresa	Počet hasičov	Stav budovy	Stav techniky
Hasičská stanica Sabinov	J. Borodáča 17, 083 01 Sabinov	1+18	vyhovujúci	vyhovujúci
Hasičská stanica Lipany	Krivianská 283/18, 082 71 Lipany	1+18	vyhovujúci	vyhovujúci

Hasičská stanica Sabinov: Od 6. mája 2010 do 9. decembra 2011 bola realizovaná investičná akcia „Rekonštrukcia, nadstavba, prístavba a modernizácia Hasičskej stanice Sabinov“ v celkovej hodnote 627 003 eur, z toho 594 173,79 eur bolo financovaných zo štrukturálnych fondov EÚ v rámci Regionálneho operačného programu. Stav budov zodpovedá bežnému opotrebeniu. V súčasnosti sa už na nich začínajú prejavovať stavebné závady vyplývajúce z nepretržitého 13,5-ročného používania. Budovy vyžadujú dobudovanie elektroinštalácie, rozvodu vzduchotechniky, zmenu vykurovania a výmenu podlahy v zadných garážach, nakoľko súčasné vykurovanie gamatkami postupne strácajúcou funkčnosť, ohrozuje akcieschopnosť hasičskej techniky. Ďalej je potrebné rozšírenie parkovacích plôch v areáli hasičskej stanice a kompletná oprava prevádzkovej budovy na parc. č. 840/53 (vrátane jej prebudovania pre potreby protiplynovej služby, čím sa uvoľnia potrebné priestory v hlavnej budove). Bez zabezpečenia opráv bude dochádzať k postupnému znehodnocovaniu stavebných konštrukcií, a tým aj k zvyšovaniu nákladov, potrebných na ich opravy a údržbu. Stav techniky je primeraný vzhľadom na jej každodenné využívanie. Väčšina techniky sa však už postupne stáva zastaranou. V roku 2024 sa vynaložilo na servis a opravy techniky 9 144,73 eur. Na dosiahnutie vyhovujúceho stavu akcieschopnosti hasičskej techniky je potrebné realizovať jej postupnú obmenu, zvlášť v prípade výškovej techniky.

Hasičská stanica Lipany: Od 27. apríla 2015 do 10. decembra 2015 bola realizovaná investičná akcia „Rekonštrukcia, prístavba a modernizácia Hasičskej stanice Lipany“ v celkovej hodnote 730 266,16 eur, z toho 604 031,86 eur bolo financovaných zo štrukturálnych fondov EÚ v rámci Regionálneho operačného programu. Stav budovy zodpovedá bežnému opotrebeniu. V súčasnosti sa už začínajú prejavovať stavebné závady vyplývajúce z nepretržitého 9,5 ročného používania. Budova vyžaduje izoláciu, resp. odvodnenie (drenáž), ktoré by zabránili zatekaniu a vlhnutiu priestorov. Nevyhnutnosťou je tiež napojenie hasičskej stanice na verejnú kanalizáciu, vrátane prečerpávacej stanice a zabezpečenie odtoku dažďovej vody mimo areálu hasičskej stanice. V roku 2022 bola schválená požiadavka na napojenie na verejnú kanalizáciu v hodnote 40 800 eur (v cenách roku 2021), nakoľko náklady na vývoz odpadových vôd za roky 2023 a 2024 činili po 45 000 € ročne. Zmluva na vývoz odpadových vôd končí v 08/2025 a predpokladá sa ďalšie navýšenie cien. Bez zabezpečenia opráv bude dochádzať k postupnému znehodnocovaniu stavebných konštrukcií, a tým aj k zvyšovaniu nákladov, potrebných na ich opravy a údržbu. Stav techniky je primeraný vzhľadom na jej každodenné využívanie. Väčšina techniky sa však už postupne stáva zastaranou. V roku 2024 sa vynaložilo na servis a opravy techniky 12 255,63 eur. Na dosiahnutie vyhovujúceho stavu akcieschopnosti hasičskej techniky je potrebné realizovať jej postupnú obmenu, zvlášť v prípade výškovej techniky.

V roku 2025 sa postupne naplánuje modernizácia hasičskej techniky, či poskytnutie zvýšenej podpory pre dobrovoľných hasičov. Predmetné finančné prostriedky budú kryté z rozpočtu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky prioritizáciou jednotlivých požiadaviek.

• **Návrhy na zlepšenie materiálno-technického vybavenia Policajného zboru**

S cieľom zvyšovania kvality plnenia úloh Policajného zboru a zabezpečenia vyššej miery ochrany zakročujúcich policajtov, najmä služby poriadkovej polície, je potrebné vyčlenenie finančných prostriedkov a zabezpečenia výstrojných súčiastok a niektorých súčastí výzbroje pre policajtov, ako aj prostriedkov na poskytovanie prvej pomoci pre hliadky v priamom výkone služby, keďže práve zakročujúci policajti sú často prví na miestach udalostí, kde dochádza k poškodeniu zdravia obyvateľov.

Taktiež vo vzťahu k ochrane verejného poriadku, bezpečnosti obyvateľov a zakročujúcich policajtov, najmä pri zabezpečovaní športových a rôznych kultúrno-spoločenských podujatí, za využitia poriadkových jednotiek, je potrebné zabezpečiť výstrojnú súčiastku pre potreby policajtov OR PZ v Prešove, zaradených do poriadkovej jednotky PZ, a to v rámci zabezpečenia kvalitného plnenia úloh Policajného zboru a vyššej miery ochrany policajtov.

Vo vzťahu k obmene vozového parku v rámci OR PZ v Prešove, aj napriek skutočnosti, že v období posledných rokov došlo k dodaniu nových služobných cestných vozidiel (SCV), či už s označením príslušnosti k Policajnému zboru, alebo bez označenia, túto odmenu vnímame ako nedostatočnú. V rámci OR PZ v Prešove sú doposiaľ využívané SCV s nájazdom viac ako 350 tisíc km, ktoré sú vzhľadom na svoj vek a opotrebovanie poruchové, s nutnosťou pomerne vysokej investície do ich opravy. Vzhľadom však na absenciu častejšej obmeny SCV je nutné tieto opravy vykonávať, aj napriek ich nerentabilnosti.

S cieľom zabezpečiť vhodné a dôstojné pracovné podmienky pre policajtov služobne zaradených na Obvodnom oddelení Policajného zboru Prešov – Sever, navrhujeme urgentne realizovať celkovú rekonštrukciu, resp. výstavbu nového objektu obvodného oddelenia PZ pri ktorej by bola zohľadnená aj potreba vytvorenia priestorov pre 2. oddelenie odboru kriminalistickej techniky Východ úradu kriminalistickej techniky Prezídia PZ, ktoré má v súčasnej dobe svoje pracovisko v budove OR PZ v Prešove (ul. Vajanského č. 32, Prešov), pričom tieto priestory nie sú pre uvedenú zložku PZ dostatočné.

V roku 2025 sa plánuje obmena motorových vozidiel typu kombi a SUV pre príslušníkov PZ, služobne zaradených aj v okrese Prešov, Sabinov. Konkrétne sa odovzdáva motorové vozidlo značky Kia Ceed na OO PZ Drienov s novým označením príslušnosti k polícii, a tak sa zabezpečí lepšia vybavenosť, spoľahlivosť a efektívnosť pri plnení služobných úloh čo prispeje k zvýšeniu bezpečnosti a ochrany občanov.

Policajný zbor a Hasičský a záchranný zbor sú zahrnuté do projektu informačné a komunikačné technológie pasportizácie obmeny, čím sa má zabezpečiť zlepšenie materiálno-technického vybavenia dotknutých zložiek, t. j. monitory, osobné počítače (PC) a notebooky (NB). Zároveň budú príslušníkom policajného zboru poskytnuté nové špeciálne mobilné zariadenia XCOVER, pevné linky a štandardné mobilné zariadenia.

Stav prípravy modernizácie policajných staníc a ostatných prvkov bezpečnosti

V marci 2024 došlo k zahájeniu rekonštrukčných prác na budove Obvodného oddelenia PZ Drienov, ktoré od roku 1988 využívalo na svoju činnosť priestory rodinného domu, ktoré nespĺňali parametre pre počet policajtov, kvalitu pracovného prostredia, ako aj pre ich bezbariérovosť. Vykonanou rekonštrukciou, počas ktorej došlo k dočasnému presťahovaniu obvodného oddelenia, ktorá bola ukončená v novembri 2024, došlo k pristavbe novej časti budovy a k celkovej rekonštrukcii pôvodnej budovy (zateplenie vonkajšej fasády, výmena otvorových konštrukcií,

výmena strechy, štruktúrovaná kabeláž a ochrana objektu, nová elektroinštalácia a rozvody vykurovania, vybudovalo sa WC pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, spevnené plochy pre parkovanie vozidiel a oplotenie areálu), čím vzniklo moderné obvodné oddelenie, zabezpečujúce vhodné pracovné prostredie vo vzťahu k policajtom, ako aj vo vzťahu k občanom. Obnova Obvodného oddelenia PZ Drienov bola financovaná MV SR vo výške 825 883,02 eur z finančných prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky a od 29. 1. 2025 slúži občanom služobného obvodu obvodného oddelenia, ako aj policajtom, služobne zaradeným na uvedenom oddelení.

Od augusta 2024 prebieha celková rekonštrukcia budovy Obvodného oddelenia PZ v Lipanoch, ktoré obdobne ako v predchádzajúcom prípade už svojim celkovým stavom nevyhovovalo požiadavkám a jeho rekonštrukcia bola nevyhnutná. V súčasnej dobe je rekonštrukcia tesne pred svojim ukončením, v júni 2025 by malo dôjsť k odovzdaniu budovy do užívania. Z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky bolo na túto rekonštrukciu vyčlenených celkom 532 492,98 eur. V blízkom období tak pribudne do portfólia OR PZ v Prešove ďalšie zrenovované obvodné oddelenie, ktoré bude naďalej slúžiť občanom a zároveň vytvorí vhodné pracovné prostredie pre tam zaradených policajtov.

2 NÁVRHOVÁ ČASŤ

Analýza sociálno-ekonomickej situácie a vybraných problémov okresov Prešov a Sabinov s návrhmi na zlepšenie v sociálnej a hospodárskej oblasti je východiskom pre schválenie uznesenia vlády Slovenskej republiky z jej výjazdového rokovania.

Cieľom rokovania je poukázať na špecifické potreby územia, identifikovať príležitosti pre jeho udržateľný rozvoj a prijať konkrétne opatrenia, ktoré prispejú k zlepšeniu kvality života obyvateľov dotknutých okresov. Zároveň umožňuje získať spätnú väzbu od regionálnej a miestnych samospráv a identifikovať prioritné investície, ktoré môžu prispieť k zníženiu regionálnych rozdielov a zlepšeniu kvality života obyvateľov.

Výjazdové rokovanie vlády Slovenskej republiky sa uskutočňuje v obci Pečovská Nová Ves v okrese Sabinov, ktorý je zaradený do zoznamu najmenej rozvinutých okresov v zmysle zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov. Miesto konania je modelovo dôležité z hľadiska podpory regionálneho rozvoja, keďže obec sa nachádza v lokalite s vysokým podielom marginalizovaných komunít a s potrebou systematickej podpory v sociálnej, vzdelávacej aj infraštruktúrnej oblasti. Rokovanie predstavuje príležitosť koordinovať konkrétne rozvojové opatrenia, ako je realizácia pilotného projektu modulového bývania, zlepšenie prístupu ku vzdelávaniu či podpora zamestnanosti. Finančne bude podporený projekt realizácie **stavby „Rozhľadňa v obci Pečovská Nová Ves“** vo výške 65 000 eur.

Vláda Slovenskej republiky chce týmto výjazdovým rokovaním demonštrovať svoj záujem o vyrovnanie regionálnych rozdielov a podporu samospráv a podnikateľských subjektov v území. Cieľom rokovania je poukázať na špecifické potreby územia, identifikovať príležitosti pre jeho udržateľný rozvoj a prijať konkrétne opatrenia, ktoré prispejú k zlepšeniu kvality života obyvateľov dotknutých okresov.

Uvoľnenie finančných prostriedkov a realizácia navrhovaných aktivít prispeje k efektívnemu riešeniu miestnych problémov a zvýšeniu kvality života obyvateľov. Vláda týmto zároveň zdôrazňuje svoj záväzok podporovať vyvážený rozvoj Slovenskej republiky s dôrazom na využívanie miestneho potenciálu.

Predkladaný návrh uznesenia obsahuje úlohy pre jednotlivé ministerstvá, ktoré vyplývajú z identifikovaných potrieb a požiadaviek regiónu. V okresoch Prešov a Sabinov je potrebné venovať pozornosť podpore projektov zameraných na zlepšenie sociálno-ekonomickej situácie, najmä prostredníctvom rozvoja infraštruktúry, podpory vzdelávacích a zamestnaneckých príležitostí, sociálnej inklúzie marginalizovaných komunít, skvalitnenia verejných služieb a posilnenia spolupráce samospráv, štátnych inštitúcií a neziskového sektora, napríklad:

Analýza sociálno-ekonomickej situácie a návrh uznesenia vlády Slovenskej republiky z jej výjazdového rokovania venujú pozornosť **posilneniu regionálnej konkurencieschopnosti**, ku ktorej má prispieť aj **vyhľadávanie strategických investorov** prostredníctvom Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu a možnosti podpory etablovaných výrobných závodov. V hospodárskej oblasti sa tiež navrhuje medzirezortná úloha vypracovať materiál s návrhmi opatrení na **riešenie situácie v súvislosti so sanáciou vrtov v opustenom banskom diele Dobývací priestor Prešov I – Solivary** vrátane financovania príslušných opatrení.

Dôležitým je tiež **podpora rozvoja cestovného**. Za uvedeným účelom rezort cestovného ruchu a športu posúdi vhodnú podporu realizácie projektu výstavby tréningovej haly a obnovy parkúrového areálu v Prešovskom samosprávnom kraji. Rovnako nadviaže komunikáciu s Prešovským samosprávnym krajom za účelom získania informácií o možnosti spolupráce pri realizácii projektu prekrytia velodrómu v Prešovskom samosprávnom kraji.

Úlohou rezortu dopravy bude najmä pokračovať vo **zvyšovaní dopravnej obslužnosti okresov Prešov a Sabinov**. Na základe potreby zlepšenia stavu cestnej infraštruktúry v rámci ciest I. triedy v Prešovskom samosprávnom kraji sa **navrhuje**:

- zabezpečiť vyhlásenie verejného obstarávania na zhotoviteľa stavby I/15 Stropkov – preložka cesty,
- vykonať veľkoplošnú opravu na ceste I/18 v úseku Branisko – Široké – Fričovce,
- zabezpečiť vyhlásenie verejného obstarávania na zhotoviteľa stavebných prác stavby I/68-030 Lipany – most M2476,
- zabezpečiť maloplošnú opravu asfaltových vrstiev na ceste I/21 Chmeľov,
- vypracovať projektovú dokumentáciu pre stavbu I/21 Chmeľov – rekonštrukcia,
- aktualizovať projektovú dokumentáciu pre rekonštrukciu cesty I/18 Chminianska Nová Ves – Prešov,
- vypracovať projektovú dokumentáciu pre nadjazd M4059 na I/18-449 Šarišské Lúky nadjazd M4059,
- vypracovať projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu úseku I/68 Šarišské Michaľany – Prešov,
- vykonať dopravno-inžiniersky prieskum pre posúdenie opodstatnenosti a umiestnenia kruhovej križovatky na ceste I/77 – Bardejov.

Rezorty investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie a životného prostredia v spolupráci s orgánmi miestnej samosprávy **významným spôsobom podporia rozvoj infraštruktúry verejných vodovodov a kanalizácií** a navrhnu vládě tento **projekt za strategickú investíciu**.

V rezorte školstva sa navrhuje zamerať na **rozšírenie prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu**, podporu duálneho vzdelávania, rozvoj infraštruktúry škôl a podporu obcí zapojených do národných projektov zameraných na zlepšenie vzdelávacích príležitostí, najmä pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia, pri dôslednom dodržiavaní zákazu segregácie. Tiež sa navrhuje podporovať aktivity súvisiace so vstupom stredných škôl do systému duálneho vzdelávania.

V **oblasti poľnohospodárstva a rozvoja vidieka** sa navrhuje zavádzanie inovatívnych prístupov v monitoringu a diagnostike chorôb hospodárskych zvierat, čím sa prispeje k zvýšeniu odolnosti vidieckych regiónov voči klimatickým výzvam a zhoršujúcim sa pôdnym podmienkam.

V **oblasti podpory rómskych komunít** sa v okresoch Prešov a Sabinov navrhuje realizácia pilotného projektu modulového bývania v meste Veľký Šariš, podpora vzdelávacích a integračných aktivít v rámci národných projektov, ako aj intenzívnejšia spolupráca so samosprávami pri zlepšovaní životných podmienok a zvyšovaní sociálnej inklúzie marginalizovaných rómskych skupín.

Navrhuje sa **uvoľniť finančné prostriedky** zo zdrojov kapitoly Všeobecná pokladničná správa v celkovej výške viac ako **2 500 000 eur**, z toho:

- viac ako 2 000 000 eur na **projekty obcí a miest okresov Prešov a Sabinov a iných právnických osôb**,
- 100 000 eur na podporu projektu **Cirkevnej základnej školy v mestskej časti Prešov – Solivar - „Interiérové vybavenie novovybudovanej Cirkevnej základnej školy a vybavenie školskej kuchyne,**“
- 65 000 eur na podporu projektu **„Realizácia ekologických opatrení pri riešení statickej dopravy prešovského Amfiteátra,**“
- 40 000 eur pre **obec Lúčka** na podporu projektu **„Odstránenie havarijného stavu rámového mosta v časti Potoky,**“
- 35 000 eur pre **obec Uzovce** na podporu projektu **„Vybudovanie malej fotovoltaickej elektrárne pre verejný vodovod,**“
- 20 000 eur pre **obec Šarišské Bohdanovce** na podporu projektu **„Revitalizácia areálu pomníka z 1. svetovej vojny v obci Šarišské Bohdanovce,**“
- 50 000 eur pre **mesto Veľký Šariš** na podporu projektu **„Interiérové a exteriérové vybavenie novovznikajúcej materskej školy, vrátane výdajne stravy, v miestnej časti Kanaš,**“
- 20 000 eur pre **mesto Sabinov** na **„Obstaranie nového sanitného vozidla pre Polikliniku Sabinov n. o. v najmenej rozvinutom okrese,**“
- 50 000 eur pre **obec Podhorany** za účelom **vypracovania projektovej dokumentácie na stavbu „Zriadenie kanalizácie a čističky odpadových vôd,**“
- 20 000 eur pre **obec Tulčík** za účelom **vypracovania projektovej dokumentácie na stavbu „Zriadenie kanalizácie a čističky odpadových vôd,**“
- 65 000 eur pre **obec Pečovská Nová Ves** za účelom **realizácie stavby „Rozhl'adňa v obci Pečovská Nová Ves,**“
- 70 000 eur pre **obec Nižný Hrabovec** za účelom odstránenia mimoriadnej situácie obce podporou projektu **„Projektová dokumentácia pre vybudovanie čističky odpadových vôd,**“
- 15 000 eur pre **Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku Michalovce** za účelom odstránenia havarijnej situácie **„Oprava strešného presklenia apsidy nad oltárom a krížom,**“
- 12 000 eur pre **o.z. SYMFÓNIA v Sabinove** za účelom podpory žiakov tanečného odboru **Základnej umeleckej školy Sabinov „Účasť na Európskom šampionáte.**“